

Bruxelles, den 23.2.2022
COM(2022) 71 final

2022/0051 (COD)

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

**om virksomhedernes due diligence i forbindelse med bæredygtighed og om ændring af
direktiv (EU) 2019/1937**

(EØS-relevant tekst)

{SEC(2022) 95 final} - {SWD(2022) 38 final} - {SWD(2022) 39 final} -
{SWD(2022) 42 final} - {SWD(2022) 43 final}

BEGRUNDELSE

1. BAGGRUND FOR FORSLAGET

Forslagets begrundelse og formål

Virksomheders adfærd på tværs af alle økonomiske sektorer er afgørende for at lykkes med Unionens omstilling til en klimaneutral og grøn økonomi¹ i overensstemmelse med den europæiske grønne pagt² og for at opfylde FN's mål for bæredygtig udvikling, herunder de menneskerettigheds- og miljørelaterede mål. Dette kræver, at de gennemfører omfattende afbødningsprocesser for negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet i deres værdikæder, at bæredygtighed integreres i virksomhedsledelses- og forvaltningssystemer, og at der fastlægges rammer for forretningsmæssige beslutninger med hensyn til menneskerettigheder, klima- og miljøvirkninger samt med hensyn til virksomhedens modstandsdygtighed på længere sigt.

EU-virksomheder opererer i komplekse omgivelser, og især store virksomheder er afhængige af globale værdikæder. I betragtning af deres mange leverandører i EU og i tredjelande og værdikædernes generelle kompleksitet kan EU-virksomheder, herunder de store virksomheder, støde på vanskeligheder med at identificere og afbøde risici i deres værdikæder i forbindelse med overholdelse af menneskerettighederne eller med miljøvirkninger. Det vil blive lettere at identificere disse negative indvirkninger i værdikæderne, hvis flere virksomheder udviser rettidig omhu, og der derfor er flere data til rådighed om negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet.

Forbindelsen mellem EU's økonomi og millioner af arbejdstagere rundt om i verden gennem globale værdikæder indebærer et ansvar for at imødegå de negative konsekvenser for disse arbejdstageres rettigheder. EU-borgernes klare anmodning, navnlig inden for rammerne af konferencen om Europas fremtid, om, at EU's økonomi skal bidrage til at afhjælpe disse og andre negative indvirkninger, afspejles i den eksisterende eller kommende nationale lovgivning om menneskerettigheder og miljømæssig due diligence³, i de igangværende debatter på nationalt plan og i Europa-Parlamentets og Rådets opfordring til handling. Begge disse institutioner har opfordret Kommissionen til at foreslå EU-regler om en tværsektoriel due diligence-forpligtelse for virksomheder⁴. I deres fælles erklæring om EU's

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1119 af 30. juni 2021 om rammerne for at opnå klimaneutralitet og om ændring af forordning (EF) nr. 401/2009 og (EU) 2018/1999 ("den europæiske klimalov"), som også indeholder et bindende mål om at reducere de nationale nettodrivhusgasemissioner med mindst 55 % i forhold til 1990-niveauerne senest i 2030.

² Meddelelse fra Kommissionen, Den europæiske grønne pagt (COM/2019/640 final).

³ Indtil videre har Frankrig (Loi relative au devoir de vigilance, 2017) og Tyskland (Sorgfaltspflichtengesetz, 2021) indført en horisontal due diligence-lov. Andre medlemsstater (Belgien, Nederlandene, Luxembourg og Sverige) planlægger at gøre dette i nær fremtid, og Nederlandene har indført en mere målrettet lov om børnearbejde (Wet zorgplicht kinderarbeidm 2019).

⁴ Europa-Parlamentets beslutning af 10. marts 2021 med henstillinger til Kommissionen om virksomheders due diligence og virksomhedsansvar (2020/2129 (INL)), Rådets konklusioner om menneskerettigheder og anstændigt arbejde i globale forsyningskæder af 1. december 2020 (13512/20).

lovgivningsmæssige prioriteter for 2022⁵ har Europa-Parlamentet, Rådet for Den Europæiske Union og Europa-Kommissionen forpligtet sig til at levere resultater med hensyn til en økonomi, der tjener alle, herunder til at forbedre de lovgivningsmæssige rammer for bæredygtig virksomhedsledelse.

Ved hjælp af de eksisterende internationale frivillige standarder for ansvarlig forretningsskik⁶ anvender et stigende antal EU-virksomheder due diligence i værdikæden som et redskab til at identificere risici i deres værdikæde og opbygge modstandsdygtighed over for pludselige ændringer i værdikæderne, men virksomhederne kan også støde på vanskeligheder, når de overvejer at anvende due diligence i værdikæden i forbindelse med deres aktiviteter. Sådanne vanskeligheder kan f.eks. skyldes manglende juridisk klarhed med hensyn til virksomhedernes due diligence-forpligtelser, kompleksiteten af værdikæder, markedspres, informationsmangel og omkostninger. Som følge heraf er fordelene ved due diligence ikke udbredt blandt europæiske virksomheder og på tværs af økonomiske sektorer.

Det er især store virksomheder, der i stigende grad anvender due diligence-processer, da det kan give dem en konkurrencefordel.⁷ Dette er også en reaktion på det stigende markedspres på virksomhederne om at handle bæredygtigt, idet det hjælper dem med at undgå uønskede omdømmemæssige risici i forhold til forbrugere og investorer, der i stigende grad bliver opmærksomme på bæredygtighedsaspekter. Disse processer er imidlertid baseret på frivillige standarder og medfører ikke retssikkerhed for hverken virksomheder eller ofre, hvis der sker skade.

Frivillige tiltag synes ikke at have ført til store forbedringer på tværs af sektorer, og som følge heraf observeres der negative eksterne virkninger af EU's produktion og forbrug både i og uden for Unionen. Visse EU-virksomheder har været forbundet med negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet, herunder i deres værdikæder⁸. Negative indvirkninger

⁵ Fælles erklæring fra Europa-Parlamentet, Rådet for Den Europæiske Union og Europa-Kommissionen om EU's lovgivningsmæssige prioriteter for 2022 (EUT C 514I af 21.12.2021, s. 1).

⁶ FN's "Guiding Principles on Business and Human Rights: Implementing the United Nations "Protect, Respect and Remedy" Framework" (2011), som findes på https://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf. OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder (2011-ajourføring), findes på: <https://doi.org/10.1787/9789264115415-en> med en række anbefalinger om ansvarlig forretningsskik samt OECD's specifikke due diligence-retningslinjer for ansvarlig forretningsskik (2018) og OECD's sektorvejledning, der findes på: <https://mneguidelines.oecd.org/mneguidelines/>.

⁷ Se konsekvensanalysen, der ledsager dette forslag, s. 15 og 23.

⁸ Undersøgelsen om due diligence, Europa-Kommissionen, Generaldirektoratet for Retlige Anliggender og Forbrugere, Smit, L., Bright, C., et al., Study on due diligence requirements through the supply chain: final report, Publikationskontoret, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2838/39830>, s. 221, viser, at virksomhedernes risikovurderingsprocesser fortsat fokuserer på væsentligheden af risiciene for virksomheden på trods af internationale retningslinjer (FN's vejledende principper, OECD), som præciserer, at de relevante risici for due diligence skal række ud over virksomhedens risici til dem, der er berørt (rettighedshaverne). Negative konsekvenser for virksomhederne som følge af globaliseringen og manglende overholdelse af due diligence, spændende fra miljøkatastrofer (se <https://www.business-humanrights.org/en/blog/brumadinho-dam-collapse-lessons-in-corporate-due-diligence-and-remedy-for-harm-done/>) og land grabbing (se [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/578007/EXPO_STU\(2016\)578007_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/578007/EXPO_STU(2016)578007_EN.pdf)) til alvorlige krænkelse af arbejdstager- og menneskerettigheder (se

omfatter navnlig menneskerettighedsspørgsmål såsom tvangsarbejde, børnearbejde, utilstrækkelig sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, udnyttelse af arbejdstagere og miljømæssige indvirkninger såsom drivhusgasemissioner, forurening eller tab af biodiversitet og forringelse af økosystemer.

I de seneste år har nye retlige rammer for virksomheders due diligence i medlemsstaterne⁹ afspejlet det stigende ønske om at støtte virksomhederne i deres bestræbelser på at udvise due diligence i deres værdikæder og fremme forretningsadfærd, der respekterer menneskerettighederne, børns rettigheder og miljøet. På den anden side medfører de også fragmentering og risikerer at underminere retssikkerheden og lige konkurrencevilkår for virksomheder i det indre marked.

EU-lovgivningen om virksomheders due diligence vil fremme respekten for menneskerettigheder og miljøbeskyttelse, skabe lige vilkår for virksomheder i Unionen og undgå fragmentering som følge af, at medlemsstaterne handler på egen hånd. Den vil også omfatte virksomheder fra tredjelande, der opererer på EU-markedet, baseret på et lignende omsætningskriterium.

På denne baggrund vil dette direktiv fastlægge en horisontal ramme for at fremme bidraget fra virksomheder, der opererer i det indre marked, til respekten for menneskerettighederne og miljøet i deres egne aktiviteter og gennem deres værdikæder ved at identificere, forebygge, afbøde og tage højde for deres negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet og ved at have passende ledelse, forvaltningssystemer og foranstaltninger til dette formål.

Dette direktiv vil navnlig:

- (1) forbedre praksis for virksomhedsledelse for bedre at integrere risikostyrings- og afbødningsprocesser for menneskerettigheds- og miljørisici og -indvirkninger, herunder dem, der stammer fra værdikæder, i virksomhedsstrategier
- (2) undgå fragmentering af due diligence-kravene i det indre marked og skabe retssikkerhed for virksomheder og interessenter med hensyn til forventet adfærd og ansvar
- (3) øge virksomhedernes ansvar for negative indvirkninger og sikre sammenhæng for virksomhederne med hensyn til forpligtelser i henhold til eksisterende og foreslåede EU-initiativer om ansvarlig forretningsetik
- (4) forbedre adgangen til retsmidler for dem, der er berørt af negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet som følge af virksomhedernes adfærd
- (5) da dette direktiv er et horisontalt instrument, der fokuserer på forretningsprocesser, og som også finder anvendelse på værdikæden, vil det supplere andre gældende eller foreslåede foranstaltninger, som direkte tager fat

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2014/538222/EPRS_BRI\(2014\)538222_REV1_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2014/538222/EPRS_BRI(2014)538222_REV1_EN.pdf)), er veldokumenterede.

⁹ Se fodnote 3.

på visse specifikke bæredygtighedsudfordringer eller finder anvendelse i visse specifikke sektorer, hovedsagelig inden for Unionen.

Sammenhæng med de gældende regler på samme område

På EU-plan er bæredygtig virksomhedsledelse primært blevet fremmet indirekte ved at pålægge ca. 12 000 virksomheder¹⁰ rapporteringskrav i [direktivet om ikke-finansiel rapportering](#)¹¹ vedrørende miljømæssige, sociale og menneskerettighedsrelaterede risici, virkninger, foranstaltninger (herunder due diligence) og politikker¹². Direktivet om ikke-finansiel rapportering havde en vis positiv indvirkning på forbedringen af ansvarlig forretningsdrift, men har ikke resulteret i, at størstedelen af virksomhederne i tilstrækkelig grad tager hensyn til deres negative indvirkninger i deres værdikæder¹³.

Kommissionens nylige [forslag til et direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering, som reviderer direktivet om ikke-finansiel rapportering](#)¹⁴, vil udvide anvendelsesområdet for de omfattede virksomheder til at omfatte alle store og alle børsnoterede selskaber¹⁵, kræve revision af rapporterede oplysninger og styrke standardiseringen af de indberettede oplysninger ved at give Kommissionen beføjelse til at vedtage standarder for bæredygtighedsrapportering¹⁶. Dette direktiv vil supplere det nuværende direktiv om ikke-finansiel rapportering og de foreslåede ændringer heraf (forslag til direktiv om virksomheders

¹⁰ Store virksomheder af interesse for offentligheden med mere end 500 ansatte (og hvis samlede balance eller nettoomsætning overstiger regnskabsdirektivets tærskel for store virksomheder), herunder børsnoterede virksomheder, banker og forsikringselskaber. Se CEPS' "Study on the Non-Financial Reporting Directive", udarbejdet for Europa-Kommissionen til støtte for revisionen af direktivet om ikke-finansiel rapportering, november 2020, som er tilgængelig på <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1ef8fe0e-98e1-11eb-b85c-01aa75ed71a1/language-en>.

¹¹ Direktiv 2014/95/EU om ændring af direktiv 2013/34/EU for så vidt angår offentliggørelse af ikke-finansielle oplysninger og oplysninger om mangfoldighed for visse store virksomheder og koncerner (EUT L 330 af 15.11.2014, s. 1). Direktivet om ikke-finansiel rapportering er derfor en ændring af regnskabsdirektivet, dvs. af direktiv 2013/34/EU om årsregnskaber, konsoliderede regnskaber og tilhørende beretninger for visse virksomhedsformer, om ændring af direktiv 2006/43/EF og om ophævelse af Rådets direktiver 78/660/EØF og 83/349/EØF (EUT L 182 af 29.6.2013).

¹² Se også nogle af bestemmelserne i SRD II, dvs. direktiv (EU) 2017/828 om ændring af direktiv 2007/36/EF for så vidt angår tilskyndelse til langsigtet aktionæringengagement (EUT L 132 af 20.5.2017, s. 1).

¹³ I den konsekvensanalyse, der ledsagede Kommissionens forslag til direktivet om virksomheders bæredygtighedsrapportering (SWD/2021/150 final) og CEPS' "Study on the Non-Financial Reporting Directive" (afsnit 2), blev der konstateret en begrænset ændring i virksomhedspolitikkerne som følge af direktivet om ikke-finansiel rapportering, hvilket er i overensstemmelse med opfattelsen hos de vigtigste interessenter, som ikke kunne identificere et klart mønster af ændringer i virksomhedernes adfærd som følge af disse rapporteringsregler.

¹⁴ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2013/34/EU, direktiv 2004/109/EF, direktiv 2006/43/EF og forordning (EU) nr. 537/2014 for så vidt angår virksomheders bæredygtighedsrapportering (COM/2021/189 final).

¹⁵ Forpligtelsen til bæredygtighedsrapportering vil gælde for alle store virksomheder som defineret i regnskabsdirektivet (som direktivet om virksomheders bæredygtighedsrapportering vil ændre) og fra 2026 for virksomheder (herunder virksomheder uden for EU, men eksklusive alle mikrovirksomheder), der er noteret på EU's regulerede markeder.

¹⁶ Udarbejdelsen af udkast til standarder for bæredygtighedsrapportering blev indledt sideløbende med lovgivningsprocessen i en projekttaskforce, der blev nedsat af Den Europæiske Rådgivende Regnskabsgruppe (EFRAG) efter anmodning fra Kommissionen.

bæredygtighedsrapportering) ved at tilføje en væsentlig virksomhedsforpligtelse for nogle virksomheder til at udvise rettidig omhu for at identificere, forebygge, afbøde og redegøre for eksterne skader som følge af negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet i virksomhedens egne aktiviteter, dens datterselskaber og i værdikæden. Forslaget om et direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering er især relevant, fordi det kræver offentliggørelse af virksomhedens planer for at sikre, at dens forretningsmodel og strategi er forenelig med overgangen til en bæredygtig økonomi og med begrænsningen af den globale opvarmning til 1,5 °C i overensstemmelse med Parisaftalen. De to initiativer er tæt forbundne og vil føre til synergier. For det første kræver en korrekt indsamling af oplysninger med henblik på indberetning i henhold til det foreslåede direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering, at der etableres processer, som er tæt forbundet med at identificere negative indvirkninger i overensstemmelse med den due diligence-forpligtelse, der er fastsat i dette direktiv. For det andet vil direktivet om virksomheders bæredygtighedsrapportering dække det sidste trin i due diligence-forpligtelsen, nemlig rapporteringsfasen, for virksomheder, der også er omfattet af direktivet om virksomheders bæredygtighedsrapportering. For det tredje vil dette direktiv fastsætte forpligtelser for virksomhederne til at have en plan, der sikrer, at forretningsmodellen og -strategien er forenelig med omstillingen til en bæredygtig økonomi og med begrænsningen af den globale opvarmning til 1,5 °C i overensstemmelse med Parisaftalen, som direktivet om virksomheders bæredygtighedsrapportering skal rapportere om. Dette direktiv vil således føre til, at virksomhedernes rapportering bliver mere fuldstændig og effektiv. Komplementaritet vil derfor øge effektiviteten af begge foranstaltninger og fremme adfærdsændringer i de pågældende virksomheder.

Dette direktiv vil også understøtte [forordningen om oplysninger om bæredygtig finansiering](#)¹⁷, som for nylig er trådt i kraft, og som finder anvendelse på deltagere på det finansielle marked (såsom investeringsfonde og porteføljeforvaltere, forsikringsselskaber, der sælger forsikringsbaserede investeringsprodukter, og virksomheder, der udbyder forskellige pensionsprodukter) og finansielle rådgivere. I henhold til forordningen om oplysninger om bæredygtig finansiering skal disse virksomheder bl.a. offentliggøre en redegørelse for deres due diligence-politikker med hensyn til de vigtigste negative indvirkninger af deres investeringsbeslutninger på bæredygtighedsfaktorer på "overhold eller forklar"-grundlag. Samtidig er offentliggørelse af en sådan redegørelse obligatorisk for virksomheder med over 500 ansatte, og Kommissionen har beføjelse til at vedtage reguleringsmæssige tekniske standarder for bæredygtighedsindikatorer i forbindelse med de forskellige typer negative indvirkninger¹⁸.

¹⁷ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/2088 af 27. november 2019 om bæredygtighedsrelaterede oplysninger i sektoren for finansielle tjenesteydelser (EUT L 317 af 9.12.2019, s. 1).

¹⁸ De tre europæiske tilsynsmyndigheder offentliggjorde den 4. februar 2021 deres endelige rapport (findes på <https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/three-european-supervisory-authorities-publish-final-report-and-draft-rts>) til Kommissionen, herunder udkastet til reguleringsmæssige tekniske standarder for offentliggørelse i henhold til forordningen om oplysninger om bæredygtig finansiering.

På samme måde vil dette direktiv supplere den nylige [klassificeringsforordning¹⁹](#), et gennemsigthedsværktøj, der letter beslutninger om investeringer og bidrager til at tackle grønvaskning ved at kategorisere miljømæssigt bæredygtige investeringer i økonomiske aktiviteter, der også opfylder et minimum af social beskyttelse²⁰. Rapporteringen omfatter også de minimumsgarantier, der er fastsat i klassificeringsforordningens artikel 18, og som henviser til de procedurer, som virksomhederne bør gennemføre for at sikre overensstemmelse med OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder, herunder de principper og rettigheder, der er fastsat i de otte grundlæggende konventioner, som er identificeret i Den Internationale Arbejdsorganisations erklæring om grundlæggende principper og rettigheder på arbejdspladsen og de internationale grundlæggende menneskerettighedsinstrumenter, når de udfører en økonomisk aktivitet, der kategoriseres som "bæredygtig". Ligesom direktivet om ikke-finansiell rapportering og forslaget til direktivet om virksomheders bæredygtighedsrapportering pålægger klassificeringsforordningen ikke andre væsentlige forpligtelser for virksomheder end krav om offentlig rapportering, og investorer kan anvende sådanne oplysninger, når de tildeler kapital til virksomheder. Ved at kræve, at virksomhederne identificerer deres negative risici i alle deres aktiviteter og værdikæder, kan dette direktiv bidrage til at give investorerne mere detaljerede oplysninger. Den supplerer derfor klassificeringsforordningen, da den har potentiale til yderligere at hjælpe investorer med at tildele kapital til ansvarlige og bæredygtige virksomheder. Desuden kan klassificeringsforordningen (som et fælles sprog for bæredygtige økonomiske aktiviteter til investeringsformål) fungere som et vejledende redskab for virksomheder til at tiltrække bæredygtig finansiering til deres korrigerende handlingsplaner og køreplaner.

Dette direktiv vil supplere [direktiv 2011/36/EU om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel og beskyttelse af ofrene herfor²¹](#), som udgør en omfattende retlig ramme for effektivt at bekæmpe alle former for udnyttelse i Unionen af fysiske og juridiske personer, navnlig tvangsarbejde, seksuel udnyttelse samt tiggeri, slaveri og slavelignende forhold, trældom eller udnyttelse af kriminelle aktiviteter eller fjernelse af organer. Det fastsætter også juridiske personers ansvar for de lovovertrædelser, der er omhandlet i nævnte direktiv, og som er begået til deres fordel af en person, der har en ledende stilling hos den juridiske person, eller hvor det var muligt at begå lovovertrædelser på grund af manglende tilsyn eller kontrol. Direktiv 2011/36/EU indeholder også bestemmelser om sanktioner over for den juridiske person, der drages til ansvar.

¹⁹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/852 af 18. juni 2020 om fastlæggelse af en ramme til fremme af bæredygtige investeringer og om ændring af forordning (EU) 2019/2088 (EUT L 198 af 22.6.2020, s. 13).

²⁰ Klassificeringssystemet vil blive udviklet gradvist. Der gælder sociale minimumsgarantier for alle investeringer, der er omfattet af klassificeringssystemet.

²¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/36/EU af 5. april 2011 om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel og beskyttelse af ofrene herfor, og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2002/629/RIA (EUT L 101 af 15.4.2011, s. 1).

Desuden vil dette direktiv supplere [direktivet om sanktioner over for arbejdsgivere](#)²², som forbyder beskæftigelse af tredjelandstatsborgere med ulovligt ophold, herunder ofre for menneskehandel. Direktivet om sanktioner over for arbejdsgivere fastsætter minimumsstandarder for sanktioner og andre foranstaltninger, der skal anvendes i medlemsstaterne over for arbejdsgivere, som overtræder direktivet.

Dette direktiv vil også supplere eksisterende eller planlagte sektorspecifikke og produktrelaterede due diligence-instrumenter i værdikæden på EU-plan på grund af dets tværsektorielle anvendelsesområde og brede vifte af omfattede bæredygtighedsvirkninger:

Den såkaldte [forordning om konfliktminerale](#)²³ finder anvendelse på fire specifikke mineraler og metaller. Den kræver, at EU-virksomheder i forsyningskæden sikrer, at de kun importerer tin, wolfram, tantal og guld fra ansvarlige og konfliktfrie kilder, og indfører mere specifikke mekanismer til gennemførelse af due diligence, f.eks. en uafhængig tredjepartsrevision af due diligence i forsyningskæden. Due diligence-bestemmelserne i dette direktiv omhandler også negative miljøpåvirkninger og vil finde anvendelse på værdikæder for yderligere mineraler, der ikke er omfattet af forordningen om konfliktminerale, men som har negative indvirkninger på menneskerettigheder, klima og miljø.

Kommissionens [forslag til forordning om skovrydningsfri forsyningskæder](#)²⁴ fokuserer på visse råvarer og produktforsyningskæder. Det har et meget specifikt mål, nemlig at mindske indvirkningen af EU's forbrug og produktion på skovrydning og skovforringelse på verdensplan. Kravene i forordningen vil på nogle områder være mere præskriptive sammenlignet med de generelle due diligence-forpligtelser i henhold til dette direktiv. Forordningen omfatter også et forbud mod at bringe visse råvarer og afledte produkter i omsætning, hvis kravet om "lovlig" og "skovrydningsfri" ikke kan fastslås ved hjælp af due diligence. Dette forbud vil gælde for alle erhvervsdrivende, der bringer relevante produkter i omsætning på EU-markedet, herunder virksomheder i og uden for EU, uanset deres retlige form og størrelse. Selv om de overordnede mål for de to initiativer støtter hinanden gensidigt, er deres specifikke mål derfor forskellige. Dette direktiv vil supplere forordningen om skovrydningsfrie produkter ved at indføre due diligence i værdikæden i forbindelse med aktiviteter, der ikke er omfattet af forordningen om skovrydningsfrie produkter, men som direkte eller indirekte kan føre til skovrydning.

Kommissionens [forslag til en ny batteriforordning](#)²⁵ har til formål at reducere de miljømæssige, klimamæssige og sociale virkninger i alle faser af batteriernes livscyklus, styrke det indre markeds funktion og sikre lige vilkår gennem et fælles regelsæt. Det kræver,

²² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/52/EF af 18. juni 2009 om minimumsstandarder for sanktioner og foranstaltninger over for arbejdsgivere, der beskæftiger tredjelandstatsborgere med ulovligt ophold (EUT L 168 af 30.6.2009).

²³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/821 af 17. maj 2017 om fastlæggelse af due diligence-forpligtelser i forsyningskæden for EU-importører af tin, tantal, wolfram og deres malme samt guld, der hidrører fra konfliktramte områder og højrisikoområder (EUT L 130 af 19.5.2017, s. 1).

²⁴ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om tilgængeliggørelse på EU-markedet og eksport fra Unionen af visse råvarer og produkter, der er forbundet med skovrydning og skovforringelse, og om ophævelse af forordning (EU) nr. 995/2010 (COM(2021) 706 final).

²⁵ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om batterier og udtjente batterier, om ophævelse af direktiv 2006/66/EF og om ændring af forordning (EU) 2019/1020 (COM/2020/798 final).

at erhvervsdrivende, der bringer industribatterier eller traktionsbatterier (herunder indbyggede i køretøjer) på mere end 2 kWh i omsætning i EU, skal indføre due diligence-politikker i forsyningskæden. Det fokuserer på de råmaterialer, hvoraf en betydelig del af den globale produktion går til fremstilling af batterier, og som kan have sociale eller miljømæssige negative indvirkninger (kobolt, naturlig grafit, litium og nikkel). De erhvervsdrivende skal indsende overensstemmelsesdokumentation til tredjepartsverifikation foretaget af bemyndigede organer og er underlagt kontrol af de nationale markedsovervågningsmyndigheder. Dette direktiv vil supplere batteriforordningen ved at indføre due diligence i værdikæden i forbindelse med råstoffer, der ikke er omfattet af nævnte forordning, men uden krav om certificering for at bringe produkterne i omsætning på EU-markedet.

Det fremtidige [initiativ for bæredygtige produkter](#) har til formål at revidere det nuværende [direktiv om miljøvenligt design](#)²⁶ og vedrører mere bredt bæredygtigheden af produkter, der bringes i omsætning i EU, og gennemsigtigheden af relaterede oplysninger.

Dette forslag vil spille en afgørende rolle i bekæmpelsen af anvendelsen af tvangsarbejde i de globale værdikæder. Som bebudet i meddelelsen om anstændigt arbejde på verdensplan²⁷ er Kommissionen i færd med at udarbejde et nyt lovgivningsforslag, der effektivt vil forbyde at produkter, der er fremstillet ved tvangsarbejde, herunder børnetvangsarbejde bringes i omsætning i EU. Det nye initiativ vil omfatte både indenlandske og importerede produkter og kombinere et forbud med en robust, risikobaseret håndhævelsesramme. Det nye instrument vil bygge på internationale standarder og supplere horisontale og sektorspecifikke initiativer, navnlig de due diligence-forpligtelser, der er fastsat i dette forslag.

Dette direktiv berører ikke anvendelsen af andre krav på områderne menneskerettigheder, beskyttelse af miljøet og klimaændringer i henhold til andre EU-retsakter. Hvis bestemmelserne i dette direktiv er i strid med en bestemmelse i en anden EU-retsakt, der forfølger de samme mål og fastsætter mere omfattende eller mere specifikke forpligtelser, bør bestemmelserne i den anden EU-retsakt have forrang i forhold til konflikten, og de bør finde anvendelse på disse specifikke forpligtelser.

Sammenhæng med Unionens politik på andre områder

Dette direktiv er vigtigt for at opfylde målene for forskellige eksisterende og planlagte EU-foranstaltninger på menneskerettighedsområdet, herunder arbejdstagerrettigheder, og miljøområdet.

Som led i den europæiske grønne pagt har Kommissionen opført et initiativ om bæredygtig virksomhedsledelse blandt resultaterne af [handlingsplanen for en cirkulær økonomi](#), [biodiversitetsstrategien](#), [fra jord til bord-strategien](#), [kemikaliestrategien](#), [opdateringen af den](#)

²⁶ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/125/EF af 21. oktober 2009 om rammerne for fastlæggelse af krav til miljøvenligt design af energirelaterede produkter (EUT L 285 af 31.10.2009, s. 10).

²⁷ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om anstændigt arbejde på verdensplan for en global retfærdig omstilling og en bæredygtig genopretning (COM(2022) 66 final).

[nye industristrategi fra 2020: Opbygning af et stærkere indre marked til fremme af Europas genopretning](#) og [strategien for finansiering af omstillingen til en bæredygtig økonomi](#).

EU's miljølovgivning indfører forskellige miljøkrav til virksomheder eller medlemsstater eller definerer mål for Unionen²⁸. Den finder dog generelt ikke anvendelse på værdikæder uden for Unionen, hvor op til 80-90 % af miljøskaderne fra EU's produktion kan forekomme²⁹. [Miljøansvarsdirektivet](#)³⁰ fastlægger en ramme for miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader baseret på princippet om, at forureneren betaler for virksomhedernes egne aktiviteter. Det omfatter ikke virksomheders værdikæder. Dette direktivs civilretlige ansvar i forbindelse med negative miljøpåvirkninger vil supplere miljøansvarsdirektivet.

Dette direktiv vil supplere EU's klimalovgivning, herunder den europæiske klimalov, som fastlægger Unionens klimaambitioner, med det mellemliggende mål om at reducere nettodrivhusgasemissionerne med mindst 55 % senest i 2030 for at bringe Europa på en ansvarlig vej mod klimaneutralitet senest i 2050. Mere specifikt vil dette direktiv supplere "[Fit for 55](#)"-pakken³¹ og dens forskellige nøgleaktioner, såsom fastsættelse af mere ambitiøse mål for energieffektivitet og vedvarende energi for medlemsstaterne senest i 2030 eller opgradering af [EU's emissionshandelssystem](#)³², som skal understøttes af en bredere omstilling af produktionsprocesserne for at opnå klimaneutralitet senest i 2050 i hele økonomien og i alle værdikæder. "Fit for 55"-pakken vil kun indirekte finde anvendelse på visse EU-virksomheders værdikæder uden for EU gennem [CO₂-grænsetilpasningsmekanismen \(CBAM\)](#)³³, som har til formål at forebygge "CO₂-lækage"³⁴ ved at indføre en CO₂-

²⁸ Det indfører f.eks. begrænsninger for udledning af visse forurenende stoffer, definerer EU-mål (såsom den europæiske klimalov) eller fastsætter mål for medlemsstaterne (f.eks. for energieffektivitet), fastsætter forpligtelser for medlemsstaterne (f.eks. vedrørende beskyttelse af naturtyper), fastsætter minimumsindhold i godkendelsesprocedurer for visse økonomiske aktiviteter (f.eks. vurdering af indvirkningen på miljøet) osv.

²⁹ Se f.eks. Jungmichel, Norbert, Christina Schampel og Daniel Weiss (2017): Atlas on Environmental Impacts — Supply Chains — Environmental Impacts and Hot Spots in the Supply Chain, Adephi/Systain, som findes på <https://www.adelphi.de/en/system/files/mediathek/bilder/Umweltatlas%20Lieferkette%20-%20adelphi-Systain-englisch.pdf>.

³⁰ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (EUT L 143 af 30.4.2004, s. 56).

³¹ "Fit for 55"-pakken er en række forslag, som Kommissionen vedtog den 14. juli 2021, og som har til formål at gøre EU's klima-, energi-, arealanvendelses-, transport- og beskatningspolitikker klar til at reducere nettodrivhusgasemissionerne med mindst 55 % inden 2030 i forhold til 1990-niveauet.

³² Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2003/87/EF om et system for handel med kvoter for drivhusgasemissioner i Unionen, afgørelse (EU) 2015/1814 om oprettelse og drift af en markedsstabilitetsreserve i forbindelse med Unionens ordning for handel med kvoter for drivhusgasemissioner og forordning (EU) 2015/757 (COM/2021/551 final)

³³ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om indførelse af en CO₂-grænsetilpasningsmekanisme (COM(2021) 564 final).

³⁴ "CO₂-lækage" som følge af EU's øgede klimaambitioner kan føre til en stigning i de samlede globale emissioner. CO₂-tilpasningsprisen for CO₂-grænsetilpasningsmekanismen for udvalgte typer af importerede produkter i jernstål-, aluminium-, cement-, el- og gødningssektorerne vil skabe lige konkurrencevilkår mellem EU og importerede produkter.

tilpasningspris for udvalgte importerede produkter, der ikke er underlagt CO₂-prisen som følge af EU's emissionshandelssystem.

Den eksisterende [EU-lovgivning om sundhed og sikkerhed og grundlæggende rettigheder](#) er rettet mod meget specifikke negative indvirkninger (såsom krænkelse af retten til privatlivets fred og databeskyttelse, forskelsbehandling, specifikke sundhedsaspekter i forbindelse med farlige stoffer, trusler mod arbejdstagernes sundhed og sikkerhed, krænkelse af børns rettigheder osv.) i Unionen³⁵, men finder ikke i alle tilfælde anvendelse på virksomheders værdikæder uden for Unionen.

Initiativet er i overensstemmelse med [EU's handlingsplan vedrørende menneskerettigheder og demokrati 2020-2024](#)³⁶, som omfatter en forpligtelse for Unionen og medlemsstaterne til at styrke deres engagement i aktivt at fremme gennemførelsen af internationale standarder for ansvarlig forretningsskik såsom FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder og OECD's retningslinjer om multinationale virksomheder og due diligence. Det er i overensstemmelse med [EU-strategien for børns rettigheder](#)³⁷, som forpligter Unionen til en nultolerancetilgang over for børnearbejde og til at sikre, at EU-virksomheders forsyningskæder er fri for børnearbejde. I [EU-strategien for bekæmpelse af menneskehandel 2021-2025](#)³⁸ forpligtede Kommissionen sig til at fremsætte et lovgivningsforslag om bæredygtig virksomhedsledelse for at fremme langsigtet bæredygtig og ansvarlig virksomhedsadfærd. Initiativet bidrager også til målene i Kommissionens meddelelse om anstændigt arbejde på verdensplan³⁹, som vedtages sammen med dette forslag.

Dette direktiv vil bidrage til den europæiske søjle for sociale rettigheder, da begge fremmer rettigheder såsom rimelige arbejdsvilkår⁴⁰. Det vil — ud over sin eksterne vinkel — behandle overtrædelsen af internationale arbejdsstandarder, når de forekommer i Unionen (f.eks. sager om tvangsarbejde i landbruget). Derfor vil det internt også styrke beskyttelsen af arbejdstagere i Unionen sideløbende med den eksisterende EU-ret på det sociale område og bidrage til at forebygge og bekæmpe misbrug i og på tværs af medlemsstaterne.

Dette direktiv vil således supplere EU's lovgivningsmæssige rammer, der i øjeblikket ikke omfatter en EU-dækkende gennemsigtig og forudsigelig ramme, som hjælper EU-virksomheder i alle sektorer af økonomien med at vurdere og styre bæredygtighedsrisici og -

³⁵ I henhold til EU-retten har alle EU-arbejdstagere visse minimumsrettigheder vedrørende beskyttelse mod forskelsbehandling på grund af køn, race, religion, alder, handicap og seksuel orientering, arbejdsret (deltidsarbejde, tidsbegrænsede kontrakter, arbejdstid, information og høring af arbejdstagerne). Et resumé findes på https://eur-lex.europa.eu/summary/chapter/employment_and_social_policy.html?root_default=SUM_1_CODED%3D17&locale=da.

³⁶ Fælles meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet: EU-handlingsplan om menneskerettigheder og demokrati 2020-2024 (JOIN/2020/5 final).

³⁷ Meddelelse fra Kommissionen om en EU-strategi for børns rettigheder (COM/2021/142 final).

³⁸ Meddelelse fra Kommissionen om EU's strategi for bekæmpelse af menneskehandel 2021-2025 (COM(2021) 171 final).

³⁹ (COM(2022) 66 final).

⁴⁰ F.eks. søjle 10 i den europæiske søjle for sociale rettigheder om et sundt, sikkert og veltilpasset arbejdsmiljø og artikel 7, litra b), i den internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder (se bilaget til dette direktiv) om retfærdige og gunstige arbejdsvilkår, herunder sikre og sunde arbejdsvilkår.

virksomheder med hensyn til de centrale menneskerettigheds- og miljørisici, herunder på tværs af deres værdikæder.

2. RETSGRUNDLAG, NÆRHEDSPRINCIPPET OG PROPORTIONALITETSPRINCIPPET

Retsgrundlag

Retsgrundlaget, for dette forslag er artikel 50 og 114 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF).

Artikel 50, stk. 1, i TEUF og navnlig artikel 50, stk. 2, litra g), i TEUF giver Unionen kompetence til at handle med henblik på gennemførelse af etableringsfriheden for så vidt angår en bestemt aktivitet, navnlig ved "*i det nødvendige omfang og med det formål at gøre dem lige byrdefulde at samordne de garantier, som kræves i medlemsstaterne af de i artikel 54, stk. 2, nævnte selskaber til beskyttelse af såvel selskabsdeltagernes som tredjemands interesser*". Et eksempel herpå kan være samordningsforanstaltninger vedrørende beskyttelse af virksomheders aktionærers og andre interessenters interesser med henblik på at gøre denne beskyttelse ensartet i hele Unionen, hvor forskellene mellem de nationale regler er af en sådan art, at de hindrer etableringsfriheden⁴¹. Det er muligt at anvende denne bestemmelse, hvis formålet er at undgå, at der opstår nuværende eller fremtidige hindringer for etableringsfriheden som følge af forskellig udvikling i de nationale lovgivninger. Det skal dog være sandsynligt, at sådanne hindringer vil opstå, og den pågældende foranstaltning skal have til formål at forebygge dem⁴².

Dette forslag regulerer virksomheders due diligence-forpligtelser vedrørende bæredygtighed og dækker samtidig — i det omfang, de er knyttet til denne due diligence — virksomhedsledernes forpligtelser og ledelsessystemer til at gennemføre due diligence. Forslaget vedrører således processer og foranstaltninger til beskyttelse af interesserne for medlemmer og interessenter i virksomhederne. Flere medlemsstater har for nylig indført lovgivning om due diligence på bæredygtighedsområdet⁴³, mens andre er i færd med at lovgive eller overveje tiltag⁴⁴. Desuden har et stigende antal medlemsstater for nylig reguleret spørgsmålet ved at kræve, at ledelsen tager hensyn til virksomhedens eksterne virkninger⁴⁵, prioriterer interessenternes interesser i deres beslutninger⁴⁶ eller vedtager en politisk erklæring om virksomhedens menneskerettighedsstrategi⁴⁷. Nye og fremspirende love om due diligence

⁴¹ Der mindes om, at EU for så vidt angår foranstaltninger inden for virksomhedsledelse allerede har lovgivet på grundlag af det samme retsgrundlag, f.eks. direktiv I og II om aktionærrettigheder.

⁴² Se f.eks. sag 380/03, Tyskland mod Parlamentet og Rådet, Sml. 2006 I, s. 11573, præmis 38 og den deri nævnte retspraksis.

⁴³ Se fodnote 3. For så vidt angår EØS-landene har Norge vedtaget due diligence-lovgivning.

⁴⁴ Østrig, Belgien, Danmark, Finland, Italien, Luxembourg og Nederlandene (vedrørende bredere lovgivning om ansvarlig forretningsskik). Der er iværksat civilsamfundskampagner til fordel for indførelse af due diligence-lovgivning i Irland, Spanien og Sverige. Bilag 8 til konsekvensanalysen, der ledsager dette forslag, indeholder en detaljeret oversigt over medlemsstaternes/EØS-landenes love og initiativer.

⁴⁵ Den franske Loi Pacte.

⁴⁶ F.eks. Nederlandene.

⁴⁷ Se den tyske Sorgfaltspflichtengesetz.

er meget forskellige i Unionen, selv om alle medlemsstaterne har til hensigt at bygge videre på eksisterende internationale standarder (FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder, OECD's standarder for ansvarlig forretningsskik), hvilket fører til divergerende krav. Visse medlemsstater har vedtaget eller vil sandsynligvis vedtage lovgivning, der er begrænset til specifikke bæredygtighedsproblemer i værdikæder⁴⁸. Det personelle anvendelsesområde, de materielle krav til due diligence, håndhævelsesordningerne og de tilknyttede ledelsesmedlemmers pligter varierer og kan variere endnu mere i fremtiden⁴⁹. Andre medlemsstater kan forventes at beslutte ikke at lovgive på dette område. Betydeligt forskellige krav medlemsstaterne imellem skaber således fragmentering af det indre marked. Denne fragmentering vil sandsynligvis stige med tiden.

Denne fragmentering risikerer også at føre til ulige konkurrencevilkår for virksomheder på det indre marked. For det første er virksomheder og deres direktører — hvilket navnlig gælder virksomheder, der har grænseoverskridende værdikæder — allerede underlagt forskellige krav og vil sandsynligvis blive underlagt endnu mere forskellige krav afhængigt af, hvor deres registrerede hjemsted er beliggende. Dette skaber konkurrenceforvridning. Desuden kan nogle virksomheder, afhængigt af hvordan de strukturerer deres aktiviteter på det indre marked, samtidig være omfattet af to eller flere forskellige nationale retlige rammer for bæredygtig virksomhedsledelse⁵⁰. Dette kan føre til overlappning af krav, vanskeligheder med at overholde kravene, manglende retssikkerhed for virksomhederne og endda indbyrdes uforenelige parallelle lovkrav. Omvendt er nogle virksomheder måske ikke omfattet af nogen national ramme alene af den grund, at de ikke har relevante forbindelser i henhold til national lovgivning til en medlemsstats jurisdiktion, der har indført due diligence-regler og derved opnår en fordel i forhold til deres konkurrenter.

Den foreslåede retsakt har til formål at forebygge og fjerne sådanne hindringer for den frie bevægelighed og konkurrenceforvridning ved at harmonisere kravene til virksomheder om at udvise rettidig omhu i forbindelse med deres egen drift, datterselskaber og værdikæder og tilknyttede ledelsesmedlemmers pligter. De vil føre til lige vilkår, hvor virksomheder af samme størrelse og deres direktører er underlagt de samme krav om at integrere bæredygtig virksomhedsledelse og due diligence-foranstaltninger i deres interne ledelsessystemer og dermed beskytte interessenternes interesser på samme måde. Harmoniserede betingelser vil være gavnlige for grænseoverskridende etablering, herunder virksomhedsaktiviteter og også investeringer, da det vil gøre det lettere at sammenligne virksomhedernes bæredygtighedskrav og gøre det lettere og dermed billigere at engagere sig.

Artikel 50 i TEUF er *lex specialis* for foranstaltninger, der vedtages med henblik på gennemførelse af etableringsfriheden. Blandt de foreslåede foranstaltninger falder foranstaltninger vedrørende virksomheders virksomhedsledelse ind under dette retsgrundlag, navnlig integrering af due diligence i virksomhedernes politikker, foranstaltninger vedrørende

⁴⁸ Den nederlandske lov, der er nævnt ovenfor, indfører f.eks. horisontal obligatorisk due diligence i forbindelse med børnearbejde gennem hele værdikæden. I Østrig forelagde et politisk parti et lovforslag om socialt ansvar i forbindelse med tvangsarbejde og børnearbejde i beklædningssektoren.

⁴⁹ Den franske *Loi relative au devoir de vigilance* og den tyske *Sorgfaltspflichtengesetz* er meget forskellige med hensyn til de materielle krav til personkredsen og håndhævelsesordningen.

⁵⁰ For eksempel er alle virksomheder med en filial og mindst 3 000 ansatte i Tyskland (1 000 fra 2024) i henhold til den tyske *Sorgfaltspflichtengesetz* omfattet af lovens anvendelsesområde.

virksomhedernes plan for at sikre, at forretningsmodellen og -strategien er forenelig med overgangen til en bæredygtig økonomi og med begrænsningen af den globale opvarmning til 1,5 °C i overensstemmelse med Parisaftalen, og de dermed forbundne aflønningsforanstaltninger samt bestemmelser om ledelsesmedlemmers pligt til at udvise rettidig omhu og ledelsesmedlemmers forpligtelser til at etablere og føre tilsyn med due diligence.

For at tackle de beskrevne hindringer for det indre marked på en omfattende måde er artikel 50 i TEUF her kombineret med den generelle bestemmelse i artikel 114 i TEUF. Ifølge artikel 114 i TEUF, kan der vedtages foranstaltninger med henblik på indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, der vedrører det indre markeds oprettelse og funktion. EU-lovgiveren kan navnlig anvende artikel 114 i TEUF, når forskellene mellem de nationale lovgivninger kan hindre de grundlæggende friheder eller skabe konkurrenceforvridning og således have en direkte indvirkning på det indre markeds funktion.

Som anført ovenfor har forskellene mellem de nationale regler om bæredygtig virksomhedsledelse og due diligence-forpligtelser en direkte indvirkning på det indre markeds funktion, og denne indvirkning vil sandsynligvis stige i fremtiden. Ud over de spørgsmål, der er reguleret i artikel 50 i TEUF, vedrører denne retsakt andre områder af det indre markeds oprettelse og funktion. I mangel af tiltag fra EU-lovgiverens side vil produktionen og bevægeligheden af varer og tjenesteydelser blive fordrejet til fordel for jurisdiktioner uden due diligence-ordninger eller med mindre krævende ordninger eller virksomheder, der er etableret i sådanne jurisdiktioner, hvilket i væsentlig grad vil påvirke strømmen af varer og tjenesteydelser. Desuden vil virksomheder, der leverer varer eller tjenesteydelser, navnlig SMV'er, blive konfronteret med forskellige regler og forventninger fra kunder i forskellige medlemsstater. Mens en medlemsstats lovgivning f.eks. kan kræve, at leverandøren udfører tredjepartsrevisioner, kan en anden medlemsstat kræve, at den samme leverandør deltager i anerkendte brancheordninger og initiativer med deltagelse af flere interessenter. En medlemsstat kan kræve, at virksomheden udfører due diligence i forbindelse med etablerede forretningsforbindelser, mens en anden medlemsstat måske kun dækker direkte leverandører. Dette vil føre til en mangedobling af forskellige delvist uforenelige krav, der forvrider den frie strøm af varer og tjenesteydelser i Unionen.

Det kan forudses, at disse forvridninger og virkninger vil blive alvorligere med tiden, da flere og flere medlemsstater vil vedtage divergerende nationale love, eller at det endda kan føre til et kapløb mod bunden i kommende due diligence-lovgivning.

Forvridninger er også relevante for civilretligt ansvar i tilfælde af skade forvoldt i en virksomheds værdikæde. Nogle nationale retlige rammer for due diligence omfatter en udtrykkelig civilretlig ansvarsordning, der er knyttet til manglende gennemførelse af due diligence, mens andre udtrykkeligt udelukker en specifik civilretlig ansvarsordning⁵¹. En række virksomheder er blevet indbragt for domstolene for at have forårsaget eller undladt at

⁵¹ Den franske Loi relative au devoir de vigilance indeholder en bestemmelse om civilretligt ansvar. Den tyske Sorgfaltspflichtengesetz præciserer, at en overtrædelse af en forpligtelse i henhold til loven ikke medfører noget civilretligt ansvar, mens de generelle ansvarsregler ikke berøres. Desuden er den nationale lovgivning om civilretligt ansvar ikke harmoniseret.

forebygge negative indvirkninger i deres datterselskaber eller værdikæder. Sådanne sager afgøres på grundlag af forskellige regler i dag. I mangel af fælles regler kan forskellige nationale ansvarsordninger føre til forskellige resultater, alt efter om der er tale om ejerkontrol (med hensyn til datterselskaber) eller faktisk kontrol (enten gennem direkte kontrakter, eller hvor virksomheden kan udøve kontrol gennem kontraktmæssig kaskadering eller andre virkemidler i indirekte forretningsforbindelser). Denne fragmentering vil føre til konkurrenceforvridning på det indre marked, da en virksomhed, der er beliggende i én medlemsstat, vil være genstand for erstatningskrav på grund af skade forvoldt i dens værdikæde, mens en virksomhed med samme værdikæde vil være undtaget fra denne finansielle og omdømmemæssige risiko på grund af divergerende nationale regler.

Den foreslåede ordning for civilretligt ansvar vil præcisere, hvilke regler der finder anvendelse i tilfælde af skade i en virksomheds egen drift, på datterselskabsniveau og på niveauet for direkte og indirekte forretningsforbindelser i værdikæden. Desuden har den foreslåede bestemmelse om lovvalg til formål at sikre anvendelsen af de harmoniserede regler, herunder om civilretligt ansvar, også i tilfælde, hvor den lov, der finder anvendelse på et sådant krav, ellers ikke er lovgivningen i en medlemsstat. Det vil derfor være afgørende at sikre de nødvendige lige konkurrencevilkår.

Nærhedsprincippet

For det første er det usandsynligt, at medlemsstaternes lovgivning på området vil være tilstrækkelige og effektive alene. For så vidt angår specifikke grænseoverskridende problemer, såsom forurening, klimaændringer, biodiversitet osv., hæmmes den individuelle indsats, hvis andre medlemsstater ikke gør noget. Det er usandsynligt, at internationale forpligtelser som f.eks. målene i UNFCCC's⁵² Parisaftale om klimaændringer, konventionen om den biologiske mangfoldighed og andre multilaterale miljøaftaler kan opfyldes alene ved hjælp af individuelle foranstaltninger i medlemsstaterne. Desuden har risici som følge af negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet i virksomhedernes værdikæder ofte grænseoverskridende virkninger (f.eks. forurening, tværnationale forsynings- og værdikæder).

For det andet opererer mange virksomheder i hele EU eller globalt. Værdikæderne udvides til andre EU-medlemsstater og i stigende grad til tredjelande. Institutionelle investorer, der investerer på tværs af grænserne, ejer en stor del (38 %⁵³) af den samlede markedskapitalisering af store europæiske børsnoterede selskaber, og derfor har mange virksomheder grænseoverskridende ejerskab, og deres aktiviteter påvirkes af lovgivning i nogle lande eller manglende handling i andre. Dette er en af grundene til, at frontløbervirksomhederne nok er tilbageholdende med at tage yderligere skridt til at tage fat på bæredygtighedsspørgsmål, herunder dem i værdikæderne i dag⁵⁴, og anmode om lige konkurrencevilkår på tværs af grænserne.

⁵² FN's rammekonvention om klimaændringer.

⁵³ Dette tal stammer fra konsekvensanalysen af direktivet om aktionærrettigheder II.

⁵⁴ F.eks. er fødevarereproducenten Danone for nylig blevet tvunget til at skære ned på investorernes omkostninger på grund af manglende rentabilitet på kort sigt, jf. artiklen "Can Anglo-Saxon activist investors whip Danone into shape?", som er tilgængelig på

For det tredje har virksomheder, der opererer i og uden for det indre marked, brug for retssikkerhed og lige vilkår for at sikre deres bæredygtige vækst. Nogle medlemsstater har for nylig indført lovgivning om due diligence⁵⁵, mens andre er i færd med at lovgive eller overveje tiltag⁵⁶. De eksisterende regler i medlemsstaterne og de regler, der er under udarbejdelse, har allerede og vil yderligere føre til divergerende krav, som risikerer at være ineffektive og føre til ulige konkurrencevilkår. Der er betydelige indirekte virkninger af forskellige due diligence-love for leverandører, der leverer til forskellige virksomheder, som er omfattet af forskellige love, i takt med at forpligtelserne i praksis omsættes til kontraktbestemmelser. Hvis due diligence-kravene er væsentligt forskellige fra medlemsstat til medlemsstat, skaber dette retsuskikkerhed, fragmentering af det indre marked, yderligere omkostninger og kompleksitet for virksomheder og deres investorer, der opererer på tværs af grænserne, samt for andre interessenter. En EU-indsats kan undgå dette og har derfor en merværdi.

Endelig kan EU's indsats i forhold til medlemsstaternes individuelle indsats sikre en stærk europæisk stemme i den politiske udvikling på globalt plan⁵⁷.

Proportionalitetsprincippet

Den byrde, der pålægges virksomhederne som følge af omkostningerne til overholdelse af reglerne, er blevet tilpasset til deres størrelse, de tilgængelige ressourcer og risikoprofilen. Virksomhederne skal kun træffe passende foranstaltninger, der står i et rimeligt forhold til alvoren og sandsynligheden for de negative indvirkninger, og som virksomheden med rimelighed kan forventes at have adgang til, idet der tages hensyn til omstændighederne i den konkrete sag, herunder den økonomiske sektors og den specifikke forretningsforbindelses karakteristika og virksomhedens indflydelse herpå, og behovet for at sikre prioritering af foranstaltninger. Til dette formål blev det materielle og personelle anvendelsesområde samt håndhævelsesbestemmelserne begrænset som nærmere forklaret nedenfor.

Hvad angår det "personelle anvendelsesområde" for due diligence-forpligtelserne (dvs. hvilke virksomhedskategorier der er omfattet), er små og mellemstore virksomheder (SMV'er), hvilket omfatter mikrovirksomheder og samlet set tegner sig for ca. 99 % af alle virksomheder i Unionen, ikke omfattet af due diligence-forpligtelsen. For denne kategori af virksomheder vil den finansielle og administrative byrde ved at etablere og gennemføre en due diligence-procedure være forholdsvis stor. De har for størstedelens vedkommende ikke allerede eksisterende due diligence-ordninger, og de har ingen knowhow eller specialiseret personale, og omkostningerne ved at gennemføre due diligence ville påvirke dem uforholdsmæssigt. De

<https://www.economist.com/business/2021/02/20/can-anglo-saxon-activist-investors-whip-danone-into-shape>.

⁵⁵ Se fodnote 3.

⁵⁶ Se fodnote 44.

⁵⁷ I 2014 besluttede FN's Menneskerettighedsråd at nedsætte en stående mellemstatslig arbejdsgruppe (OEIGWG) om transnationale selskaber og andre erhvervsvirksomheder for så vidt angår menneskerettigheder, hvis mandat skal være at udarbejde et internationalt juridisk bindende instrument til inden for international menneskerettighedslovgivning at regulere transnationale selskabers og andre erhvervsaktiviteter. I 2021 offentliggjorde OEIGWG et tredje revideret udkast til LBI om erhvervsaktiviteter og menneskerettigheder, herunder due diligence-foranstaltninger og virksomhedernes ansvar for menneskerettighedskrænkelser.

vil dog blive udsat for nogle af omkostningerne og byrderne gennem forretningsforbindelser med virksomheder, der er omfattet, da store virksomheder forventes at vælte kravene over på deres leverandører. Der vil derfor være behov for støtteforanstaltninger for at hjælpe SMV'er med at opbygge operationel og finansiell kapacitet. Virksomheder, hvis forretningspartner er en SMV, skal også hjælpe dem med at opfylde due diligence-kravene, hvis sådanne krav ville bringe SMV'ens levedygtighed i fare. Desuden omfatter den finansielle sektors værdikæde ikke SMV'er, der modtager lån, kredit, finansiering, forsikring eller genforsikring. Samtidig vil en individuel SMV's eksponering for negative bæredygtighedsvirkninger som hovedregel være lavere end større virksomheders eksponering. Meget store virksomheder⁵⁸ vil derfor være omfattet af den fulde due diligence-forpligtelse, også fordi mange af dem allerede har indført visse procedurer, f.eks. på grund af indberetningsforpligtelser. Navnlig vil de udvalgte omsætningskriterier filtrere dem, der har den største indvirkning på Unionens økonomi. Desuden fastsættes der i dette direktiv foranstaltninger til at begrænse overvæltningen af byrden fra disse store virksomheder på de mindre leverandører i værdikæden og til at anvende fair, rimelige, ikkediskriminerende og forholdsmæssige krav over for SMV'er.

For så vidt angår virksomheder med lavere omsætning og færre ansatte⁵⁹ er due diligence-forpligtelsen begrænset til de virksomheder, der er aktive i sektorer med særlig stor indvirkning, som samtidig er omfattet af eksisterende sektorbestemte OECD-retningslinjer⁶⁰. Selv om OECD's retningslinjer dækker den finansielle sektor, er den ikke omfattet af sektorer med stor indvirkning på grund af dens særlige karakteristika. Denne begrænsning har til formål at skabe balance mellem interessen i at nå direktivets mål og interessen i at minimere den finansielle og administrative byrde for virksomhederne. Due diligence-forpligtelsen for disse virksomheder vil blive forenklet, da de kun vil fokusere på alvorlige negative indvirkninger, der er relevante for deres sektor. Desuden vil due diligence-forpligtelsen først gælde for dem 2 år efter udløbet af gennemførelsesperioden for dette direktiv, hvilket vil gøre det muligt at fastlægge de nødvendige processer og procedurer og drage fordel af industrisamarbejde, teknologisk udvikling, standarder osv., som sandsynligvis vil blive foranlediget af den tidligere gennemførelsesdato for større virksomheder.

I det omfang dette direktiv også omfatter tredjelandsvirksomheder, er de kriterier, der anvendes til at definere anvendelsesområdet for virksomheder i og uden for EU, ikke de samme, men de sikrer, at tredjelandsvirksomheder ikke har højere sandsynlighed for at være omfattet af anvendelsesområdet. For dem anvendes en tærskel for nettoomsætningen (150 mio. EUR for gruppe 1 og 40 mio. EUR for gruppe 2), men hele denne omsætning skal genereres i Unionen. EU-virksomheder skal til gengæld have en nettoomsætning på 150 mio. EUR på verdensplan og skal også opfylde et personalekriterium (over 500 ansatte i gruppe 1

⁵⁸ Store virksomheder med begrænset ansvar med mere end 500 ansatte og en nettoomsætning på over 150 mio. EUR.

⁵⁹ Store virksomheder med begrænset ansvar med mere end 250 ansatte og en nettoomsætning på mere end 40 mio. EUR, men som ikke samtidig overskrider både tærsklen på 500 ansatte og nettoomsætningen på 150 mio. EUR nettoomsætning, samt tredjelandsvirksomheder med en sammenlignelig juridisk form med en nettoomsætning i EU på 40-150 mio. EUR.

⁶⁰ OECD udarbejdede sådanne sektorspecifikke retningslinjer for at fremme en effektiv overholdelse af OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder. Se listen over sektorvejledninger på: <http://mneguidelines.oecd.org/sectors/>.

og over 250 ansatte i gruppe 2). En sådan forskel i de anvendte kriterier er berettiget af følgende grunde:

- EU's omsætningskriterium for virksomheder fra tredjelande skaber en forbindelse til EU. Det er berettiget kun at medregne omsætningen i Unionen, da en sådan tærskel, der er behørigt tilpasset, skaber en territorial forbindelse mellem tredjelandsvirksomheder og Unionen på grund af de virkninger, som disse virksomheders aktiviteter kan have på EU's indre marked, hvilket er tilstrækkeligt til, at EU-retten finder anvendelse på tredjelandsvirksomheder.
- Desuden har direktivet om landeopdelt rapportering — en ændring af regnskabsdirektivet — allerede fastlagt metoder til beregning af nettoomsætningen for virksomheder uden for EU, mens en sådan metode ikke findes til beregning af antallet af ansatte i virksomheder fra tredjelande. Erfaringerne med den franske lovgivning om due diligence viser, at det i mangel af en fælles definition af en arbejdstager⁶¹ er vanskeligt at beregne antallet af arbejdstagere (på verdensplan), hvilket hindrer identificeringen af, hvilke virksomheder fra tredjelande der er omfattet af anvendelsesområdet, og dermed forhindrer en effektiv håndhævelse af reglerne.
- Anvendelse af både personale- og omsætningskriterier for EU-virksomheder vil sikre bedre overensstemmelse med forslaget til et direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering, som bør anvendes til rapportering af due diligence-foreanstaltninger og -politik for EU-virksomheder.
- Selv om direktivet vil omfatte ca. 13 000 EU-virksomheder⁶² på grundlag af Kommissionens skøn, vil det kun omfatte ca. 4 000 virksomheder fra tredjelande⁶³. Det forhold, at EU-virksomheder kun vil være omfattet, hvis de også når minimumsgrænsen for antallet af ansatte, vil sandsynligvis ikke ændre konkurrencevilkårene på EU's indre marked: De to størrelseskriterier, der gælder for EU-virksomheder, vil, selv om de er kumulative, resultere i, at de stadig dækker relativt mindre virksomheder i forhold til virksomheder uden for EU, fordi der i deres tilfælde skal tages hensyn til virksomhedens samlede nettoomsætning på verdensplan.

Endelig har store virksomheder fra tredjelande med en høj omsætning i Unionen kapacitet til at gennemføre due diligence og vil også drage fordel af fordelene ved due diligence i deres aktiviteter andre steder. I alle andre aspekter er virksomheder fra tredjelande omfattet af due diligence-reglerne på samme måde som deres EU-modparter (f.eks. med hensyn til den ordning, der gælder for virksomheder, der opererer i sektorer med stor indvirkning, og den identiske indfasningsperiode for disse virksomheder). Harmoniseringen af

⁶¹ For Unionen henvises f.eks. til artikel 5 i Kommissionens henstilling af 6. maj 2003 om definitionen af mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder (2003/361/EF) (EUT L 124 af 20.5.2003, s. 36).

⁶² I gruppe 1: 9 400 virksomheder, i gruppe 2: 3 400 virksomheder.

⁶³ I gruppe 1: 2 600 virksomheder, i gruppe 2: 1 400 virksomheder. Den metode, der er anvendt til at beregne antallet af virksomheder fra tredjelande, er forklaret i det ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene.

ledelsesmedlemmers pligter er begrænset til kun at omfatte EU-virksomheder, og virksomheder fra tredjelande vil derfor få mere begrænsede forpligtelser.

Det "materielle anvendelsesområde" er primært fokuseret og struktureret på virksomhedernes due diligence-forpligtelse og omfatter menneskerettigheder og de miljøskadelige virkninger, der kan defineres klart i udvalgte internationale konventioner. De foreslåede ledelsesopgaver sikrer en tæt forbindelse til due diligence-forpligtelserne og er derfor nødvendige for, at due diligence kan være effektiv. Ledelsens opgaver omfatter også en præcisering af, hvordan direktørerne forventes at overholde pligten til at handle i virksomhedens bedste interesse.

Effektiv håndhævelse af due diligence-forpligtelsen er afgørende for at nå initiativets mål. Dette direktiv vil indeholde bestemmelser om en kombination af sanktioner og civilretligt ansvar.

Med hensyn til privat håndhævelse gennem civilretligt ansvar anvendes en anden tilgang for så vidt angår virksomhedens egne aktiviteter og dens datterselskaber på den ene side og forretningsforbindelser på den anden side. Navnlig vedrører civilretligt ansvar kun etablerede forretningsforbindelser, som en virksomhed forventer at have et varigt forhold til i betragtning af dets intensitet eller varighed, og som ikke udgør en ubetydelig eller blot underordnet del af virksomhedens værdikæde. Virksomheden bør ikke være ansvarlig for ikke at have undladt at forebygge eller standse skader i forbindelse med indirekte forretningsforbindelser, hvis den har anvendt kontraktmæssig kaskadering og sikring og truffet foranstaltninger til at kontrollere overholdelsen heraf, medmindre det under de konkrete omstændigheder ikke var rimeligt at forvente, at de faktisk trufne foranstaltninger, herunder med hensyn til kontrol af overholdelsen, ville være tilstrækkelige til at forebygge, afbøde, standse eller minimere omfanget af den negative indvirkning. Ved vurderingen af, om der er tale om et ansvar og dets omfang, skal der desuden tages behørigt hensyn til virksomhedens bestræbelser, for så vidt som de er direkte forbundet med den pågældende skade, på at efterkomme eventuelle afhjælpende foranstaltninger, som en tilsynsmyndighed har krævet af dem, eventuelle investeringer og målrettet støtte samt samarbejde med andre enheder for at afhjælpe negative indvirkninger i dens værdikæder.

Denne tilgang til civilretligt ansvar vil også begrænse risikoen for uforholdsmæssigt mange retssager.

Foranstaltningerne vedrørende offentlig håndhævelse af due diligence-forpligtelsen går ikke ud over, hvad der er nødvendigt. Dette direktiv præciserer, at enhver sanktion, der pålægges som følge af manglende overholdelse af due diligence-forpligtelserne, skal være forholdsmæssig. Hvis de offentlige myndigheder, der undersøger virksomhedens overholdelse af dette direktiv, konstaterer manglende overholdelse, bør de først give virksomheden en passende frist til at træffe afhjælpende foranstaltninger. Direktivet skitserer et begrænset antal sanktioner, der bør finde anvendelse i alle medlemsstater, men overlader det til medlemsstaterne at sikre en forholdsmæssig håndhævelsesproces i overensstemmelse med deres nationale lovgivning. Når der pålægges økonomiske sanktioner, baseres de på virksomhedens omsætning for at sikre, at de er forholdsmæssige.

Desuden medfører dette direktiv ikke unødvendige omkostninger for Unionen, nationale regeringer og regionale eller lokale myndigheder. Direktivet overlader det til medlemsstaterne at tilrettelægge håndhævelsen. Tilsynet kan udføres af de eksisterende myndigheder. For at reducere omkostningerne (f.eks. ved tilsyn med tredjelandsvirksomheder, der er aktive i forskellige medlemsstater) og forbedre tilsynet, koordineringen, undersøgelsen og udvekslingen af oplysninger vil Kommissionen oprette et europæisk netværk af tilsynsmyndigheder.

Dette direktiv giver mulighed for virksomhedssamarbejde, anvendelse af industrielle ordninger og initiativer med flere interessenter for at reducere virksomhedernes omkostninger ved at overholde dette direktiv.

Valg af retsakt

Det foreslåede instrument er et direktiv, da artikel 50 i TEUF er retsgrundlaget for selskabslovgivningen vedrørende beskyttelse af selskabsdeltagernes og andres interesser med henblik på at gøre denne beskyttelse ensartet i hele Unionen. Ved artikel 50 i TEUF gives Europa-Parlamentet og Rådet mandat til at udstede direktiver.

Kommissionen vedtager delegerede retsakter, der fastsætter kriterierne for tredjelandsvirksomheders rapportering om due diligence.

For at yde støtte til virksomheder og medlemsstaternes myndigheder med hensyn til, hvordan virksomheder skal opfylde deres due diligence-forpligtelser, kan Kommissionen, om nødvendigt i samråd med relevante europæiske organer, internationale organer med ekspertise i gennemførelse af due diligence og andre, udstede retningslinjer. Retningslinjer kan også anvendes til at skitsere ikkebindende standardkontraktbestemmelser, som virksomheder kan anvende, når de kaskaderer forpligtelsen i deres værdikæde.

Desuden kan Kommissionen indføre andre støtteforanstaltninger, der bygger på eksisterende EU-tiltag og -værktøjer til støtte for gennemførelsen af due diligence i Unionen og i tredjelande, herunder fremme af fælles initiativer for interessenter for at hjælpe virksomheder med at opfylde deres forpligtelser og støtte SMV'er, der påvirkes af dette direktiv, på andre måder. Dette kan suppleres yderligere af EU's instrumenter for udviklingssamarbejde for at støtte tredjelandes regeringer og økonomiske aktører i leverandørleddet i tredjelande, der håndterer negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet af deres aktiviteter og forretningsforbindelser i tidligere led.

3. RESULTATER AF EFTERFØLGENDE EVALUERINGER, HØRINGER AF INTERESSEREDE PARTER OG KONSEKVENSANALYSER

Høringer af interesserede parter

I overensstemmelse med retningslinjerne for bedre regulering har der fundet flere høringsaktiviteter sted:

- Den indledende konsekvensanalyse (køreplan), som modtog 114 tilbagemeldinger
- Den åbne offentlige høring⁶⁴, som modtog 473 461 svar og 122 785 borgerunderskrifter, hvoraf langt størstedelen blev indsendt gennem kampagner med forhåndsudfyldte spørgeskemaer, og 149 holdningsdokumenter
- En særlig høring af arbejdsmarkedets parter

⁶⁴ Resumé af den åbne offentlige høring om initiativet om bæredygtig virksomhedsledelse, som findes på https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12548-Sustainable-corporate-governance/public-consultation_da.

- En række workshops og møder for interessenter, f.eks. møder i den uformelle ekspertgruppe for selskabsret, hovedsagelig bestående af juridiske akademikere inden for selskabsret (ICLEG), møde med repræsentanter for medlemsstaterne i ekspertgruppen vedrørende selskabsret (CLEG) og
- Konferencer og møder med erhvervssammenslutninger, individuelle virksomheder, herunder repræsentanter for små og mellemstore virksomheder (SMV'er), civilsamfundet, herunder ikke-statslige og almennyttige organisationer, samt internationale organisationer såsom OECD.

Overordnet set viste høringsaktiviteterne, at der generelt er bred anerkendelse blandt interessenterne af behovet for en EU-retlig ramme for due diligence⁶⁵. Navnlig anmodede store virksomheder over hele linjen om større harmonisering inden for due diligence for at forbedre retssikkerheden og skabe lige vilkår. Borgere og civilsamfundsorganisationer opfattede de nuværende lovgivningsmæssige rammer som ineffektive til at sikre virksomhedernes ansvarlighed for negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet.

Et stort flertal af respondenterne i den åbne offentlige høring, herunder de fleste deltagende medlemsstater, gik ind for en horisontal tilgang til due diligence frem for en sektorspecifik eller tematisk tilgang⁶⁶. Virksomhederne anførte, at de frygtede en risiko for konkurrencemæssige ulemper i forhold til virksomheder fra tredjelande, der ikke har samme forpligtelser. De fleste respondenter var derfor enige i, at due diligence-reglerne også bør gælde for virksomheder fra tredjelande, der ikke er etableret i EU, men som udfører aktiviteter af et vist omfang i EU⁶⁷.

Med hensyn til en håndhævelsesmekanisme, der ledsager en obligatorisk due diligence-forpligtelse, anførte alle interessentgrupper, der deltog i den åbne offentlige høring, med et flertal, at de kompetente nationale myndigheders tilsyn med en mekanisme for samarbejde/koordinering på EU-plan er den mest hensigtsmæssige løsning⁶⁸.

Et flertal af respondenterne i alle interessentgrupper anså bindende regler med mål for at være den mulighed, der medfører flest omkostninger, men også de største fordele generelt. Selv om de fleste respondenter så den positive indvirkning på tredjelande, frygter en undergruppe af respondenter, at due diligence-reglerne kan have en negativ indvirkning på tredjelande, hvis virksomheder, der investerer i tredjelande med svage menneskerettigheder, herunder sociale

⁶⁵ Som svar på den åbne offentlige høring støttede NGO'er f.eks. behovet for handling med 95,9 %, virksomheder med 68,4 % (store virksomheder med 75,5 %, SMV'er med 58,7 %) og erhvervssammenslutninger med 59,6 %.

⁶⁶ Mens 97,2 % af NGO'erne foretrak en horisontal tilgang, var dette tilfældet for 86,8 % af virksomhederne generelt, herunder SMV'er (81,8 %), samt erhvervssammenslutninger (85,3 %). Dette gælder også for respondenterne i medlemsstaterne.

⁶⁷ 97 % af respondenterne var enige i dette udsagn (NGO'er 96,1 %, erhvervssammenslutninger 96,5 %, virksomheder 93,8 %, herunder SMV'er 86,4 %). Alle respondenter fra medlemsstaterne er også enige i dette udsagn.

⁶⁸ Den blev efterfulgt af muligheden for retslig håndhævelse med ansvar (49 %) og tilsyn fra de kompetente nationale myndigheders side på grundlag af klager over manglende overholdelse og med effektive sanktioner (44 %).

rettigheder, arbejdstagerrettigheder og miljøbeskyttelse, bliver nødt til at trække sig ud af disse lande.

Bilag 2 til konsekvensanalyserapporten indeholder detaljerede oplysninger om høringsstrategien og konklusionerne af høringerne af interesserede parter.

Indhentning og brug af ekspertbistand

Til støtte for analysen af de forskellige muligheder tildelte Kommissionen støttekontrakter til eksterne eksperter med henblik på en undersøgelse af due diligence-krav i hele forsyningskæden⁶⁹ og en undersøgelse af ledelsens pligter og bæredygtig virksomhedsledelse⁷⁰. Disse eksperter arbejdede tæt sammen med Kommissionen i alle faser af undersøgelsen.

Ud over disse støtteundersøgelser blev der identificeret yderligere ekspertise gennem litteraturresearch og høringssvarene fra interessenterne.

Sideløbende med ovennævnte støtteundersøgelser, ekspertgruppemøder og interessenthøringer lagde Kommissionen også stor vægt på den relevante beslutning fra Europa-Parlamentet og Rådets konklusioner. Europa-Parlamentets beslutning af 10. marts 2021 indeholdt henstillinger til Kommissionen om virksomheders due diligence og virksomhedsansvar og opfordrede Kommissionen til at foreslå EU-regler om en omfattende due diligence-forpligtelse for virksomheder. I Rådets konklusioner af 1. december 2020 om menneskerettigheder og anstændigt arbejde i globale forsyningskæder blev Kommissionen opfordret til at fremsætte et forslag til en EU-retlig ramme for bæredygtig virksomhedsledelse, herunder tværsektorielle due diligence-forpligtelser i de globale værdikæder.

Konsekvensanalyse

Analysen i konsekvensanalysen behandlede i bred forstand det problem, der opstår som følge af behovet for at styrke bæredygtigheden i virksomhedsledelse og ledelsessystemer, med to dimensioner: 1) der tages ikke tilstrækkeligt hensyn til interessenters interesser og interesserelaterede (bæredygtighedsrelaterede) risici for virksomheder i virksomhedens risikostyringssystemer og beslutninger 2) virksomhederne afbøder ikke i tilstrækkelig grad deres negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet og har ikke tilstrækkelige ledelsessystemer og foranstaltninger til at afbøde deres skadelige virkninger.

Efter at have overvejet forskellige politiske løsningsmodeller, hovedsagelig inden for virksomheders due diligence-forpligtelser og ledelsesmedlemmers forpligtelser, blev der i konsekvensanalysen foreslået en foretrukken pakke af politiske løsningsmodeller på tre områder, nemlig virksomhedernes due diligence, ledelsesmedlemmers forpligtelser og aflønning, som supplerer hinanden.

Udkastet til konsekvensanalyse blev forelagt for Kommissionens Udvalg for Forskriftskontrol den 9. april 2021. Efter udvalgets negative udtalelse blev en revideret konsekvensanalyse

⁶⁹ Se henvisning i fodnote 8.

⁷⁰ Europa-Kommissionen, Generaldirektoratet for Retlige Anliggender og Forbrugere, Study on directors' duties and sustainable corporate governance: final report, Publikationskontoret, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2838/472901>. <https://data.europa.eu/doi/10.2838/472901>.

forelagt udvalget med henblik på en anden udtalelse den 8. november 2021. Udvalget noterede sig den betydelige revision af rapporten som svar på udvalgets første udtalelse, men afgav ikke desto mindre endnu en negativ udtalelse den 26. november 2021⁷¹, hvori det understregede behovet for politiske retningslinjer for, hvorvidt og på hvilke betingelser initiativet vedrørende bæredygtig virksomhedsledelse kunne gå videre. Udvalget fastholdt sin negative udtalelse, fordi det mente, at konsekvensanalyserapporten ikke i tilstrækkelig grad 1) adresserer problembeskrivelsen og giver overbevisende dokumentation for, at EU's virksomheder, navnlig SMV'er, ikke allerede i tilstrækkelig grad afspejler bæredygtighedsaspekter eller ikke har tilstrækkelige incitamenters til at gøre det, 2) præsenterer en række politiske løsningsmodeller og identificerer eller fuldt ud vurderer de vigtigste politiske valg, 3) vurderer virkningerne på en fuldstændig, afbalanceret og neutral måde og afspejler den usikkerhed, der er forbundet med realiseringen af fordelene, og 4) påviser proportionaliteten af den foretrukne løsning.

For at imødekomme bemærkningerne i udvalgets anden negative udtalelse suppleres konsekvensanalysen derfor af et arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene om opfølgningen på udvalgets udtalelse, som indeholder yderligere præciseringer og dokumentation på de områder, hvor udvalget havde fremsat specifikke forslag til forbedringer.

Ifølge Kommissionens regler om bedre regulering kræves der en positiv udtalelse fra Udvalget for Forskriftskontrol, for at en sag kan gå videre til vedtagelsesfasen. Næstformanden med ansvar for interinstitutionelle forbindelser og fremsyn kan dog give mulighed for at fortsætte forberedelserne til et initiativ, der har været genstand for en anden negativ udtalelse fra Udvalget for Forskriftskontrol. Det er vigtigt at bemærke, at udtalelserne fra Udvalget for Forskriftskontrol er en vurdering af kvaliteten af konsekvensanalysen og ikke en vurdering af det tilhørende lovgivningsforslag.

Kommissionen har også i lyset af aftalen med næstformanden med ansvar for interinstitutionelle forbindelser og fremsyn fundet det hensigtsmæssigt at gå videre med initiativet af følgende årsager:

- dette initiativs *politiske betydning* for Kommissionens politiske prioritet "En økonomi, der tjener alle", herunder i forbindelse med pakken om bæredygtig finansiering og den europæiske grønne pagt, og
- det *presserende behov* for en indsats på området for due diligence i værdikæden som et bidrag til overgangen til bæredygtighed og for at imødegå risikoen for den stigende fragmentering af det indre marked, samt det synspunkt, at
- den *yderligere præcisering og dokumentation*, der blev fremlagt, på tilfredsstillende vis afhjalp de mangler i konsekvensanalysen, som Udvalget for Forskriftskontrol havde påpeget, og blev taget i betragtning i det tilpassede lovgivningsforslag.

Med hensyn til dets betydning og hastende karakter noterede Kommissionen sig også, at initiativet blev medtaget i de fælles politiske prioriteter for 2022 af Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen.

⁷¹ SEC(2022) 95.

Efter en omhyggelig analyse af udvalgets konklusioner og i betragtning af overvejelserne om de yderligere præciseringer og den fremlagte dokumentation mener Kommissionen, at forslaget, som er blevet væsentligt revideret i forhold til den pakke af politiske løsningsmodeller, der blev fremlagt i konsekvensanalysen, stadig giver mulighed for beslutsomt at gøre fremskridt hen imod det overordnede mål om bedre at udnytte det indre markeds potentiale med hensyn til at bidrage til overgangen til en bæredygtig økonomi og fremme langsigtet bæredygtig og ansvarlig virksomhedsadfærd. Direktivet er mere fokuseret og målrettet i forhold til den foretrukne løsning, der er skitseret i udkastet til konsekvensanalyse. Kernen er due diligence-forpligtelsen, samtidig med at ledelsesmedlemmernes forpligtelser reduceres betydeligt ved at knytte dem tæt til due diligence-forpligtelsen. Desuden tilpasses omfanget af due diligence. En detaljeret beskrivelse af de tilpasninger, der er foretaget i den foretrukne pakke af løsningsmodeller i konsekvensanalysen, findes i det ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der indeholder opfølgningen på udtalelsen fra Udvalget for Forskriftskontrol og yderligere oplysninger.

Kort sagt er det "personelle anvendelsesområde", dvs. hvilke virksomhedskategorier der er omfattet, blevet væsentligt reduceret efter overvejelser som følge af bestyrelsens bemærkninger til problembeskrivelsen, navnlig med hensyn til SMV'er, og til proportionaliteten af den foretrukne løsning. Helt konkret er SMV'er blevet fuldstændig udelukket fra anvendelsesområdet, og dækningen af sektorer med stor indvirkning er blevet ændret til kun at omfatte virksomheder med mere end 250 ansatte og en nettoomsætning på verdensplan på mere end 40 mio. EUR (mens store virksomheder, der samtidig overskrider både grænsen på 500 ansatte og grænsen på 150 mio. EUR i nettoomsætning på verdensplan, er omfattet af anvendelsesområdet uanset deres økonomiske sektorer. De sektorer med stor indvirkning, der er defineret i teksten, afspejler således også udvalgets bemærkninger vedrørende lovgivningsteknik. Definitionen af sektorer med stor indvirkning har været begrænset til sektorer med høj risiko for negative indvirkninger, og for hvilke der findes OECD-retningslinjer. For midcapselskaber i sektorer med stor indvirkning vil reglerne finde anvendelse efter en overgangsperiode på to år for at give mulighed for en længere tilpasningsperiode. Desuden er disse virksomheders due diligence-forpligtelser udelukkende begrænset til alvorlige konsekvenser, der er relevante for deres sektor.

For effektivt at nå initiativets mål omfatter dette forslag også virksomheder fra tredjelande. Virksomheder uden for EU er kun omfattet, hvis de har en direkte forbindelse til EU-markedet og når samme omsætningstærskel som EU-virksomheder, men på EU-markedet. Desuden vil de stå over for de samme forpligtelser med hensyn til due diligence som de respektive EU-virksomheder.

Det fremgår også af direktivet, at der er behov for tilgængelig og praktisk støtte til virksomheder, navnlig SMV'er i værdikæden, til at forberede sig på forpligtelserne (eller de deraf følgende krav, som indirekte kan væltes over på dem). Dette kunne omfatte praktisk vejledning og støtteværktøjer såsom hotlines, databaser eller uddannelse samt oprettelse af et observatorium for at hjælpe virksomheder med at gennemføre direktivet. Desuden henviser revisionsklausulen udtrykkeligt til direktivets personelle anvendelsesområde (dvs. dækning af virksomhedskategorier), som bør revideres i lyset af de praktiske erfaringer med anvendelsen af lovgivningen. Andre afbødende foranstaltninger til at mindske den indirekte indvirkning på SMV'er er en del af de forpligtelser, der påhviler virksomheder inden for dette direktivs anvendelsesområde.

Med hensyn til det materielle anvendelsesområde (dvs. hvad der er omfattet) er der bibeholdt et tværgående instrument, der dækker menneskerettigheder og miljøvirkninger. Dette afspejler

den stærke enighed blandt interessentgrupperne om, at der er behov for en horisontal ramme for at løse de identificerede problemer.

Endvidere bemærkede Databeskyttelsesrådet, at konsekvensanalysen ikke er tilstrækkelig klar med hensyn til behovet for at regulere ledelsesmedlemmers forpligtelser ud over due diligence-kravene. Kommissionen besluttede derfor at løse dette problem ved at afvige fra pakken af foretrukne løsningsmodeller i konsekvensanalysen og ved at fokusere på ledelsesmedlemmernes ansvar, også i lyset af de eksisterende internationale standarder⁷², på due diligence og rettidig omhu. Dette omfatter ledelsesmedlemmers forpligtelser i forbindelse med etablering af og tilsyn med gennemførelsen af virksomheders due diligence-procedurer og -foranstaltninger, udarbejdelse af en adfærdskodeks til dette formål samt integration af due diligence i virksomhedsstrategien. For fuldt ud at afspejle ledelsens rolle i lyset af virksomhedernes due diligence-forpligtelser præciseres det også, at ledelsesmedlemmernes generelle pligt til at udvise rettidig omhu, som findes i alle medlemsstaters selskabsret, fastsætter, at ledelsesmedlemmer, når de opfylder deres forpligtelse til at handle i virksomhedens bedste interesse, bør tage hensyn til bæredygtighedsspørgsmålene i forslaget til et direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering, herunder, hvor det er relevant, menneskerettigheder, klimaændringer og miljømæssige konsekvenser, herunder på kort, mellemlang og lang sigt. Yderligere specifikke forpligtelser for ledelsesmedlemmer, som var blevet foreslået i konsekvensanalysen, er ikke bibeholdt. Dette vil sikre, at forslaget opfylder sit mål, samtidig med at det fortsat står i et rimeligt forhold til målet.

Med hensyn til Databeskyttelsesrådets bemærkninger indeholder denne begrundelse og betragtningerne i lovgivningsforslaget en omfattende redegørelse for de politiske valg, der er truffet. Selv om den konsekvensanalyse, der er forelagt udvalget, og udvalgets udtalelse er blevet offentliggjort uændret, er der udarbejdet et særskilt ledsagende arbejdsdokument med henblik på at tilvejebringe yderligere dokumentation og præciseringer, der følger op på udvalgets bemærkninger, herunder med hensyn til dokumentation. Dette dokument omhandler navnlig følgende:

1. Problembeskrivelse:

- omfanget og udviklingen af de miljø- og bæredygtighedsproblemer, der er direkte forbundet med den tilsyneladende manglende eller utilstrækkelige anvendelse af ledelsespraksis for virksomheders bæredygtighed i EU's virksomheder, der skal tackles med dette direktiv, og direktivets merværdi i forbindelse med den omfattende pakke af foranstaltninger til fremme af bæredygtighed under den grønne pagt
- hvorfor markeds- og konkurrencedynamikken sammen med den videre udvikling af virksomhedernes virksomhedsstrategier og risikostyringssystemer anses for utilstrækkelig, og med hensyn til den formodede årsagssammenhæng mellem brugen af bæredygtighedsværktøjer i virksomheder og deres praktiske effekt i forbindelse med håndteringen af problemerne

2. Den foretrukne løsnings virkninger:

⁷² Se fodnote 6.

- spørgsmål vedrørende tredjelande, der integrerer observationer i) om den forventede udvikling i tredjelande (herunder hensyntagen til EU-foranstaltninger og internationale handels- og udviklingsstøtteforanstaltninger), ii) om indvirkningen på tredjelande og på leverandører i tredjelande
- håndhævelsesmekanismen, der yderligere udvider merværdien af et håndhævelsesystem med to søjler, som bygger på administrativ håndhævelse og civilretligt ansvar
- virkninger for konkurrencen og konkurrenceevnen.

Måltrettet regulering og forenkling

Små og mellemstore virksomheder, herunder mikrovirksomheder, er ikke omfattet af anvendelsesområdet, og indirekte virkninger for dem vil blive afbødet gennem støtteforanstaltninger og retningslinjer på EU- og medlemsstatsplan samt i relationer mellem virksomheder ved hjælp af standardkontraktbestemmelser og proportionalitetskrav for den større forretningspartner.

Grundlæggende rettigheder

Som forklaret i konsekvensanalysen og baseret på eksisterende dokumentation kan obligatoriske due diligence-krav have betydelige fordele med hensyn til beskyttelse og fremme af grundlæggende rettigheder.

4. VIRKNINGER FOR BUDGETTET

Der er ingen direkte virkninger for Unionens budget.

5. ANDRE FORHOLD

Planer for gennemførelsen og foranstaltninger til overvågning, evaluering og rapportering

Kommissionen vil oprette et europæisk netværk af tilsynsmyndigheder til at bistå med gennemførelsen af dette direktiv. Et sådant netværk vil blive sammensat af repræsentanter for de tilsynsmyndigheder, der er udpeget af medlemsstaterne, og om nødvendigt med deltagelse af andre EU-agenturer med relevant ekspertise på de områder, der er omfattet af dette direktiv, for at sikre, at virksomhederne overholder deres due diligence-forpligtelser, med henblik på at lette og sikre koordinering og konvergens af regulerings-, undersøgelses-, sanktions- og tilsynspraksis og udveksling af oplysninger mellem disse tilsynsmyndigheder.

Syv år efter udløbet af gennemførelsesperioden aflægger Kommissionen rapport om gennemførelsen af dette direktiv, herunder bl.a. dets effektivitet. Rapporten ledsages, hvis det er hensigtsmæssigt, af et lovgivningsforslag.

For at skabe klarhed og støtte til virksomheder og medlemsstater i forbindelse med gennemførelsen af direktivet vil Kommissionen udstede retningslinjer, hvor det er nødvendigt.

Forklarende dokumenter

For at sikre korrekt gennemførelse af dette direktiv er der brug for et forklarende dokument, f.eks. i form af sammenligningstabeller.

Nærmere redegørelse for de enkelte bestemmelser i forslaget

I artikel 1 fastlægges direktivets genstand, dvs. fastsættelse af regler om virksomheders forpligtelser til at udvise due diligence med hensyn til faktiske og potentielle negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet for så vidt angår deres egne aktiviteter, deres datterselskabers aktiviteter og de værdikædeoperationer, der udføres af etablerede forretningsforbindelser. Bestemmelsen præciserer også, at dette direktiv fastsætter regler om ansvar for overtrædelser af due diligence-forpligtelsen.

I artikel 2 fastlægges direktivets personelle anvendelsesområde og de kriterier, på grundlag af hvilke en medlemsstat har kompetence til at regulere spørgsmål, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 3 indeholder definitioner med henblik på dette direktiv.

I henhold til artikel 4 skal medlemsstaterne sikre, at virksomhederne gennemfører due diligence i forbindelse med menneskerettigheder og miljø ved at overholde de specifikke krav, der er anført i direktivets artikel 5-11.

I henhold til artikel 5 skal medlemsstaterne sikre, at virksomhederne integrerer due diligence i alle virksomhedspolitikker og har indført en due diligence-politik, der ajourføres årligt. Det præciseres i bestemmelsen, at denne politik bør omfatte en beskrivelse af virksomhedens tilgang til due diligence, af en adfærdskodeks, der skal følges af virksomhedens medarbejdere og datterselskaber, og af de processer, der er indført for at gennemføre due diligence.

I artikel 6 fastsættes en forpligtelse for medlemsstaterne til at sikre, at virksomhederne træffer passende foranstaltninger til at identificere faktiske eller potentielle negative indvirkninger på menneskerettigheder og miljø i deres egne aktiviteter, i deres datterselskaber og i deres etablerede direkte eller indirekte forretningsforbindelser i deres værdikæde.

I artikel 7 fastsættes et krav til medlemsstaterne om at sikre, at virksomhederne træffer passende foranstaltninger til at forebygge potentielle negative indvirkninger, der er identificeret i henhold til artikel 6, eller til i tilstrækkelig grad at afbøde disse virkninger, hvis forebyggelse ikke er mulig eller kræver gradvis gennemførelse.

I artikel 8 fastsættes en forpligtelse for medlemsstaterne til at sikre, at virksomhederne træffer passende foranstaltninger til at bringe de faktiske negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet, som de havde eller kunne have identificeret i henhold til artikel 6, til ophør. Hvis en negativ indvirkning, der har fundet sted i forbindelse med direkte eller indirekte etablerede forretningsforbindelser, ikke kan bringes til ophør, bør medlemsstaterne sikre, at virksomhederne minimerer omfanget af indvirkningen.

I artikel 9 fastsættes forpligtelsen til, at medlemsstaterne skal sikre, at virksomhederne giver mulighed for at indgive klager til virksomheden i tilfælde af berettiget bekymring over disse potentielle eller faktiske negative indvirkninger, herunder i virksomhedens værdikæde. Virksomhederne skal give denne mulighed til personer, der er berørt eller har rimelig grund til at antage, at de kan blive berørt af en negativ indvirkning, til fagforeninger og andre arbejdstagerrepræsentanter, der repræsenterer enkeltpersoner, som arbejder i den pågældende værdikæde, og til civilsamfundsorganisationer, der er aktive på det pågældende område.

Ved artikel 10 indføres en forpligtelse for medlemsstaterne til at kræve, at virksomhederne regelmæssigt vurderer gennemførelsen af deres due diligence-foranstaltninger med henblik på at verificere, at negative indvirkninger er korrekt identificeret, og at der gennemføres forebyggende eller korrigerende foranstaltninger, og at fastslå, i hvilket omfang negative indvirkninger er blevet forhindret eller bragt til ophør, eller i hvilket omfang de minimeres.

I artikel 11 fastsættes en forpligtelse for medlemsstaterne til at sikre, at virksomheder, der ikke er underlagt indberetningskrav i henhold til direktiv 2013/34/EU, aflægger rapport om de spørgsmål, der er omfattet af dette direktiv, og offentliggør en årlig redegørelse på deres websted.

I artikel 12 fastsættes en forpligtelse for Kommissionen til at vedtage retningslinjer om ikkebindende standardkontraktbestemmelser for at hjælpe virksomheder med at overholde artikel 7, stk. 2, litra b), og artikel 8, stk. 3, litra c).

Ved artikel 13 gives Kommissionen mulighed for at udstede retningslinjer for specifikke sektorer eller specifikke negative indvirkninger i samråd med Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder, Det Europæiske Miljøagentur og, hvor det er relevant, internationale organer med ekspertise inden for due diligence med henblik på at yde støtte til virksomheder eller til medlemsstaternes myndigheder med hensyn til, hvordan virksomheder skal opfylde deres due diligence-forpligtelser.

I henhold til artikel 14 skal medlemsstaterne og Kommissionen træffe ledsageforanstaltninger for virksomheder, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, og for aktører i globale værdikæder, der indirekte påvirkes af direktivets forpligtelser. En sådan støtte kan spænde fra drift af særlige websteder, portaler eller platforme til finansiel støtte til SMV'er og fremme af fælles initiativer for interessenter. Denne bestemmelse præciserer endvidere, at virksomheder kan forlade sig på brancheordninger og initiativer med flere interessenter til støtte for gennemførelsen af due diligence, og at Kommissionen i samarbejde med medlemsstaterne kan udstede retningslinjer for vurdering af sådanne ordningers egnethed.

Artikel 15 kræver, at medlemsstaterne sikrer, at visse virksomheder vedtager en plan for at sikre, at virksomhedens forretningsmodel og -strategi er forenelig med omstillingen til en bæredygtig økonomi og med begrænsningen af den globale opvarmning til 1,5 °C i overensstemmelse med Parisaftalen.

Ved artikel 16 indføres et krav om, at virksomheder, der er oprettet i overensstemmelse med lovgivningen i et tredjeland, og som er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde i henhold til artikel 2, stk. 2, skal udpege en tilstrækkeligt bemyndiget repræsentant i Unionen, som medlemsstaternes kompetente myndigheder skal henvende sig til vedrørende alle spørgsmål, der er nødvendige for modtagelse, overholdelse og håndhævelse af retsakter udstedt i forbindelse med dette direktiv.

I artikel 17 fastsættes kravet om, at medlemsstaterne skal udpege en eller flere nationale tilsynsmyndigheder for at sikre, at virksomhederne overholder deres due diligence-forpligtelser og deres forpligtelse i henhold til artikel 15, stk. 1 og 2, og til at udøve håndhævelsesbeføjelserne i henhold til artikel 18.

I artikel 18 fastsættes passende beføjelser og ressourcer for de tilsynsmyndigheder, som medlemsstaterne har udpeget til at udføre deres tilsyns- og håndhævelsesopgaver.

I artikel 19 fastsættes kravet om, at medlemsstaterne sikrer, at enhver fysisk eller juridisk person, der på grundlag af objektive omstændigheder har grund til at tro, at en virksomhed ikke i tilstrækkelig grad overholder bestemmelserne i dette direktiv, har ret til at forelægge tilsynsmyndighederne begrundede betænkeligheder, navnlig i den medlemsstat, hvor vedkommende har sit sædvanlige opholdssted, sit vedtægtsmæssige hjemsted, sit arbejdssted eller det sted, hvor den påståede overtrædelse er foregået.

I artikel 20 bestemmes det, at medlemsstaterne fastsætter regler for sanktioner for overtrædelser af de nationale bestemmelser, der er vedtaget i medfør af dette direktiv, og træffer alle nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de iværksættes. Sanktionerne skal være effektive, have afskrækkende virkning og være forholdsmæssige. Medlemsstaterne sikrer

offentliggørelse af tilsynsmyndighedernes afgørelser, der indeholder sanktioner i forbindelse med overtrædelse af bestemmelserne i dette direktiv.

Ved artikel 21 indføres et europæisk netværk af tilsynsmyndigheder bestående af repræsentanter for de nationale tilsynsmyndigheder, der er omhandlet i artikel 16, med det formål at lette og sikre koordinering og tilpasning af regulerings-, undersøgelses-, sanktions- og tilsynspraksis samt udveksling af oplysninger mellem disse tilsynsmyndigheder.

I artikel 22 fastsættes det, at medlemsstaterne skal fastsætte regler for virksomhedens civilretlige ansvar for skader, der opstår som følge af manglende overholdelse af due diligence-forpligtelserne på særlige betingelser. Det indfører også en forpligtelse for medlemsstaterne til at sikre, at det ansvar, der er omhandlet i denne artikels stk. 1-3, ikke nægtes alene med den begrundelse, at den lov, der finder anvendelse på sådanne krav, ikke er en medlemsstats lovgivning.

I artikel 23 fastsættes anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1937 af 23. oktober 2019 om beskyttelse af personer, der indberetter overtrædelser af EU-retten, på indberetning af alle overtrædelser af dette direktiv og beskyttelse af personer, der indberetter sådanne overtrædelser.

I artikel 23 præciseres betingelserne for offentlig støtte til virksomheder.

I artikel 25 præciseres ledelsesmedlemmers pligt til at udvise rettidig omhu.

I artikel 26 fastsættes den forpligtelse, som ledelsesmedlemmer i EU-virksomheder har til at oprette og føre tilsyn med gennemførelsen af due diligence-procedurer og -foranstaltninger for virksomheders bæredygtighed og til at tilpasse virksomhedsstrategien til due diligence.

Ved artikel 27 ændres bilaget til direktiv (EU) 2019/1937.

I artikel 28 fastsættes reglerne vedrørende delegerede retsakter.

Artikel 29 indeholder en bestemmelse om revision af dette direktiv.

Artikel 30 indeholder bestemmelser om gennemførelsen af direktivet.

I artikel 31 fastsættes datoen for dette direktivs ikrafttræden.

Artikel 32 angiver, hvem dette direktiv er rettet til.

Listerne i bilaget specificerer de negative miljøpåvirkninger og negative indvirkninger på menneskerettighederne, der er relevante for dette direktiv, for at dække krænkelse af rettigheder og forbud, herunder de internationale menneskerettighedsaftaler (del I, afsnit 1), konventioner om menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder (del I, afsnit 2) og overtrædelse af internationalt anerkendte mål og forbud i miljøkonventionerne (del II).

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

om virksomhedernes due diligence i forbindelse med bæredygtighed og om ændring af direktiv (EU) 2019/1937

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 50, stk. 1 og stk. 2, litra g), og artikel 114,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de nationale parlamenter,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg⁷³,

efter den almindelige lovgivningsprocedure, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Unionen bygger på respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne som nedfældet i EU's charter om grundlæggende rettigheder. De kerneværdier, der har ligget til grund for Unionens egen oprettelse, samt menneskerettighedernes universalitet og udelelighed samt respekt for principperne i De Forenede Nationers pagt og folkeretten bør være retningsgivende for Unionens indsats på den internationale scene. En sådan indsats omfatter fremme af bæredygtig økonomisk, social og miljømæssig udvikling i udviklingslandene.
- (2) Et højt niveau for beskyttelse og forbedring af miljøkvaliteten og fremme af europæiske kerneværdier er blandt Unionens prioriteter, jf. Kommissionens meddelelse om en europæisk grøn pagt⁷⁴. Disse mål kræver ikke blot inddragelse af de offentlige myndigheder, men også af private aktører, navnlig virksomheder.

⁷³ EUT C af , s. .

⁷⁴ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Den europæiske grønne pagt (COM/2019/640 final).

- (3) I sin meddelelse om et stærkt socialt Europa for retfærdig omstilling⁷⁵ forpligtede Kommissionen sig til at opgradere Europas sociale markedsøkonomi for at opnå en retfærdig omstilling til bæredygtighed. Dette direktiv vil også bidrage til den europæiske søjle for sociale rettigheder, som fremmer rettigheder, der sikrer rimelige arbejdsvilkår. Det er en del af EU's politikker og strategier vedrørende fremme af anstændigt arbejde på verdensplan, herunder i globale værdikæder, jf. Kommissionens meddelelse om anstændigt arbejde på verdensplan⁷⁶.
- (4) Virksomhedernes adfærd på tværs af alle sektorer i økonomien er afgørende for at nå Unionens bæredygtighedsmål, da EU-virksomheder, navnlig store, er afhængige af globale værdikæder. Det er også i virksomhedernes interesse at beskytte menneskerettighederne og miljøet, navnlig i betragtning af forbrugernes og investorens stigende bekymring over disse emner. Der findes allerede flere initiativer til fremme af virksomheder, der støtter værdiorienteret omstilling, både på EU-plan⁷⁷ og på nationalt plan⁷⁸.
- (5) De eksisterende internationale standarder for ansvarlig forretningskik præciserer, at virksomheder bør beskytte menneskerettighederne, og fastsætter, hvordan de skal håndtere beskyttelsen af miljøet i deres aktiviteter og værdikæder. De Forenede Nationers vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder⁷⁹ anerkender virksomhedernes ansvar for at udvise due diligence på menneskerettighedsområdet ved at identificere, forebygge og afbøde deres aktiviteter negative indvirkning på menneskerettighederne og ved at redegøre for, hvordan de håndterer disse virkninger. I disse vejledende principper hedder det, at virksomheder bør undgå at krænke menneskerettighederne og bør tage højde for negative indvirkninger på menneskerettighederne, som de har forårsaget, bidraget til eller er forbundet med i deres egne aktiviteter, datterselskaber og gennem deres direkte og indirekte forretningsforbindelser.
- (6) Begrebet due diligence i forbindelse med menneskerettigheder blev præciseret og videreudviklet i OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder⁸⁰, som udvidede

⁷⁵ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Et stærkt socialt Europa for retfærdig omstilling (COM/2020/14 final).

⁷⁶ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om anstændigt arbejde på verdensplan med henblik på en global retfærdig omstilling og en bæredygtig genopretning (COM(2022) 66 final).

⁷⁷ "Enterprise Models and the EU agenda", *CEPS Policy Insights*, No PI2021-02/ januar 2021.

⁷⁸ F.eks. <https://www.economie.gouv.fr/entreprises/societe-mission>.

⁷⁹ FN's "Guiding Principles on Business and Human Rights: Implementing the United Nations "Protect, Respect and Remedy" Framework", 2011, som findes på https://www.ohchr.org/documents/publications/guidingprinciplesbusinesshr_en.pdf.

⁸⁰ OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder, opdateret udgave fra 2011, findes på <http://mneguidelines.oecd.org/guidelines/>.

anvendelsen af due diligence til at omfatte miljø- og forvaltningsspørgsmål. OECD's vejledning om ansvarlig forretningsskik og sektorvejledning⁸¹ er internationalt anerkendte rammer, der fastsætter praktiske due diligence-foranstaltninger for at hjælpe virksomheder med at identificere, forebygge, afbøde og redegøre for, hvordan de håndterer faktiske og potentielle virkninger i deres aktiviteter, værdikæder og andre forretningsforbindelser. Begrebet due diligence indgår også i henstillingerne fra Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO's) tresidige principerklæring vedrørende multinationale virksomheder og socialpolitik⁸².

- (7) FN's mål for bæredygtig udvikling⁸³, der blev vedtaget af alle FN's medlemsstater i 2015, omfatter målene om at fremme vedvarende, inklusiv og bæredygtig økonomisk vækst. Unionen har sat sig som mål at opfylde FN's mål for bæredygtig udvikling. Den private sektor bidrager til disse mål.
- (8) Internationale aftaler inden for rammerne af De Forenede Nationers rammekonvention om klimaændringer, som Unionen og medlemsstaterne er parter i, såsom Parisaftalen⁸⁴ og den nylige Glasgow-klimapagt⁸⁵, fastsætter præcise muligheder for at imødegå klimaændringer og holde den globale opvarmning på 1,5 °C. Ud over de specifikke foranstaltninger, der forventes af alle underskrivende parter, anses den private sektors rolle, navnlig dens investeringsstrategier, for at være af central betydning for at nå disse mål.
- (9) I den europæiske klimalov⁸⁶ forpligtede Unionen sig også juridisk til at blive klimaneutral senest i 2050 og reducere emissionerne med mindst 55 % senest i 2030. Begge disse tilsagn kræver en ændring af den måde, hvorpå virksomhederne producerer og indkøber. Kommissionens 2030-klimaplan⁸⁷ indeholder modeller for forskellige grader af emissionsreduktioner, der kræves af forskellige økonomiske sektorer, men alle sektorer skal opnå betydelige reduktioner i alle scenarier, hvis EU skal nå sine klimamål.

⁸¹ OECD's vejledning om ansvarlig forretningsskik, 2018, og sektorspecifikke vejledning, findes på <https://www.oecd.org/investment/due-diligence-guidance-for-responsible-business-conduct.htm>.

⁸² Den Internationale Arbejdsorganisations "Tripartite Declaration of Principles concerning Multinational Enterprises and Social Policy", Fifth Edition, 2017, findes på: https://www.ilo.org/empent/Publications/WCMS_094386/lang--en/index.htm.

⁸³ https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E.

⁸⁴ https://unfccc.int/files/essential_background/convention/application/pdf/english_paris_agreement.pdf.

⁸⁵ Glasgow-klimapagten, der blev vedtaget den 13. november 2021 på COP26 i Glasgow, https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cma2021_L16_adv.pdf, https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cma2021_L16_adv.pdf.

⁸⁶ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1119 af 30. juni 2021 om fastlæggelse af rammerne for at opnå klimaneutralitet og om ændring af forordning (EF) nr. 401/2009 og (EU) 2018/1999 ("den europæiske klimalov") PE/27/2021/REV/1 (EUT L 243 af 9.7.2021, s. 1).

⁸⁷ SWD/2020/176 final.

Planen understreger også, at "ændringer i regler og praksis for virksomhedsledelse, herunder om bæredygtig finansiering, vil få virksomhedsejere og ledere til at prioritere bæredygtighedsmål i deres handlinger og strategier". Meddelelsen om den europæiske grønne pagt fra 2019⁸⁸ fastsætter desuden, at alle EU's tiltag og politikker skal tages i brug for at hjælpe EU med at virkeliggøre en vellykket og retfærdig omstilling hen imod klimaneutralitet og en mere bæredygtig fremtid. Den fastsætter også, at bæredygtighed bør integreres yderligere i rammen for virksomhedsledelse.

- (10) Ifølge Kommissionens meddelelse om opbygning af et klimarobust Europa⁸⁹, der præsenterer EU-strategien for tilpasning til klimaændringer, bør nye investeringer og politiske beslutninger være klimaorienterede og fremtidssikrede, herunder for større virksomheder, der forvalter værdikæder. Dette direktiv bør være i overensstemmelse med denne strategi. Der bør ligeledes være overensstemmelse med Kommissionens direktiv [...] om ændring af direktiv 2013/36/EU for så vidt angår tilsynsbeføjelser, sanktioner, tredjelandfilialer og miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige risici (kapitalkravsdirektivet)⁹⁰, som fastsætter klare krav til bankernes ledelsesregler, herunder viden om miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige risici på bestyrelsesniveau.
- (11) Handlingsplanen for en cirkulær økonomi⁹¹, biodiversitetsstrategien⁹², fra jord til bord-strategien⁹³ og kemikaliestrategien⁹⁴ samt ajourføringen af den nye industristrategi fra 2020: Opbygning af et stærkere indre marked til fremme af Europas genopretning⁹⁵,

⁸⁸ COM/2019/640 final.

⁸⁹ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, Opbygning af et klimarobust Europa — den nye EU-strategi for tilpasning til klimaændringer (COM(2021) 82 final), som kan tilgås på <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=COM:2021:82:FIN>.

⁹⁰ EUT C [...] af [...], s. [...].

⁹¹ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En ny handlingsplan for den cirkulære økonomi — For et renere og mere konkurrencedygtigt Europa (COM/2020/98 final).

⁹² Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, EU's biodiversitetsstrategi for 2030 Naturen skal bringes tilbage i vores liv (COM/2020/380 final).

⁹³ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En jord til bord-strategi for et fair, sundt og miljøvenligt fødevarsystem (COM/2020/381 final).

⁹⁴ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget. En kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje — På vej mod et giftfrit miljø (COM/2020/667 final).

⁹⁵ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om Ajourføring af den nye industristrategi fra 2020: Opbygning af et stærkere indre marked til fremme af Europas genopretning (COM/2021/350 final).

- Industri 5.0⁹⁶ og handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder⁹⁷ og revisionen af handelspolitikken fra 2021⁹⁸ anfører et initiativ om bæredygtig virksomhedsledelse blandt deres elementer.
- (12) Dette direktiv er i overensstemmelse med EU's handlingsplan vedrørende menneskerettigheder og demokrati 2020-2024⁹⁹. Denne handlingsplan definerer som en prioritet at styrke Unionens engagement i aktivt at fremme den globale gennemførelse af De Forenede Nationers vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder og andre relevante internationale retningslinjer såsom OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder, herunder ved at fremme relevante due diligence-standarder.
- (13) Europa-Parlamentet opfordrer i sin beslutning af 10. marts 2021 Kommissionen til at foreslå EU-regler om en omfattende due diligence-forpligtelse for virksomheder¹⁰⁰. I Rådets konklusioner af 1. december 2020 om menneskerettigheder og anstændigt arbejde i globale forsyningskæder blev Kommissionen opfordret til at fremsætte et forslag til en EU-retlig ramme for bæredygtig virksomhedsledelse, herunder tværsektorielle due diligence-forpligtelser i de globale forsyningskæder¹⁰¹. Europa-Parlamentet opfordrer i sin initiativbetænkning af 2. december 2020 om bæredygtig virksomhedsledelse også til, at direktørernes pligter præciseres. I deres fælles erklæring om EU's lovgivningsmæssige prioriteter for 2022¹⁰² har Europa-Parlamentet, Rådet for Den Europæiske Union og Kommissionen forpligtet sig til at skabe resultater med hensyn til en økonomi, der tjener alle, og til at forbedre de lovgivningsmæssige rammer for bæredygtig virksomhedsledelse.
- (14) Dette direktiv har til formål at sikre, at virksomheder, der er aktive på det indre marked, bidrager til bæredygtig udvikling og bæredygtig omstilling af økonomier og samfund ved at identificere, forebygge og afbøde, sætte en stopper for og minimere potentielle eller

⁹⁶ Industri 5.0: https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/industrial-research-and-innovation/industry-50_en

⁹⁷ <https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/da/>.

⁹⁸ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, Gennemgang af handelspolitikken — en åben, bæredygtig og determineret handelspolitik (COM/2021/66/final).

⁹⁹ Fælles meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet: EU-handlingsplan om menneskerettigheder og demokrati 2020-2024 (JOIN/2020/5 final).

¹⁰⁰ Europa-Parlamentets beslutning af 10. marts 2021 med henstillinger til Kommissionen om virksomheders due diligence og virksomhedsansvar (2020/2129 (INL)), P9_TA (2021) 0073, som findes på [https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2020/2129\(INL\)](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2020/2129(INL)).

¹⁰¹ Rådets konklusioner om menneskerettigheder og anstændigt arbejde i globale forsyningskæder af 1. december 2020 (13512/20).

¹⁰² Fælles erklæring fra Europa-Parlamentet, Rådet for Den Europæiske Union og Europa-Kommissionen om EU's lovgivningsmæssige prioriteter for 2022, som findes på https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/joint_declaration_2022.pdf.

faktiske negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet i forbindelse med virksomhedernes egne aktiviteter samt aktiviteter i deres datterselskaber og værdikæder.

- (15) Virksomheder bør tage passende skridt til at etablere og gennemføre due diligence-foranstaltninger med hensyn til deres egne aktiviteter, aktiviteter i deres datterselskaber samt i deres etablerede direkte og indirekte forretningsforbindelser i hele deres værdikæder i overensstemmelse med bestemmelserne i dette direktiv. Dette direktiv bør ikke forpligte virksomheder til under alle omstændigheder at garantere, at negative indvirkninger aldrig vil opstå, eller at de vil blive standset. F.eks. for så vidt angår forretningsforbindelser, hvor de negative indvirkninger skyldes statslig indgriben, er virksomheden måske ikke i stand til at opnå sådanne resultater. De vigtigste forpligtelser i dette direktiv bør derfor være "forpligtelser vedrørende midler". Virksomheden bør træffe passende foranstaltninger, som med rimelighed kan forventes at føre til forebyggelse eller minimering af de negative indvirkninger under omstændighederne i den konkrete sag. Der bør tages hensyn til de særlige forhold i virksomhedens værdikæde, sektor eller geografiske område, hvor dens værdikædepartnere opererer, virksomhedens mulighed for at påvirke sine direkte og indirekte forretningsforbindelser, og hvorvidt virksomheden kan øge sin indflydelse.
- (16) Den due diligence-procedure, som er fastsat i dette direktiv, bør omfatte de seks trin, der er defineret i OECD's due diligence-retningslinjer for ansvarlig forretningsetik, som omfatter due diligence-foranstaltninger for virksomheder med henblik på at identificere og imødegå negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet. Dette omfatter følgende trin: 1) integration af due diligence i politikker og forvaltningssystemer, 2) identifikation og vurdering af negative indvirkninger på menneskerettigheder og miljø, 3) forebyggelse, ophør eller minimering af faktiske og potentielle negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet, 4) vurdering af foranstaltningernes effektivitet, 5) kommunikation og 6) tilvejebringelse af afhjælpende foranstaltninger.
- (17) Negative indvirkninger på menneskerettigheder og miljø forekommer i virksomhedernes egne aktiviteter, datterselskaber, produkter samt i deres værdikæder, især i forbindelse med indkøb af råmaterialer, produktion eller bortskaffelse af produkter eller affald. For at due diligence kan få en meningsfuld virkning, bør den omfatte negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet, der genereres gennem hele produktions- og anvendelseslivscyklussen samt gennem bortskaffelse af produkter eller levering af tjenesteydelser, på niveauet for egne aktiviteter samt i datterselskaber og værdikæder.
- (18) Værdikæden bør omfatte aktiviteter i forbindelse med en virksomheds produktion af en vare eller levering af tjenesteydelser, herunder udvikling af produktet eller tjenesteydelsen og anvendelse og bortskaffelse af produktet samt de dermed forbundne aktiviteter i virksomhedens etablerede forretningsforbindelser. Den bør omfatte etablerede direkte og indirekte forretningsforbindelser i opstrømsleddet, som konstruerer, udvinder, fremstiller, transporterer, opbevarer og leverer råmaterialer, produkter, produktdele eller tjenesteydelser til virksomheden, der er nødvendige for at udføre virksomhedens aktiviteter, samt forbindelser i nedstrømsleddet, herunder etablerede direkte og indirekte forretningsforbindelser, som anvender eller modtager produkter, produktdele eller tjenesteydelser fra virksomheden frem til produktet er udtjent, herunder

- bl.a. distribution af produktet til detailhandlere, transport og opbevaring af produktet, demontering af produktet, dets genanvendelse, kompostering eller deponering.
- (19) For så vidt angår regulerede finansielle virksomheder, der yder lån, kredit eller andre finansielle tjenesteydelser, bør "værdikæden" for så vidt angår levering af sådanne tjenesteydelser begrænses til aktiviteterne hos de kunder, der modtager sådanne tjenesteydelser, og de datterselskaber heraf, hvis aktiviteter er knyttet til den pågældende kontrakt. Kunder, der er husholdninger og fysiske personer, som ikke handler erhvervsmæssigt, samt små og mellemstore virksomheder bør ikke betragtes som en del af værdikæden. Aktiviteterne i de virksomheder eller andre juridiske enheder, der indgår i den pågældende kundes værdikæde, bør ikke være omfattet.
- (20) For at give virksomhederne mulighed for at identificere de negative indvirkninger i deres værdikæde korrekt og for at gøre det muligt for dem at udøve en passende indflydelse bør forpligtelserne til at udvise due diligence i dette direktiv begrænses til at omfatte etablerede forretningsforbindelser. I dette direktiv forstås ved etablerede forretningsforbindelser sådanne direkte og indirekte forretningsforbindelser, som er eller forventes at være af varig karakter på grund af deres intensitet og varighed, og som ikke udgør en ubetydelig eller underordnet del af værdikæden. Forretningsforbindelsernes karakter af "etablerede" bør tages op til fornyet vurdering regelmæssigt og mindst hver 12. måned. Hvis en virksomheds direkte forretningsforbindelse er etableret, bør alle tilknyttede indirekte forretningsforbindelser også anses for at være etableret for den pågældende virksomhed.
- (21) I henhold til dette direktiv bør EU-virksomheder med over 500 ansatte i gennemsnit og en nettoomsætning på verdensplan på over 150 mio. EUR i det regnskabsår, der går forud for det sidste regnskabsår, være forpligtet til at udvise due diligence. For så vidt angår virksomheder, der ikke opfylder disse kriterier, men som i gennemsnit havde mere end 250 ansatte og en nettoomsætning på verdensplan på mere end 40 mio. EUR i det regnskabsår, der går forud for det seneste regnskabsår, og som opererer i en eller flere sektorer med stor indvirkning, bør due diligence finde anvendelse 2 år efter udløbet af gennemførelsesperioden for dette direktiv for at sikre en længere tilpasningsperiode. For at sikre en forholdsmæssig byrde bør virksomheder, der opererer i sådanne sektorer med stor indvirkning, pålægges at overholde mere målrettet due diligence med fokus på alvorlige negative indvirkninger. Vikaransatte, herunder dem, der er udstationeret i henhold til artikel 1, stk. 3, litra c), i direktiv 96/71/EF, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/957¹⁰³, bør medtages i beregningen af antallet af ansatte i brugervirksomheden. Udstationerede arbejdstagere i henhold til artikel 1,

¹⁰³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/957 af 28. juni 2018 om ændring af direktiv 96/71/EF om udstationering af arbejdstagere som led i udveksling af tjenesteydelser (EUT L 173 af 9.7.2018, s. 16).

- stk. 3, litra a) og b), i direktiv 96/71/EF, som ændret ved direktiv (EU) 2018/957, bør kun medtages i beregningen af antallet af medarbejdere i den udsendende virksomhed.
- (22) For at afspejle de prioriterede internationale indsatsområder, der har til formål at tackle menneskerettigheds- og miljøspørgsmål, bør udvælgelsen af sektorer med stor indvirkning med henblik på dette direktiv baseres på OECD's eksisterende sektorspecifikke due diligence-retningslinjer. Følgende sektorer bør betragtes som sektorer med stor indvirkning i forbindelse med dette direktiv: fremstilling af tekstiler, læder og beslægtede produkter (herunder fodtøj) og engroshandel med tekstiler, beklædning og fodtøj, landbrug, skovbrug, fiskeri (herunder akvakultur), fremstilling af fødevarer og engroshandel med landbrugsråvarer, levende dyr, træ, fødevarer og drikkevarer, udvinding af mineralressourcer, uanset hvor de udvindes (herunder råolie, naturgas, kul, brunkul, metaller og metalmalm samt alle andre ikkemetalholdige mineraler og stenbrudsprodukter), fremstilling af metalbasisprodukter, andre ikkemetalholdige mineralske produkter og metalprodukter (undtagen maskiner og udstyr) og engroshandel med mineralressourcer, rå- og mellemmineralprodukter (herunder metaller og metalmalme, byggematerialer, brændstoffer, kemikalier og andre mellemprodukter). For så vidt angår den finansielle sektor bør den på grund af dens særlige karakteristika, navnlig hvad angår værdikæden og de tjenester, der tilbydes, selv om den er omfattet af sektorspecifik OECD-vejledning, ikke være en del af de sektorer med stor indvirkning, der er omfattet af dette direktiv. Samtidig bør der i denne sektor sikres en bredere dækning af faktiske og potentielle negative indvirkninger ved også at medtage meget store virksomheder i anvendelsesområdet, som er regulerede finansielle virksomheder, selv om de ikke har en retlig form med begrænset ansvar.
- (23) For fuldt ud at nå dette direktivs mål vedrørende menneskerettigheder og negative miljøpåvirkninger med hensyn til virksomheders aktiviteter, datterselskaber og værdikæder bør tredjelandsvirksomheder med betydelige aktiviteter i EU også være omfattet. Mere specifikt bør direktivet finde anvendelse på virksomheder i tredjelande, som i det regnskabsår, der går forud for det seneste regnskabsår, har haft en nettoomsætning på mindst 150 mio. EUR i Unionen eller en nettoomsætning på over 40 mio. EUR, men under 150 mio. EUR i det regnskabsår, der går forud for det sidste regnskabsår i en eller flere af de sektorer med stor indvirkning, fra 2 år efter udløbet af gennemførelsesperioden for dette direktiv.
- (24) For at definere anvendelsesområdet for virksomheder uden for EU bør det beskrevne omsætningskriterium vælges, da det skaber en territorial forbindelse mellem tredjelandsvirksomheder og Unionens område. Omsætning er en indikator for de virkninger, som disse virksomheders aktiviteter kan have på det indre marked. I overensstemmelse med folkeretten begrundes sådanne virkninger anvendelsen af EU-retten på tredjelandsvirksomheder. For at sikre identifikation af de pågældende virksomheders relevante omsætning bør de metoder til beregning af nettoomsætningen for ikke-EU-virksomheder, der er fastsat i direktiv 2013/34/EU, som ændret ved direktiv (EU) 2021/2101, anvendes. For at sikre en effektiv håndhævelse af dette direktiv bør der ikke anvendes en medarbejdertærskel til at afgøre, hvilke tredjelandsvirksomheder der er omfattet af dette direktiv, da begrebet "ansatte" med henblik på dette direktiv er baseret på EU-retten og ikke let kan anvendes uden for Unionen. I mangel af en klar og

konsekvent metode, herunder i regnskabsrammer, til at bestemme antallet af ansatte i tredjelandsvirksomheder, vil en sådan tærskel for ansatte derfor skabe retsusikkerhed og være vanskelig at anvende for tilsynsmyndighederne. Definitionen af omsætning bør baseres på direktiv 2013/34/EU, som allerede har fastlagt metoderne til beregning af nettoomsætningen for virksomheder uden for Unionen, da definitionerne af omsætning og indtægter også er ens i internationale regnskabsregler. For at sikre, at tilsynsmyndigheden ved, hvilke tredjelandsvirksomheder, der genererer den nødvendige omsætning i Unionen for at falde ind under dette direktivs anvendelsesområde, bør dette direktiv kræve, at en tilsynsmyndighed i den medlemsstat, hvor tredjelandsvirksomhedens godkendte repræsentant har bopæl eller er etableret, og, hvis det er en anden medlemsstat, en tilsynsmyndighed i den medlemsstat, hvor virksomheden har genereret størstedelen af sin nettoomsætning i Unionen i det regnskabsår, der går forud for det seneste regnskabsår, underrettes om, at virksomheden er en virksomhed, der falder ind under dette direktivs anvendelsesområde.

- (25) For at opnå et meningsfuldt bidrag til omstillingen til bæredygtighed bør der i henhold til dette direktiv gennemføres due diligence med hensyn til negative indvirkninger på menneskerettighederne for beskyttede personer som følge af krænkelse af en af de rettigheder og et af de forbud, der er nedfældet i de internationale konventioner, som er opført i bilaget til dette direktiv. For at sikre en omfattende dækning af menneskerettighederne bør en overtrædelse af et forbud eller en rettighed, der ikke specifikt er opført i nævnte bilag, og som direkte skader en retlig interesse, der er beskyttet i disse konventioner, også være en del af de negative indvirkninger på menneskerettighederne, der er omfattet af dette direktiv, forudsat at den pågældende virksomhed med rimelighed kunne have fastslået risikoen for en sådan krænkelse og eventuelle passende foranstaltninger, der skal træffes for at opfylde due diligence-forpligtelserne i henhold til dette direktiv, under hensyntagen til alle relevante omstændigheder i forbindelse med deres aktiviteter, såsom sektoren og den operationelle kontekst. Due diligence bør endvidere omfatte negative miljøpåvirkninger som følge af overtrædelse af et af forbuddene og en af forpligtelserne i henhold til de internationale miljøkonventioner, der er opført i bilaget til dette direktiv.
- (26) Virksomhederne har retningslinjer til rådighed, der illustrerer, hvordan deres aktiviteter kan påvirke menneskerettighederne, og hvilke virksomheders adfærd der er forbudt i overensstemmelse med internationalt anerkendte menneskerettigheder. Sådanne retningslinjer findes f.eks. i FN's vejledende principper for rapportering¹⁰⁴ og FN's fortolkningsvejledning om vejledende principper¹⁰⁵. Ved at anvende relevante

¹⁰⁴ https://www.ungpreporting.org/wp-content/uploads/UNGPRreportingFramework_withguidance2017.pdf.

¹⁰⁵ <https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Business/RtRInterpretativeGuide.pdf>, <https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Business/RtRInterpretativeGuide.pdf>.

internationale retningslinjer og standarder som reference bør Kommissionen kunne udstede yderligere vejledning, der vil tjene som et praktisk redskab for virksomhederne.

- (27) For at sikre passende menneskerettigheder og miljømæssig due diligence med hensyn til deres aktiviteter, deres datterselskaber og deres værdikæder bør virksomheder, der er omfattet af dette direktiv, integrere due diligence i virksomhedspolitikker, identificere, forebygge og afbøde samt bringe omfanget af potentielle og faktiske negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet til ophør og minimere omfanget af deres potentielle og faktiske negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet, indføre og opretholde en klageprocedure, overvåge effektiviteten af de trufne foranstaltninger i overensstemmelse med de krav, der er fastsat i dette direktiv, og offentliggøre oplysninger om deres due diligence. For at sikre klarhed for virksomhederne bør der i dette direktiv klart skelnes mellem de forskellige skridt til at forebygge og afbøde potentielle negative indvirkninger og til at bringe dem til ophør eller, når dette ikke er muligt, til at minimere de faktiske negative indvirkninger.
- (28) For at sikre, at due diligence er en del af virksomhedernes virksomhedspolitikker og i overensstemmelse med de relevante internationale rammer, bør virksomhederne integrere due diligence i alle deres virksomhedspolitikker og have en due diligence-politik. Due diligence-politikken bør indeholde en beskrivelse af virksomhedens tilgang, herunder på lang sigt, til due diligence, en adfærdskodeks, der beskriver de regler og principper, som virksomhedens medarbejdere og datterselskaber skal følge, en beskrivelse af de processer, der er indført for at gennemføre due diligence, herunder de foranstaltninger, der er truffet for at kontrollere overholdelsen af adfærdskodeksen og udvide dens anvendelse til etablerede forretningsforbindelser. Adfærdskodeksen bør gælde for alle relevante virksomhedsfunktioner og -operationer, herunder beslutninger om indkøb. Virksomhederne bør også ajourføre deres due diligence-politik hvert år.
- (29) For at overholde due diligence-forpligtelserne skal virksomhederne træffe passende foranstaltninger med hensyn til identifikation, forebyggelse og afhjælpning af negative indvirkninger. En "passende foranstaltning" bør forstås som en foranstaltning, der er i stand til at opfylde målene om due diligence, og som står i et rimeligt forhold til alvoren og sandsynligheden for de negative indvirkninger, og som virksomheden med rimelighed kan forventes at have adgang til, idet der tages hensyn til omstændighederne i den konkrete sag, herunder den økonomiske sektors og den specifikke forretningsforbindelses karakteristika og virksomhedens indflydelse herpå, og behovet for at sikre prioritering af foranstaltninger. I denne forbindelse og i overensstemmelse med internationale rammer bør virksomhedens indflydelse på en forretningsforbindelse på den ene side omfatte dens evne til at overtale forretningsforbindelsen til at træffe foranstaltninger til at afslutte eller forebygge negative indvirkninger (f.eks. gennem ejerskab eller faktisk kontrol, markedsstyrke, prækvalifikationskrav, tilknytning af forretningsmæssige incitamenter til menneskerettigheder og miljøpræstationer osv.) og på den anden side den grad af påvirkning eller indflydelse, som virksomheden med rimelighed kunne udøve, f.eks. gennem samarbejde med den pågældende forretningspartner eller samarbejde med en anden virksomhed, som er den direkte forretningspartner i forretningsforbindelsen, der er forbundet med negative indvirkninger.

- (30) I henhold til de due diligence-forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv, bør en virksomhed identificere faktiske eller potentielle negative indvirkninger på menneskerettigheder og miljø. For at muliggøre en omfattende identifikation af negative indvirkninger bør en sådan identifikation baseres på kvantitative og kvalitative oplysninger. Med hensyn til negative miljøpåvirkninger bør virksomheden f.eks. indhente oplysninger om grundforholdene på steder eller faciliteter i værdikæder med højere risiko. Indkredsningen af negative indvirkninger bør omfatte en dynamisk og regelmæssig vurdering af menneskerettigheds- og miljøkonteksten: forud for en ny aktivitet eller en ny forbindelse, forud for større beslutninger eller ændringer i operationen, som reaktion på eller foregribelse af ændringer i driftsmiljøet og med jævne mellemrum, mindst hver 12. måned, i løbet af en aktivitets eller en forbindelses varighed. Regulerede finansielle virksomheder, der yder lån, kredit eller andre finansielle tjenesteydelser, bør kun identificere de negative indvirkninger ved kontraktens indgåelse. Når virksomheder identificerer negative indvirkninger, bør de også identificere og vurdere virkningen af en forretningsforbindelses forretningsmodel og -strategier, herunder handels-, indkøbs- og prispraksis. Hvis virksomheden ikke kan forebygge, bringe alle skadelige virkninger til ophør eller minimere dem på samme tid, bør den kunne prioritere sin indsats, forudsat at den træffer de foranstaltninger, der med rimelighed er til rådighed for virksomheden under hensyntagen til de specifikke omstændigheder.
- (31) For at undgå unødige byrder for mindre virksomheder, der opererer i sektorer med stor indvirkning, som er omfattet af dette direktiv, bør disse virksomheder kun være forpligtet til at identificere de faktiske eller potentielle alvorlige negative indvirkninger, der er relevante for den pågældende sektor.
- (32) I overensstemmelse med internationale standarder bør der ved forebyggelse og afbødning samt ved indstilling og minimering af negative indvirkninger tages hensyn til de berørte parter interesser. For at muliggøre et fortsat samarbejde med forretningspartneren i værdikæden i stedet for at bringe forretningsforbindelser til ophør (tilbagetrækning) og muligvis forværre de negative indvirkninger bør dette direktiv sikre, at tilbagetrækning er en sidste udvej i overensstemmelse med Unionens multolerancepolitik over for børnearbejde. Afslutning af en forretningsforbindelse, hvor der blev konstateret børnearbejde, kan muligvis udsætte barnet for endnu alvorligere negative indvirkninger på menneskerettighederne. Der bør derfor tages hensyn til dette, når der træffes afgørelse om, hvilke foranstaltninger der skal træffes.
- (33) I henhold til de due diligence-forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv, bør en virksomhed, hvis den identificerer potentielle negative indvirkninger på menneskerettighederne eller miljøet, træffe passende foranstaltninger for at forebygge og i tilstrækkelig grad afbøde dem. For at give virksomhederne juridisk klarhed og sikkerhed bør dette direktiv fastsætte de foranstaltninger, som virksomhederne bør forventes at træffe for at forebygge og afbøde potentielle negative indvirkninger, hvor det er relevant afhængigt af omstændighederne.
- (34) For at opfylde forpligtelsen til forebyggelse og afbødning i henhold til dette direktiv bør virksomhederne pålægges at træffe følgende foranstaltninger, hvis det er relevant. Hvor det er nødvendigt på grund af forebyggelsesforanstaltningernes kompleksitet, bør

virksomhederne udarbejde og gennemføre en forebyggende handlingsplan. Virksomheder bør søge at opnå kontraktlige garantier fra en direkte partner, som de har etableret forretningsforbindelser med, om, at de vil sikre overholdelse af adfærdskodeksen eller den forebyggende handlingsplan, herunder ved at søge tilsvarende kontraktlige garantier fra partnerne, i det omfang deres aktiviteter er en del af virksomhedernes værdikæde. De kontraktlige garantier bør ledsages af passende foranstaltninger til kontrol af overholdelsen. For at sikre en omfattende forebyggelse af faktiske og potentielle negative indvirkninger bør virksomhederne også foretage investeringer, der har til formål at forebygge negative indvirkninger, yde målrettet og forholdsmæssig støtte til en SMV, som de har etableret forretningsforbindelser med, såsom finansiering, f.eks. gennem direkte finansiering, lavtforrentede lån, garantier for fortsat tilvejebringelse af og bistand til at sikre finansiering, hjælpe med at gennemføre adfærdskodeksen eller den forebyggende handlingsplan eller med teknisk vejledning, f.eks. i form af uddannelse, opgradering af forvaltningssystemer og samarbejde med andre virksomheder.

- (35) For at afspejle hele viften af muligheder for virksomheden i tilfælde, hvor potentielle virkninger ikke kunne afhjælpes ved hjælp af de beskrevne forebyggelses- eller minimeringsforanstaltninger, bør dette direktiv også henvise til virksomhedens mulighed for at søge at indgå en kontrakt med den indirekte forretningspartner med henblik på at opnå overholdelse af virksomhedens adfærdskodeks eller en forebyggende handlingsplan og træffe passende foranstaltninger til at kontrollere, at de indirekte forretningsforbindelser er i overensstemmelse med kontrakten.
- (36) For at sikre, at forebyggelse og afbødning af potentielle negative indvirkninger er effektiv, bør virksomhederne prioritere engagement i forretningsforbindelser i værdikæden i stedet for at afbryde forretningsforbindelsen som en sidste udvej efter forgæves at have forsøgt at forebygge og afbøde potentielle negative indvirkninger. Direktivet bør imidlertid også i tilfælde, hvor potentielle negative indvirkninger ikke kan imødegås ved hjælp af de beskrevne forebyggelses- eller afbødningsforanstaltninger, henvise til virksomhedernes forpligtelse til at afstå fra at indgå nye eller udvide eksisterende forbindelser med den pågældende partner og, hvis den lovgivning, der gælder for deres forhold, giver dem ret til, enten midlertidigt at suspendere forretningsforbindelserne med den pågældende partner, samtidig med at der arbejdes på forebyggelse og minimering, hvis der er rimelig forventning om, at disse bestræbelser vil lykkes på kort sigt, eller at bringe forretningsforbindelsen til ophør for så vidt angår de pågældende aktiviteter, hvis den potentielle negative indvirkning er alvorlig. For at gøre det muligt for virksomhederne at opfylde denne forpligtelse bør medlemsstaterne sørge for, at der er mulighed for at bringe forretningsforbindelsen til ophør i aftaler, der er underlagt deres lovgivning. Det er muligt, at forebyggelse af negative indvirkninger i forbindelse med indirekte forretningsforbindelser kræver samarbejde med en anden virksomhed, f.eks. en virksomhed, der har et direkte kontraktforhold med leverandøren. I nogle tilfælde kan et sådant samarbejde være den eneste realistiske måde at forebygge negative indvirkninger på, navnlig hvis den indirekte forretningsforbindelse ikke er parat til at indgå en kontrakt med virksomheden. I disse tilfælde bør virksomheden samarbejde med den enhed, der mest effektivt kan forebygge eller afbøde negative indvirkninger i forbindelse med de indirekte forretningsforbindelser, samtidig med at konkurrencelovgivningen overholdes.

- (37) Hvad angår direkte og indirekte forretningsforbindelser, kan industrisamarbejde, brancheordninger og initiativer med deltagelse af flere interessenter bidrage til at skabe yderligere indflydelse med henblik på at identificere, afbøde og forebygge negative indvirkninger. Det bør derfor være muligt for virksomhederne at basere sig på sådanne initiativer for at støtte gennemførelsen af deres due diligence-forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv, i det omfang sådanne ordninger og initiativer er hensigtsmæssige til at støtte opfyldelsen af disse forpligtelser. Virksomhederne kan på eget initiativ vurdere, om disse ordninger og initiativer er i overensstemmelse med forpligtelserne i henhold til dette direktiv. For at sikre fuld information om sådanne initiativer bør direktivet også henviser til Kommissionens og medlemsstaternes mulighed for at fremme formidlingen af oplysninger om sådanne ordninger eller initiativer og deres resultater. Kommissionen kan i samarbejde med medlemsstaterne udstede retningslinjer for egnethedsvurdering af brancheordninger og initiativer med deltagelse af flere interessenter.
- (38) I henhold til de forpligtelser til at udvise due diligence, der er fastsat i dette direktiv, bør en virksomhed, hvis den konstaterer faktiske negative indvirkninger på menneskerettighederne eller miljøet, træffe passende foranstaltninger for at bringe dem til ophør. Det kan forventes, at en virksomhed er i stand til at bringe faktiske negative indvirkninger til ophør i sine egne aktiviteter og i datterselskaber. Det bør dog præciseres, at for så vidt angår etablerede forretningsforbindelser, hvor negative indvirkninger ikke kan bringes til ophør, bør virksomhederne minimere omfanget af sådanne virkninger. Minimering af omfanget af de negative indvirkninger bør kræve et resultat, der er så tæt som muligt på at bringe den negative virkning til ophør. For at give virksomhederne juridisk klarhed og sikkerhed bør dette direktiv definere, hvilke foranstaltninger virksomhederne bør være forpligtet til at træffe for at bringe de faktiske negative indvirkninger på menneskerettigheder og miljø til ophør og minimere omfanget heraf, hvor det er relevant, afhængigt af omstændighederne.
- (39) For at opfylde forpligtelsen til at bringe de faktiske negative indvirkninger til ophør og minimere omfanget af de faktiske negative indvirkninger i henhold til dette direktiv bør virksomhederne pålægges at træffe følgende foranstaltninger, hvor det er relevant. De bør neutralisere den negative indvirkning eller minimere dens omfang med en foranstaltning, der står i et rimeligt forhold til den negative indvirknings betydning og omfang og til det bidrag, som virksomhedens adfærd har ydet til den negative indvirkning. Hvis det er nødvendigt, fordi de negative indvirkninger ikke kan bringes til ophør straks, bør virksomhederne udarbejde og gennemføre en korrigerende handlingsplan med rimelige og klart definerede tidsfrister for foranstaltninger og kvalitative og kvantitative indikatorer til måling af forbedringer. Virksomhederne bør også søge at opnå kontraktlige garantier fra en direkte forretningspartner, som de har etableret forretningsforbindelser med, om, at de vil sikre overholdelse af virksomhedens adfærdskodeks og om nødvendigt en forebyggende handlingsplan, herunder ved at søge tilsvarende kontraktlige garantier fra partnerne, i det omfang deres aktiviteter er en del af virksomhedens værdikæde. De kontraktlige garantier bør ledsages af passende foranstaltninger til kontrol af overholdelsen. Endelig bør virksomheder også foretage investeringer med henblik på at standse eller minimere omfanget af negative indvirkninger, yde målrettet og forholdsmæssig støtte til SMV'er, som de har etableret forretningsforbindelser med, og

samarbejde med andre enheder, herunder, hvor det er relevant, for at øge virksomhedens evne til at bringe de negative indvirkninger til ophør.

- (40) For at afspejle hele viften af muligheder for virksomheden i tilfælde, hvor de faktiske virkninger ikke kunne afhjælpes med de beskrevne foranstaltninger, bør dette direktiv også henvise til virksomhedens mulighed for at søge at indgå en kontrakt med den indirekte forretningspartner med henblik på at opnå overholdelse af virksomhedens adfærdskodeks eller en korrigerende handlingsplan og træffe passende foranstaltninger til at kontrollere, at de indirekte forretningsforbindelser er i overensstemmelse med kontrakten.
- (41) For at sikre, at de effektivt kan bringe de faktiske negative indvirkninger til ophør eller minimere dem, bør virksomhederne prioritere samarbejdet med forretningsforbindelser i værdikæden i stedet for at afbryde forretningsforbindelsen som en sidste udvej efter forgæves at have forsøgt at forebygge og afbøde potentielle negative indvirkninger. Dette direktiv bør dog også i tilfælde, hvor de faktiske negative indvirkninger ikke kan bringes til ophør eller i tilstrækkelig grad afbødes af de beskrevne foranstaltninger, henvise til virksomhedernes forpligtelse til at afstå fra at indgå nye eller udvide eksisterende forbindelser med den pågældende partner og, hvis den lovgivning, der gælder for deres forhold, giver dem ret til, enten midlertidigt at suspendere forretningsforbindelserne med den pågældende partner, samtidig med at der gøres en indsats for at bringe den negative indvirkning til ophør eller minimere omfanget af denne, eller at bringe forretningsforbindelsen til ophør for så vidt angår de pågældende aktiviteter, hvis den negative indvirkning anses for at være alvorlig. For at gøre det muligt for virksomhederne at opfylde denne forpligtelse bør medlemsstaterne sørge for, at der er mulighed for at bringe forretningsforbindelsen til ophør i aftaler, der er underlagt deres lovgivning.
- (42) Virksomheder bør give personer og organisationer mulighed for at indgive klager direkte til dem i tilfælde af legitime bekymringer vedrørende faktiske eller potentielle negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet. Organisationer, der kan indgive sådanne klager, bør omfatte fagforeninger og andre arbejdstagerrepræsentanter, der repræsenterer enkeltpersoner, som arbejder i den pågældende værdikæde, og civilsamfundsorganisationer, som er aktive inden for de områder, der vedrører den pågældende værdikæde, hvor de har kendskab til en potentiel eller faktisk negativ indvirkning. Virksomhederne bør indføre en procedure for behandling af disse klager og informere arbejdstagere, fagforeninger og andre arbejdstagerrepræsentanter, hvor det er relevant, om sådanne processer. Klage- og afhjælpningsmekanismen bør ikke forhindre klageren i at få adgang til retsmidler. I overensstemmelse med internationale standarder bør klager have ret til at anmode virksomheden om passende opfølgning på klagen og til at mødes med virksomhedens repræsentanter på et passende niveau for at drøfte potentielle eller faktiske alvorlige negative indvirkninger, der er genstand for klagen. Denne adgang bør ikke føre til urimelige henvendelser til virksomheder.
- (43) Virksomhederne bør overvåge gennemførelsen og effektiviteten af deres due diligence-foranstaltninger. De bør foretage regelmæssige vurderinger af deres egne aktiviteter, deres datterselskabers og, hvis de er knyttet til virksomhedens værdikæder, deres etablerede forretningsforbindelsers aktiviteter, for at overvåge effektiviteten af identifikation, forebyggelse, minimering, afskaffelse og afbødning af negative

indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet. Sådanne vurderinger bør kontrollere, at de negative indvirkninger er korrekt identificeret, at der er gennemført due diligence-foranstaltninger, og at de negative indvirkninger faktisk er blevet forhindret eller bragt til ophør. For at sikre, at sådanne vurderinger er aktuelle, bør de foretages mindst hver 12. måned og revideres i mellemtiden, hvis der er rimelig grund til at tro, at der kan være opstået nye væsentlige risici for negative indvirkninger.

- (44) Ligesom i de eksisterende internationale standarder, der er fastsat i De Forenede Nationers vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder og OECD's ramme, er det en del af due diligence-kravet at kommunikere eksternt relevante oplysninger om due diligence-politikker, -processer og -aktiviteter, der er gennemført for at identificere og håndtere faktiske eller potentielle negative indvirkninger, herunder konklusionerne og resultaterne i forbindelse med disse aktiviteter. Forslaget om ændring af direktiv 2013/34/EU for så vidt angår virksomheders bæredygtighedsrapportering fastsætter relevante rapporteringsforpligtelser for de virksomheder, der er omfattet af dette direktiv. For at undgå overlappning af indberetningsforpligtelser bør nærværende direktiv derfor ikke indføre nye indberetningsforpligtelser ud over dem, der er fastsat i direktiv 2013/34/EU, for de virksomheder, der er omfattet af nævnte direktiv, samt de rapporteringsstandarder, som bør udvikles i henhold hertil. For så vidt angår virksomheder, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, men som ikke er omfattet af direktiv 2013/34/EU, bør de for at opfylde deres forpligtelse til at kommunikere som led i due diligence i henhold til dette direktiv offentliggøre en årlig redegørelse på et sprog, der er almindelig anvendt i den internationale forretningsverden på deres websted.
- (45) For at lette virksomhedernes overholdelse af deres due diligence-krav gennem deres værdikæde og begrænse overvæltning af overholdelsesbyrden på SMV-forretningspartnere bør Kommissionen vejlede om standardkontraktbestemmelser.
- (46) For at yde støtte og praktiske værktøjer til virksomheder eller til medlemsstaternes myndigheder om, hvordan virksomheder skal opfylde deres due diligence-forpligtelser, bør Kommissionen, under anvendelse af relevante internationale retningslinjer og standarder som reference og i samråd med medlemsstaterne og interessenter, Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder, Det Europæiske Miljøagentur og, hvor det er relevant, med internationale organer, der har ekspertise inden for due diligence, have mulighed for at udstede retningslinjer, herunder for specifikke sektorer eller specifikke negative indvirkninger.
- (47) Selv om SMV'er ikke er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, kan de blive påvirket af dets bestemmelser som kontrahenter eller underleverandører til de virksomheder, der er omfattet af direktivet. Målet er ikke desto mindre at mindske den finansielle eller administrative byrde for SMV'er, hvoraf mange allerede har vanskeligheder i forbindelse med den globale økonomiske og sundhedsmæssige krise. For at støtte SMV'er bør medlemsstaterne oprette og drive, enten individuelt eller i fællesskab, særlige websteder, portaler eller platforme, og medlemsstaterne kan også yde finansiell støtte til SMV'er og hjælpe dem med at opbygge kapacitet. En sådan støtte bør også gøres tilgængelig og om nødvendigt tilpasses og udvides til at omfatte økonomiske aktører i forudgående led i tredjelande. Virksomheder, hvis forretningspartner er en SMV,

opfordres også til at støtte dem i at overholde due diligence-foranstaltninger, hvis sådanne krav ville bringe SMV'ens levedygtighed i fare, og til at stille fair, rimelige, ikkediskriminerende og forholdsmæssige krav over for SMV'erne.

- (48) For at supplere medlemsstaternes støtte til SMV'er kan Kommissionen bygge videre på eksisterende EU-værktøjer, -projekter og andre foranstaltninger, der bidrager til gennemførelsen af due diligence i EU og i tredjelande. Den kan indføre nye støtteforanstaltninger, der hjælper virksomheder, herunder SMV'er, med due diligence-krav, herunder et observatorium for gennemsigtighed i værdikæden og fremme af fælles initiativer for interessenter.
- (49) Kommissionen og medlemsstaterne bør fortsat arbejde i partnerskab med tredjelande for at støtte økonomiske aktører i forudgående led af forsyningskæden for at opbygge kapacitet til effektivt at forebygge og afbøde negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet af deres aktiviteter og forretningsforbindelser, idet der lægges særlig vægt på de udfordringer, som små landbrugere står over for. De bør anvende deres naboskabs-, udviklings- og internationale samarbejdsinstrumenter til at støtte tredjelandes regeringer og økonomiske aktører i tidligere led i tredjelande, der håndterer negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet af deres aktiviteter og forretningsforbindelser i forudgående led. Dette kunne omfatte samarbejde med partnerlandenes regeringer, den lokale private sektor og interessenter om at tackle de grundlæggende årsager til negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet.
- (50) For at sikre, at dette direktiv effektivt bidrager til at bekæmpe klimaændringer, bør virksomhederne vedtage en plan for at sikre, at virksomhedens forretningsmodel og -strategi er forenelig med omstillingen til en bæredygtig økonomi og med begrænsningen af den globale opvarmning til 1,5 °C i overensstemmelse med Parisaftalen. Hvis klimaet er eller burde være blevet identificeret som en hovedrisiko ved eller en hovedpåvirkning fra virksomhedens aktiviteter, bør virksomheden medtage emissionsreduktionsmål i sin plan.
- (51) Med henblik på at sikre, at en sådan emissionsreduktionsplan gennemføres korrekt og indgår i ledelsesmedlemmers økonomiske incitament, bør der tages behørigt hensyn til planen ved fastsættelsen af ledelsesmedlemmers variable aflønning, hvis den variable aflønning er knyttet til et ledelsesmedlems bidrag til virksomhedens forretningsstrategi og langsigtede interesser og bæredygtighed.
- (52) For at muliggøre et effektivt tilsyn med og om nødvendigt håndhævelse af dette direktiv for så vidt angår de virksomheder, der ikke er underlagt lovgivningen i en medlemsstat, bør disse virksomheder udpege en tilstrækkeligt bemyndiget repræsentant i Unionen og give oplysninger om deres bemyndigede repræsentanter. Det bør være muligt for den bemyndigede repræsentant også at fungere som kontaktpunkt, forudsat at de relevante krav i dette direktiv overholdes.
- (53) For at sikre overvågning af den korrekte gennemførelse af virksomhedernes due diligence-forpligtelser og sikre korrekt håndhævelse af dette direktiv bør medlemsstaterne udpege en eller flere nationale tilsynsmyndigheder. Disse tilsynsmyndigheder bør være offentlige, uafhængige af de virksomheder, der er omfattet af dette direktiv, eller af andre markedsinteresser og fri for interessekonflikter. I overensstemmelse med national

lovgivning bør medlemsstaterne sikre passende finansiering af den kompetente myndighed. De bør have ret til at foretage undersøgelser på eget initiativ eller på grundlag af klager eller begrundede betænkeligheder, der er rejst i henhold til dette direktiv. Hvis der findes kompetente myndigheder i henhold til sektorspecifik lovgivning, kan medlemsstaterne udpege dem, der er ansvarlige for anvendelsen af dette direktiv, inden for deres kompetenceområder. De kan udpege myndigheder, der fører tilsyn med regulerede finansielle virksomheder, til også at være tilsynsmyndigheder i henhold til dette direktiv.

- (54) For at sikre en effektiv håndhævelse af nationale foranstaltninger til gennemførelse af dette direktiv bør medlemsstaterne fastsætte afskrækkende, forholdsmæssige og effektive sanktioner for overtrædelser af disse foranstaltninger. For at en sådan sanktionsordning kan være effektiv, bør de administrative sanktioner, der pålægges af de nationale tilsynsmyndigheder, omfatte økonomiske sanktioner. Hvis en medlemsstats retssystem ikke indeholder bestemmelser om administrative sanktioner som fastsat i dette direktiv, bør reglerne om administrative sanktioner anvendes på en sådan måde, at sanktionen indledes af den kompetente tilsynsmyndighed og pålægges af den retslige myndighed. Det er derfor nødvendigt, at sådanne medlemsstater sikrer, at virkningen af at anvende reglerne og sanktionerne svarer til virkningen af administrative sanktioner pålagt af de kompetente tilsynsmyndigheder.
- (55) For at sikre ensartet anvendelse og håndhævelse af de nationale bestemmelser, der vedtages i medfør af dette direktiv, bør de nationale tilsynsmyndigheder samarbejde og koordinere deres indsats. Med henblik herpå bør Kommissionen oprette et europæisk netværk af tilsynsmyndigheder, og tilsynsmyndighederne bør bistå hinanden i udførelsen af deres opgaver og yde gensidig bistand.
- (56) For at sikre effektiv erstatning til ofre for negative indvirkninger bør medlemsstaterne forpligtes til at fastsætte regler for virksomheders civilretlige ansvar for skader, der opstår som følge af manglende overholdelse af due diligence-proceduren. Virksomheden bør være erstatningspligtig, hvis den har undladt at opfylde forpligtelserne til at forebygge og afbøde potentielle negative indvirkninger eller til at bringe de faktiske virkninger til ophør og minimere deres omfang, og hvis der som følge af denne undladelse er opstået en negativ virkning, som skulle have været identificeret, forebygget, afbødet, bragt til ophør eller minimeret ved hjælp af passende foranstaltninger, og som har ført til skade.
- (57) For så vidt angår skader, der opstår i etablerede indirekte forretningsforbindelser, bør virksomhedens ansvar være underlagt særlige betingelser. Virksomheden bør ikke være ansvarlig, hvis den har gennemført specifikke due diligence-foranstaltninger. Den bør dog ikke fritages for ansvar ved at gennemføre sådanne foranstaltninger, hvis det var urimeligt at forvente, at de foranstaltninger, der faktisk blev truffet, herunder med hensyn til kontrol af overholdelsen, ville være tilstrækkelige til at forebygge, afbøde, standse eller minimere den negative virkning. Ved vurderingen af, om der er tale om et ansvar og dets omfang, skal der desuden tages behørigt hensyn til virksomhedens bestræbelser, for så vidt som de er direkte forbundet med den pågældende skade, på at efterkomme eventuelle afhjælpende foranstaltninger, som en tilsynsmyndighed har krævet af dem, eventuelle investeringer og målrettet støtte samt samarbejde med andre enheder for at afhjælpe negative indvirkninger i dens værdikæder.

- (58) Ansvarsordningen regulerer ikke, hvem der skal bevise, at virksomhedens handlinger var rimeligt tilstrækkelige under sagens omstændigheder, og dette spørgsmål er derfor overladt til national ret.
- (59) For så vidt angår reglerne om civilretligt ansvar bør en virksomheds civilretlige ansvar for skader, der opstår som følge af manglende gennemførelse af due diligence, ikke berøre datterselskabernes civilretlige ansvar eller det respektive civilretlige ansvar for direkte og indirekte forretningspartnere i værdikæden. Reglerne om civilretligt ansvar i henhold til dette direktiv bør heller ikke berøre EU-regler eller nationale regler om civilretligt ansvar i forbindelse med negative indvirkninger på menneskerettighederne eller negative miljøpåvirkninger, der fastsætter ansvar i situationer, som ikke er omfattet af eller fastsætter strengere ansvar end dette direktiv.
- (60) Hvad angår civilretligt ansvar som følge af negative miljøpåvirkninger kan personer, der lider skade, kræve erstatning i henhold til dette direktiv, selv når de overlapper med menneskerettighedskrav.
- (61) For at sikre, at ofre for menneskerettigheds- og miljøskader kan anlægge erstatningssøgsmål og kræve erstatning for skader, der skyldes, at en virksomhed ikke har overholdt de due diligence-forpligtelser, der følger af dette direktiv, selv når den lov, der finder anvendelse på sådanne krav, ikke er lovgivningen i en medlemsstat, som det f.eks. kan være tilfældet i henhold til internationale privatretlige regler, når skaden er sket i et tredjeland, bør dette direktiv kræve, at medlemsstaterne sikrer, at det ansvar, der er fastsat i de nationale bestemmelser til gennemførelse af denne artikel, har præceptiv bindende virkning i tilfælde, hvor den lov, der finder anvendelse på krav i denne henseende, ikke er en medlemsstats lov.
- (62) Reglerne om civilretligt ansvar i henhold til dette direktiv bør ikke berøre miljøansvarsdirektiv 2004/35/EF. Dette direktiv bør ikke forhindre medlemsstaterne i at pålægge virksomheder yderligere, strengere forpligtelser eller i på anden måde at træffe yderligere foranstaltninger med samme formål som nævnte direktiv.
- (63) I alle medlemsstaternes nationale lovgivninger har ledelsen pligt til at udvise omhu over for virksomheden. For at sikre, at denne generelle forpligtelse forstås og anvendes på en måde, der er sammenhængende og i overensstemmelse med de due diligence-forpligtelser, der indføres ved dette direktiv, og at ledelsesmedlemmer systematisk tager hensyn til bæredygtighedsspørgsmål i deres beslutninger, bør dette direktiv på en harmoniseret måde præcisere ledelsens generelle pligt til at handle i virksomhedens bedste interesse ved at fastsætte, at ledelsesmedlemmer tager hensyn til bæredygtighedsspørgsmål som omhandlet i direktiv 2013/34/EU, herunder, hvor det er relevant, menneskerettigheder, klimaændringer og miljømæssige konsekvenser, herunder på kort, mellemlang og lang sigt. En sådan præcisering kræver ikke ændringer i de eksisterende nationale selskabsstrukturer.
- (64) Ansvar for due diligence bør pålægges virksomhedens ledelsesmedlemmer i overensstemmelse med de internationale rammer for due diligence. Ledelsesmedlemmer bør derfor være ansvarlige for at indføre og føre tilsyn med de due diligence-foranstaltninger, der er fastsat i dette direktiv, og for at vedtage virksomhedens due diligence-politik under hensyntagen til input fra interessenter og

civilsamfundsorganisationer og integration af due diligence i virksomhedens forvaltningssystemer. Ledelsen bør også tilpasse virksomhedsstrategien til de faktiske og potentielle identificerede virkninger og eventuelle due diligence-foranstaltninger.

- (65) Personer, der arbejder for virksomheder, som er omfattet af due diligence-forpligtelser i henhold til dette direktiv, eller som er i kontakt med sådanne virksomheder i forbindelse med deres arbejdsrelaterede aktiviteter, kan spille en central rolle med hensyn til at afsløre overtrædelser af reglerne i dette direktiv. De kan således bidrage til at forebygge og afskrække sådanne overtrædelser og styrke håndhævelsen af dette direktiv. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1937¹⁰⁶ bør derfor finde anvendelse på indberetning af alle overtrædelser af dette direktiv og på beskyttelse af personer, der indberetter sådanne overtrædelser.
- (66) For at præcisere de oplysninger, som virksomheder, der ikke er omfattet af rapporteringskrav i henhold til bestemmelserne om virksomheders bæredygtighedsrapportering i henhold til direktiv 2013/34/EU, bør meddele om de spørgsmål, der er omfattet af dette direktiv, bør beføjelsen til at vedtage retsakter delegeres til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 290 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde for så vidt angår fastsættelse af yderligere regler vedrørende indholdet af og kriterierne for en sådan rapportering, med angivelse af oplysninger om beskrivelsen af due diligence, potentielle og faktiske virkninger og trufne foranstaltninger. Det er navnlig vigtigt, at Kommissionen gennemfører relevante høringer under sit forberedende arbejde, herunder på ekspertniveau, og at disse høringer gennemføres i overensstemmelse med principperne i den interinstitutionelle aftale af 13. april 2016 om bedre lovgivning¹⁰⁷. For at sikre lige deltagelse i forberedelsen af delegerede retsakter modtager Europa-Parlamentet og Rådet navnlig alle dokumenter på samme tid som medlemsstaternes eksperter, og deres eksperter har systematisk adgang til møder i Kommissionens ekspertgrupper, der beskæftiger sig med forberedelsen af delegerede retsakter.
- (67) Dette direktiv bør anvendes under overholdelse af EU-retten om databeskyttelse og retten til beskyttelse af privatlivets fred og personoplysninger som fastlagt i artikel 7 og 8 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Enhver behandling af personoplysninger i henhold til dette direktiv skal foretages i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679¹⁰⁸, herunder kravene om formålsbegrænsning, dataminimering og lagringsbegrænsning.

¹⁰⁶ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1937 af 23. oktober 2019 om beskyttelse af personer, der indberetter overtrædelser af EU-retten (EUT L 305 af 26.11.2019, s. 17).

¹⁰⁷ EUT L 123 af 12.5.2016, s. 1.

¹⁰⁸ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger

- (68) Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse blev hørt i overensstemmelse med artikel 28, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1725¹⁰⁹ og afgav udtalelse den ... 2022.
- (69) Dette direktiv berører ikke forpligtelser på områderne menneskerettigheder, miljøbeskyttelse og klimaændringer i henhold til andre EU-retsakter. Hvis bestemmelserne i dette direktiv er i strid med en bestemmelse i en anden EU-retsakt, der forfølger de samme mål og fastsætter mere omfattende eller mere specifikke forpligtelser, bør bestemmelserne i den anden EU-retsakt have forrang i forhold til konflikten, og de finder anvendelse på disse specifikke forpligtelser.
- (70) Kommissionen bør vurdere og aflægge rapport om, hvorvidt nye sektorer bør føjes til listen over sektorer med stor indvirkning, der er omfattet af dette direktiv, for at tilpasse den til retningslinjer fra Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling eller i lyset af klare beviser for udnyttelse af arbejdskraft, krænkelse af menneskerettighederne eller nye miljøtrusler, om listen over relevante internationale konventioner, der henvises til i dette direktiv, bør ændres, navnlig i lyset af den internationale udvikling, eller om bestemmelserne om due diligence i henhold til dette direktiv bør udvides til at omfatte negative klimapåvirkninger.
- (71) Målet for dette direktiv, nemlig bedre udnyttelse af det indre markeds potentiale til at bidrage til omstillingen til en bæredygtig økonomi og bidrage til bæredygtig udvikling gennem forebyggelse og afbødning af potentielle eller faktiske negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet i virksomhedernes værdikæder, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne hver for sig eller på ukoordineret vis, men kan på grund af foranstaltningernes omfang og virkninger bedre nås på EU-plan. Navnlig er de behandlede problemer og årsagerne hertil af en tværnational dimension, da mange virksomheder opererer i hele Unionen eller globalt, og værdikæder udvides til andre medlemsstater og til tredjelande. Desuden er der risiko for, at de enkelte medlemsstaters foranstaltninger er ineffektive og fører til en fragmentering af det indre marked. Unionen kan derfor vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i TEU. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå dette mål —

og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (den generelle forordning om databeskyttelse) (EUT L 119 af 4.5.2016, s. 1).

¹⁰⁹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1725 af 23. oktober 2018 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer og om fri udveksling af sådanne oplysninger (EUT L 295 af 21.11.2018, s. 39).

VEDTAGET DETTE DIREKTIV:

Artikel 1

Genstand

1. Dette direktiv fastsætter regler
 - (a) om virksomheders forpligtelser med hensyn til faktiske og potentielle negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøskadelige virkninger med hensyn til deres egne aktiviteter, deres datterselskabers aktiviteter og de værdikædeoperationer, der udføres af enheder, som virksomheden har etableret forretningsforbindelser med
 - (b) om ansvar for overtrædelser af ovennævnte forpligtelser.Forretningsforbindelsernes karakter af "etablerede" skal tages op til fornyet vurdering regelmæssigt og mindst hver 12. måned.
2. Dette direktiv udgør ikke en begrundelse for at sænke det niveau for beskyttelse af menneskerettigheder, miljøbeskyttelse eller klimabeskyttelse, der er fastsat i medlemsstaternes lovgivning på tidspunktet for vedtagelsen af dette direktiv.
3. Dette direktiv berører ikke forpligtelser på områderne menneskerettigheder, miljøbeskyttelse og klimaændringer i henhold til andre EU-retsakter. Hvis bestemmelserne i dette direktiv er i strid med en bestemmelse i en anden EU-retsakt, der forfølger de samme mål og fastsætter mere omfattende eller mere specifikke forpligtelser, har bestemmelserne i den anden lovgivningsmæssige EU-retsakt forrang for så vidt angår konflikten og finder anvendelse på disse specifikke forpligtelser.

Artikel 2

Anvendelsesområde

1. Dette direktiv finder anvendelse på virksomheder, der er stiftet i overensstemmelse med en medlemsstats lovgivning, og som opfylder en af følgende betingelser:
 - (a) virksomheden havde i gennemsnit over 500 ansatte og havde en nettoomsætning på verdensplan på over 150 mio. EUR i det seneste regnskabsår, for hvilket der er udarbejdet årsregnskaber
 - (b) virksomheden nåede ikke tærsklerne i litra a), men havde i gennemsnit mere end 250 ansatte og en nettoomsætning på verdensplan på over 40 mio. EUR i det seneste regnskabsår, for hvilket der er udarbejdet årsregnskaber, forudsat at mindst 50 % af denne nettoomsætning blev genereret i en eller flere af følgende sektorer:
 - i) fremstilling af tekstiler, læder og beslægtede produkter (herunder fodtøj) og engroshandel med tekstiler, beklædning og fodtøj

- ii) landbrug, skovbrug, fiskeri (herunder akvakultur), fremstilling af fødevarer og engroshandel med landbrugsråvarer, levende dyr, træ, fødevarer og drikkevarer
 - iii) udvinding af mineralressourcer, uanset hvor de udvindes (herunder råolie, naturgas, kul, brunkul, metaller og metalmalm samt alle andre ikkemetalholdige mineraler og stenbrudsprodukter), fremstilling af metalbasisprodukter, andre ikkemetalholdige mineralske produkter og metalprodukter (undtagen maskiner og udstyr) og engroshandel med mineralressourcer, rå- og mellemmineralprodukter (herunder metaller og metalmalme, byggematerialer, brændstoffer, kemikalier og andre mellemprodukter).
2. Dette direktiv finder også anvendelse på virksomheder, der er stiftet i overensstemmelse med lovgivningen i et tredjeland, og som opfylder en af følgende betingelser:
- (a) havde en nettoomsætning i Unionen på over 150 mio. EUR i det regnskabsår, der går forud for det seneste regnskabsår
 - (b) havde en nettoomsætning på over 40 mio. EUR, men ikke over 150 mio. EUR i Unionen i det regnskabsår, der går forud for det seneste regnskabsår, forudsat at mindst 50 % af nettoomsætningen på verdensplan blev genereret i en eller flere af de sektorer, der er anført i stk. 1, litra b).
3. Ved anvendelsen af stk. 1 beregnes antallet af deltidsansatte på grundlag af fuldtidsækvivalenter. Vikaransatte indgår i beregningen af antallet af ansatte på samme måde, som hvis de var arbejdstagere ansat direkte i virksomheden i samme periode.
4. For så vidt angår de i stk. 1 omhandlede virksomheder er det den medlemsstat, hvor virksomheden har sit vedtægtsmæssige hjemsted, der har kompetence til at regulere spørgsmål, som er omfattet af dette direktiv.

Artikel 3

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

- (a) "virksomhed": et af følgende:
 - i) en juridisk person, der er oprettet som en af de retlige former, der er opført i bilag I til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/34/EU¹¹⁰

¹¹⁰ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/34/EU af 26. juni 2013 om årsregnskaber, konsoliderede regnskaber og tilhørende beretninger for visse virksomhedsformer (EUT L 182 af 29.6.2013, s. 19).

- ii) en juridisk person, der er oprettet i overensstemmelse med lovgivningen i et tredjeland i en form, der kan sammenlignes med dem, der er opført på listen i bilag I og II til nævnte direktiv
- iii) en juridisk person, der er oprettet som en af de retlige former, der er anført i bilag II til direktiv 2013/34/EU, og som udelukkende består af virksomheder, der er organiseret under en af de retlige former, der er omfattet af nr. i) og ii)
- iv) en reguleret finansiel virksomhed, uanset dens retlige form, som er
 - et kreditinstitut som defineret i artikel 4, stk. 1, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 575/2013¹¹¹.
 - et investeringsselskab som defineret i artikel 4, stk. 1, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/65/EU¹¹²
 - en forvalter af alternative investeringsfonde (FAIF) som defineret i artikel 4, stk. 1, litra b), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/61/EU (2), herunder en forvalter af Euveca i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 345/2013¹¹³, en forvalter af EuSEF i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 346/2013¹¹⁴ og en forvalter af ELTIF'er i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/760¹¹⁵
 - et administrationsselskab for institutter for kollektiv investering i værdipapirer (UCITS) som defineret i artikel 2, stk. 1, litra b), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/65/EF¹¹⁶
 - et forsikringsselskab som defineret i artikel 13, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/138/EF¹¹⁷

¹¹¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 575/2013 af 26. juni 2013 om tilsynsmæssige krav til kreditinstitutter og investeringsselskaber og om ændring af forordning (EU) nr. 648/2012 (EUT L 176 af 27.6.2013, s. 1).

¹¹² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/65/EU af 15. maj 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om ændring af direktiv 2002/92/EF og direktiv 2011/61/EU (EUT L 173 af 12.6.2014, s. 349).

¹¹³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 345/2013 af 17. april 2013 om europæiske venturekapitalfonde (EUT L 115 af 25.4.2013, s. 1).

¹¹⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 346/2013 af 17. april 2013 om europæiske sociale iværksætterfonde (EUT L 115 af 25.4.2013, s. 18).

¹¹⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/760 af 29. april 2015 om europæiske langsigtede investeringsfonde (EUT L 123 af 19.5.2015, s. 98).

¹¹⁶ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/65/EF af 13. juli 2009 om samordning af love og administrative bestemmelser om visse institutter for kollektiv investering i værdipapirer (investeringsinstitutter) (EUT L 302 af 17.11.2009, s. 32).

- et genforsikringssselskab som defineret i artikel 13, nr. 4), i direktiv 2009/138/EF
- en arbejdsmarkedsrelateret pensionskasse som defineret i artikel 6, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2016/2341¹¹⁸
- pensionsinstitutter, som forvalter pensionsordninger, der betragtes som sociale sikringsordninger omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004¹¹⁹ og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 987/2009¹²⁰ samt alle retlige enheder, der er oprettet med henblik på investering i sådanne ordninger
- en alternativ investeringsfond (AIF), der forvaltes af en FAIF som defineret i artikel 4, stk. 1, litra b), i direktiv 2011/61/EU, eller en AIF, der er underkastet tilsyn i henhold til gældende national ret
- et investeringsinstitut, jf. artikel 1, stk. 2, i direktiv 2009/65/EF
- en central modpart som defineret i artikel 2, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 648/2012¹²¹
- en værdipapircentral som defineret i artikel 2, stk. 1, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 909/2014¹²²
- en special purpose vehicle til forsikrings- eller genforsikringsvirksomhed, der er godkendt i overensstemmelse med artikel 211 i direktiv 2009/138/EF
- "securitiseringseenhed med særligt formål" som defineret i artikel 2, nr. 2), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/2402¹²³

¹¹⁷ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/138/EF af 25. november 2009 om adgang til og udøvelse af forsikrings- og genforsikringsvirksomhed (Solvens II) (EUT L 335 af 17.12.2009, s. 1).

¹¹⁸ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/2341 af 14. december 2016 om arbejdsmarkedsrelaterede pensionskassers (IORP'ers) aktiviteter og tilsynet hermed (EUT L 354 af 23.12.2016, s. 37).

¹¹⁹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger (EUT L 166 af 30.4.2004, s. 1).

¹²⁰ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 987/2009 af 16. september 2009 om de nærmere regler til gennemførelse af forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger (EUT L 284 af 30.10.2009, s. 1).

¹²¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 648/2012 af 4. juli 2012 om OTC-derivater, centrale modparter og transaktionsregistre (EUT L 201 af 27.7.2012, s. 1).

¹²² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 909/2014 af 23. juli 2014 om forbedring af værdipapirafviklingen i Den Europæiske Union og om værdipapircentraler samt om ændring af direktiv 98/26/EF og 2014/65/EU samt forordning (EU) nr. 236/2012 (EUT L 257 af 28.8.2014, s. 1).

¹²³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/2402 af 12. december 2017 om en generel ramme for securitisering og om oprettelse af en specifik ramme for simpel, transparent og standardiseret securitisering

- et forsikringsholdingselskab som defineret i artikel 212, stk. 1, litra f), i direktiv 2009/138/EF eller et blandet finansielt holdingselskab som defineret i artikel 212, stk. 1, litra h), i direktiv 2009/138/EF, som er en del af en forsikringskoncern, der er underlagt tilsyn på koncernniveau i henhold til artikel 213 i nævnte direktiv, og som ikke er undtaget fra koncerntilsyn i henhold til artikel 214, stk. 2, i direktiv 2009/138/EF
 - et betalingsinstitut som defineret i artikel 1, stk. 1, litra d), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/2366¹²⁴
 - et e-pengeinstitut som defineret i artikel 2, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/110/EF¹²⁵
 - en udbyder af crowdfundingtjenester som defineret i artikel 2, stk. 1, litra e), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/1503¹²⁶
 - en udbyder af kryptoaktivtjenester som defineret i artikel 3, stk. 1, nr. 8), i [forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om markeder for kryptoaktiver og om ændring af direktiv (EU) 2019/1937¹²⁷], når denne udfører en eller flere kryptoaktivtjenester som defineret i artikel 3, stk. 1, nr. 9), i [forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om markeder for kryptoaktiver og om ændring af direktiv (EU) 2019/1937]
- (b) "negativ miljøpåvirkning": en negativ indvirkning på miljøet som følge af overtrædelse af et af forbuddene og en af forpligtelserne i henhold til de internationale miljøkonventioner, der er opført i bilaget, del II
- (c) "negativ indvirkning på menneskerettighederne": en negativ indvirkning på beskyttede personer som følge af krænkelse af en af de rettigheder eller et af de forbud, der er opført i bilaget, del I, afsnit 1, som nedfældet i de internationale konventioner, der er opført i bilaget, del I, afsnit 2

og om ændring af direktiv 2009/65/EF, 2009/138/EF og 2011/61/EU og forordning (EF) nr. 1060/2009 og (EU) nr. 648/2012 (EUT L 347 af 28.12.2017, s. 35).

¹²⁴ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/2366 af 25. november 2015 om betalingstjenester i det indre marked, om ændring af direktiv 2002/65/EF, 2009/110/EF og 2013/36/EU og forordning (EU) nr. 1093/2010 og om ophævelse af direktiv 2007/64/EF (EUT L 337 af 23.12.2015, s. 35).

¹²⁵ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/110/EF af 16. september 2009 om adgang til at optage og udøve virksomhed som udsteder af elektroniske penge og tilsyn med en sådan virksomhed, ændring af direktiv 2005/60/EF og 2006/48/EF og ophævelse af direktiv 2000/46/EF (EUT L 267 af 10.10.2009, s. 7).

¹²⁶ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/1503 af 7. oktober 2020 om europæiske crowdfundingtjenesteudbydere for erhvervslivet og om ændring af forordning (EU) 2017/1129 og direktiv (EU) 2019/1937 (EUT L 347 af 20.10.2020, s. 1).

¹²⁷ COM/2020/593 final.

- (d) "datterselskab": en juridisk person, hvorigennem aktiviteterne i en "kontrolleret virksomhed" som defineret i artikel 2, stk. 1, litra f), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/109/EF¹²⁸, udøves
- (e) "forretningsforbindelse": en forbindelse til en kontrahent, underleverandør eller enhver anden juridisk enhed ("partner")
 - i) med hvem virksomheden har en forretningsaftale, eller med hvem virksomheden yder finansiering, forsikring eller genforsikring, eller
 - ii) der udfører forretningsaktiviteter i forbindelse med virksomhedens produkter eller tjenesteydelser for eller på vegne af virksomheden
- (f) "etableret forretningsforbindelse": en direkte eller indirekte forretningsforbindelse, der er eller forventes at være varig på grund af dens intensitet eller varighed, og som ikke udgør en ubetydelig eller blot underordnet del af værdikæden
- (g) "værdikæde": aktiviteter i forbindelse med en virksomheds produktion af varer eller levering af tjenesteydelser, herunder udvikling af produktet eller tjenesteydelsen og anvendelse og bortskaffelse af produktet samt de dermed forbundne aktiviteter i virksomhedens etablerede forretningsforbindelser i forudgående og efterfølgende led. Med hensyn til virksomheder som omhandlet i litra a), nr. iv), omfatter "værdikæde" for så vidt angår levering af disse specifikke tjenesteydelser kun de aktiviteter, der udøves af kunder, som modtager sådanne lån, kreditter og andre finansielle tjenesteydelser, og af andre virksomheder, der tilhører samme koncern, hvis aktiviteter er knyttet til den pågældende kontrakt. Værdikæden for sådanne regulerede finansielle virksomheder omfatter ikke SMV'er, der modtager lån, kreditter, finansiering, forsikring eller genforsikring af sådanne enheder
- (h) "uafhængig tredjepartskontrol": kontrol af, at en virksomhed eller dele af dens værdikæde overholder de menneskerettigheds- og miljøkrav, der følger af bestemmelserne i dette direktiv, foretaget af en revisor, som er uafhængig af virksomheden, fri for interessekonflikter, har erfaring og kompetence inden for miljø- og menneskerettighedsspørgsmål og er ansvarlig for kvaliteten og pålideligheden af revisionen
- (i) "SMV": en mikrovirksomhed eller en lille eller mellemstor virksomhed, uanset dens juridiske form, der ikke er en del af en stor koncern, jf. definitionen af disse begreber i artikel 3, stk. 1, 2, 3 og 7, i direktiv 2013/34/EU

¹²⁸ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/109/EF af 15. december 2004 harmonisering af gennemsigtighedskrav i forbindelse med oplysninger om udstedere, hvis værdipapirer er optaget til handel på et reguleret marked, og om ændring af direktiv 2001/34/EF (EUT L 390 af 31.12.2004, s. 38).

- (j) "industriinitiativ": en kombination af frivillige due diligence-procedurer, -værktøjer og -mekanismer i værdikæden, herunder uafhængige tredjepartskontroller, som er udviklet og overvåget af statslige myndigheder, industrisammenslutninger eller grupper af interesserede organisationer
- (k) "bemyndiget repræsentant": en fysisk eller juridisk person, der er hjemmehørende eller etableret i Unionen, og som har mandat fra en virksomhed som defineret i litra a), nr. ii), til at handle på dennes vegne i forbindelse med opfyldelsen af virksomhedens forpligtelser i henhold til dette direktiv
- (l) "alvorlig negativ indvirkning": en negativ miljøpåvirkning eller en negativ indvirkning på menneskerettighederne, som er særlig betydelig på grund af sin art, eller som berører et stort antal personer eller et stort område af miljøet, eller som er uigenkaldelig eller særlig vanskelig at afhjælpe som følge af de foranstaltninger, der er nødvendige for at genoprette den situation, der herskede forud for indvirkningen
- (m) "nettoomsætning":
 - i) "nettoomsætningen" som defineret i artikel 2, nr. 5), i direktiv 2013/34/EU eller
 - ii) hvis virksomheden anvender internationale regnskabsstandarder, der er vedtaget på grundlag af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1606/2002¹²⁹, eller er en virksomhed som omhandlet i litra a), nr. ii), de indtægter som defineret i eller i den betydning, der er fastlagt i det regelsæt for regnskabsaflæggelse, som virksomhedens regnskaber udarbejdes på grundlag af
- (n) "interessenter": virksomhedens ansatte, ansatte i dens datterselskaber og andre enkeltpersoner, grupper, fællesskaber eller enheder, hvis rettigheder eller interesser påvirkes eller kan blive påvirket af virksomhedens, dens datterselskabers og dens forretningsforbindelsers produkter, tjenesteydelser og aktiviteter
- (o) "ledelsesmedlem":
 - i) ethvert medlem af en virksomheds bestyrelse, direktion eller tilsynsråd
 - ii) hvor de ikke er medlem af virksomhedens bestyrelse, direktion eller tilsynsråd, den administrerende direktør og, hvis en sådan funktion findes i virksomheden, den viceadministrerende direktør
 - iii) andre personer, der udfører funktioner svarende til dem, der udføres i henhold til nr. i) eller ii)

¹²⁹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1606/2002 af 19. juli 2002 om anvendelse af internationale regnskabsstandarder (EFT L 243 af 11.9.2002, s. 1).

- (p) "bestyrelse": det administrations- eller tilsynsorgan, der er ansvarligt for at føre tilsyn med virksomhedens ledelse, eller, hvis et sådant organ ikke findes, den eller de personer, der varetager tilsvarende funktioner
- (q) "passende foranstaltning": en foranstaltning, der er i stand til at opfylde målene om due diligence, og som står i et rimeligt forhold til alvoren og sandsynligheden for de negative indvirkninger, og som virksomheden med rimelighed kan forventes at have adgang til, idet der tages hensyn til omstændighederne i den konkrete sag, herunder den økonomiske sektors og den specifikke forretningsforbindelses karakteristika og virksomhedens indflydelse herpå, og behovet for at sikre prioritering af foranstaltninger.

Artikel 4

Due diligence

1. Medlemsstaterne sikrer, at virksomheder gennemfører due diligence på menneskerettigheds- og miljøområdet som fastsat i artikel 5-11 ("due diligence") ved at gennemføre følgende handlinger:
 - (a) integration af due diligence i deres politikker i overensstemmelse med artikel 5
 - (b) identifikation af faktiske eller potentielle negative indvirkninger i overensstemmelse med artikel 6
 - (c) forebyggelse og afbødning af potentielle negative indvirkninger og standsning af faktiske negative indvirkninger og minimering af deres omfang i overensstemmelse med artikel 7 og 8
 - (d) etablering og opretholdelse af en klageprocedure i overensstemmelse med artikel 9
 - (e) overvågning af effektiviteten af deres due diligence-politik og -foranstaltninger i overensstemmelse med artikel 10
 - (f) offentlig kommunikation om due diligence i overensstemmelse med artikel 11.
2. Medlemsstaterne sikrer, at virksomheder med henblik på due diligence har ret til at dele ressourcer og oplysninger inden for deres respektive koncerner og med andre juridiske enheder i overensstemmelse med gældende konkurrencelovgivning.

Artikel 5

Integration af due diligence i virksomhedernes politikker

1. Medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne integrerer due diligence i alle deres virksomhedspolitikker og at de har indført en due diligence-politik. Due diligence-politikken skal indeholde alle følgende:
 - a) en beskrivelse af virksomhedens tilgang til due diligence, herunder på lang sigt
 - b) en adfærdskodeks, der beskriver de regler og principper, som virksomhedens medarbejdere og datterselskaber skal følge

- c) en beskrivelse af de processer, der er indført for at gennemføre due diligence, herunder de foranstaltninger, der er truffet for at kontrollere overholdelsen af adfærdskodeksen og udvide dens anvendelse til etablerede forretningsforbindelser.
2. Medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne hvert år ajourfører deres due diligence-politik.

Artikel 6

Identifikation af faktiske og potentielle negative indvirkninger

1. Medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne træffer passende foranstaltninger til at identificere faktiske og potentielle negative indvirkninger på menneskerettighederne og negative miljøpåvirkninger som følge af deres egne eller deres datterselskabers aktiviteter og, hvis de er knyttet til deres værdikæder, deres etablerede forretningsforbindelser, i overensstemmelse med stk. 2, 3 og 4.
2. Uanset stk. 1 er de virksomheder, der er omhandlet i artikel 2, stk. 1, litra b), og artikel 2, stk. 2, litra b), kun forpligtet til at identificere faktiske og potentielle alvorlige negative indvirkninger, der er relevante for den pågældende sektor, jf. artikel 2, stk. 1, litra b).
3. Når de virksomheder, der er omhandlet i artikel 3, litra a), nr. iv), yder kredit, lån eller andre finansielle tjenesteydelser, skal der kun foretages en identifikation af faktiske og potentielle negative indvirkninger på menneskerettighederne og negative miljøpåvirkninger, før de leverer disse tjenesteydelser.
4. Medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne med henblik på at identificere de negative indvirkninger, der er omhandlet i stk. 1, i givet fald på grundlag af kvantitative og kvalitative oplysninger, har ret til at gøre brug af passende ressourcer, herunder uafhængige rapporter og oplysninger, der er indsamlet gennem den i artikel 9 omhandlede klageprocedure. Virksomhederne gennemfører, hvor det er relevant, også høringer af potentielt berørte grupper, herunder arbejdstagere og andre relevante interessenter, for at indsamle oplysninger om faktiske eller potentielle negative indvirkninger.

Artikel 7

Forebyggelse af potentielle negative indvirkninger

1. Medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne træffer passende foranstaltninger til at forebygge eller, hvis forebyggelse ikke er mulig eller ikke umiddelbart er mulig, i tilstrækkelig grad at afbøde potentielle negative indvirkninger på menneskerettighederne og negative miljøpåvirkninger, der er blevet eller burde have været identificeret i henhold til artikel 6, i overensstemmelse med stk. 2, 3, 4 og 5 i denne artikel.
2. Virksomhederne skal træffe følgende foranstaltninger, hvis det er relevant:

- a) om nødvendigt på grund af arten eller kompleksiteten af de foranstaltninger, der er nødvendige for forebyggelse, udarbejde og gennemføre en forebyggende handlingsplan med rimelige og klart definerede tidsfrister for tiltag og kvalitative og kvantitative indikatorer for måling af forbedringer. Den forebyggende handlingsplan udarbejdes i samråd med de berørte interessenter
 - b) indhente kontraktlige garantier fra en forretningspartner, som den har en direkte forretningsforbindelse med, om at denne vil sikre overholdelse af virksomhedens adfærdskodeks og om nødvendigt en forebyggende handlingsplan, herunder ved at søge tilsvarende kontraktlige garantier fra sine partnere, i det omfang deres aktiviteter er en del af virksomhedens værdikæde (kontraktmæssig kaskadering). Når sådanne kontraktlige garantier er opnået, finder stk. 4 anvendelse
 - c) foretage de nødvendige investeringer, f.eks. i forvaltnings- eller produktionsprocesser og -infrastrukturer, for at overholde stk. 1
 - d) yde målrettet og forholdsmæssig støtte til en SMV, som virksomheden har et etableret forretningsmæssigt forhold til, når overholdelse af adfærdskodeksen eller handlingsplanen for forebyggelse ville bringe SMV'ens levedygtighed i fare
 - e) i overensstemmelse med EU-retten, herunder konkurrencelovgivningen, samarbejde med andre enheder, herunder, hvor det er relevant, for at øge virksomhedens evne til at bringe de negative indvirkninger til ophør, navnlig hvis ingen andre foranstaltninger er hensigtsmæssige eller effektive.
3. For så vidt angår potentielle negative indvirkninger, som ikke kunne forebygges eller i tilstrækkelig grad afbødes af foranstaltningerne i stk. 2, kan virksomheden søge at indgå en kontrakt med en partner, som den har en indirekte forbindelse med, med henblik på at opnå overholdelse af virksomhedens adfærdskodeks eller en forebyggende handlingsplan. Ved indgåelsen af en sådan aftale finder stk. 4 anvendelse.
4. De kontraktlige garantier eller kontrakten skal ledsages af passende foranstaltninger til kontrol af overholdelsen. Med henblik på kontrol af overholdelsen kan virksomheden henvise til passende brancheinitiativer eller uafhængig tredjepartskontrol.
- Når der opnås kontraktlige garantier fra eller indgås en kontrakt med en SMV, skal de anvendte vilkår være fair, rimelige og ikke-diskriminerende. Hvis der træffes foranstaltninger til at kontrollere overholdelsen i forbindelse med SMV'er, afholder virksomheden omkostningerne ved den uafhængige tredjepartskontrol.
5. For så vidt angår potentielle negative indvirkninger som omhandlet i stk. 1, der ikke kan forebygges eller afbødes på passende vis ved hjælp af foranstaltningerne i stk. 2, 3 og 4, skal virksomheden afstå fra at indgå nye eller udvide eksisterende forbindelser med partneren i forbindelse med eller i den værdikæde, hvor indvirkningen er opstået, og den skal, hvis den lovgivning, der regulerer deres forbindelser, giver dem ret hertil, træffe følgende foranstaltninger:
- (a) midlertidigt suspendere handelsforbindelserne med den pågældende partner og samtidig fortsætte forebyggelses- og minimeringsindsatsen, hvis der er en rimelig forventning om, at disse bestræbelser vil lykkes på kort sigt

- (b) bringe forretningsforbindelsen til ophør for så vidt angår de pågældende aktiviteter, hvis den potentielle negative indvirkning er alvorlig.

Medlemsstaterne sørger for, at der er mulighed for at bringe forretningsforbindelsen til ophør i aftaler, der er omfattet af deres lovgivning.

- 6. Uanset stk. 5, litra b), er de virksomheder, der er omhandlet i artikel 3, litra a), nr. iv), og som yder kredit, lån eller andre finansielle tjenesteydelser, ikke forpligtet til at opsiges kreditten, lånet eller andre finansielle tjenesteydelser, når dette med rimelighed kan forventes at forvolde den enhed, som tjenesteydelsen leveres til, væsentlig skade.

Artikel 8

At bringe de faktiske negative indvirkninger til ophør

- 1. Medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne træffer passende foranstaltninger til at bringe faktiske negative indvirkninger, der er eller burde have været identificeret i henhold til artikel 6, til ophør i overensstemmelse med nærværende artikels stk. 2-6.
- 2. Hvis de negative indvirkninger ikke kan bringes til ophør, sikrer medlemsstaterne, at virksomhederne minimerer omfanget af en sådan indvirkning.
- 3. Virksomhederne skal træffe følgende foranstaltninger, hvis det er relevant:
 - a) neutralisere de negative indvirkninger eller minimere deres omfang, herunder ved at betale erstatning til de berørte personer og økonomisk kompensation til de berørte samfund. Foranstaltningen skal stå i et rimeligt forhold til betydningen og omfanget af de negative indvirkninger og til det bidrag, som virksomhedens adfærd har ydet til den negative indvirkning
 - b) udvikle og gennemføre en korrigerende handlingsplan med rimelige og klart definerede tidsfrister for tiltag og kvalitative og kvantitative indikatorer til måling af forbedringer, hvis det er nødvendigt, fordi den negative indvirkning ikke straks kan bringes til ophør. Hvis det er relevant, udarbejdes den korrigerende handlingsplan i samråd med de berørte parter
 - c) indhente kontraktlige garantier fra en direkte partner, med hvem den har en etableret forretningsforbindelse, om, at den vil sikre overholdelse af adfærdskodeksen og om nødvendigt en korrigerende handlingsplan, herunder ved at søge tilsvarende kontraktlige garantier fra sine partnere, i det omfang de er en del af værdikæden (kontraktmæssig kaskadering). Når sådanne kontraktlige garantier er opnået, finder stk. 5 anvendelse
 - d) foretage de nødvendige investeringer, f.eks. i forvaltnings- eller produktionsprocesser og infrastrukturer for at overholde stk. 1, 2 og 3
 - e) yde målrettet og forholdsmæssig støtte til en SMV, som virksomheden har et etableret forretningsmæssigt forhold til, når overholdelse af adfærdskodeksen eller den korrigerende handlingsplan ville bringe SMV'ens levedygtighed i fare
 - f) i overensstemmelse med EU-retten, herunder konkurrencelovgivningen, samarbejde med andre enheder, herunder, hvor det er relevant, for at øge

virksomhedens evne til at bringe de negative indvirkninger til ophør, navnlig hvis ingen andre foranstaltninger er hensigtsmæssige eller effektive.

4. For så vidt angår faktiske negative indvirkninger, som ikke kan bringes til ophør eller i tilstrækkelig grad afbødes af foranstaltningerne i stk. 3, kan virksomheden søge at indgå en kontrakt med en partner, som den har en indirekte forbindelse med, med henblik på at opnå overholdelse af virksomhedens adfærdskodeks eller en korrigerende handlingsplan. Ved indgåelsen af en sådan aftale finder stk. 5 anvendelse.
5. De kontraktlige garantier eller kontrakten skal ledsages af passende foranstaltninger til kontrol af overholdelsen. Med henblik på kontrol af overholdelsen kan virksomheden henvise til passende brancheinitiativer eller uafhængig tredjepartskontrol.

Når der opnås kontraktlige garantier fra eller indgås en kontrakt med en SMV, skal de anvendte vilkår være fair, rimelige og ikke-diskriminerende. Hvis der træffes foranstaltninger til at kontrollere overholdelsen i forbindelse med SMV'er, afholder virksomheden omkostningerne ved den uafhængige tredjepartskontrol.

6. For så vidt angår faktiske negative indvirkninger som omhandlet i stk. 1, som ikke kunne bringes til ophør, eller hvis omfang ikke kunne minimeres ved hjælp af de i stk. 3, 4 og 5 omhandlede foranstaltninger, skal virksomheden afholde sig fra at indgå nye eller udvide eksisterende forbindelser med partneren i forbindelse med eller i den værdikæde, hvor indvirkningen er opstået, og den skal, hvis den lovgivning, der regulerer deres forbindelser, giver dem ret hertil, træffe en af følgende foranstaltninger:
 - a) midlertidigt suspendere forretningsforbindelserne med den pågældende partner, samtidig med at der gøres en indsats for at bringe den negative indvirkning til ophør eller minimere omfanget af denne, eller
 - b) bringe forretningsforbindelsen til ophør for så vidt angår de pågældende aktiviteter, hvis den negative indvirkning anses for at være alvorlig.

Medlemsstaterne sørger for, at der er mulighed for at bringe forretningsforbindelsen til ophør i aftaler, der er omfattet af deres lovgivning.

7. Uanset stk. 6, litra b), er de virksomheder, der er omhandlet i artikel 3, litra a), nr. iv), og som yder kredit, lån eller andre finansielle tjenesteydelser, ikke forpligtet til at opsig kreditten, lånet eller andre finansielle tjenesteydelser, når dette med rimelighed kan forventes at forvolde den enhed, som tjenesteydelsen leveres til, væsentlig skade.

Artikel 9

Klageprocedure

1. Medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne giver de personer og organisationer, der er anført i stk. 2, mulighed for at indgive klager til dem, hvis de har legitime betænkeligheder med hensyn til faktiske eller potentielle negative indvirkninger på menneskerettighederne og negative miljøpåvirkninger med hensyn til deres egne aktiviteter, deres datterselskabers aktiviteter og deres værdikæder.
2. Medlemsstaterne sikrer, at klager kan indgives af:

- a) personer, der er berørt eller har rimelig grund til at antage, at de kan blive berørt af en negativ indvirkning
 - b) fagforeninger og andre arbejdstagerrepræsentanter, der repræsenterer personer, som arbejder i den pågældende værdikæde
 - c) civilsamfundsorganisationer, der er aktive inden for de områder, som er knyttet til den pågældende værdikæde.
3. Medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne indfører en procedure for behandling af klager som omhandlet i stk. 1, herunder en procedure for tilfælde, hvor virksomheden anser klagen for at være ubegrundet, og underretter de relevante arbejdstagere og fagforeninger om disse procedurer. Hvis klagen er velbegrundet, sikrer medlemsstaterne, at de negative indvirkninger, der er genstand for klagen, anses for at være identificeret i overensstemmelse med artikel 6.
4. Medlemsstaterne sikrer, at klagere har ret til
- a) at anmode om passende opfølgning på klagen fra den virksomhed, som de har indgivet en klage til i medfør af stk. 1, og
 - b) at mødes med virksomhedens repræsentanter på et passende niveau for at drøfte potentielle eller faktiske alvorlige negative indvirkninger, der er genstand for klagen.

Artikel 10

Overvågning

Medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne gennemfører regelmæssige vurderinger af deres egne aktiviteter og foranstaltninger, deres datterselskabers aktiviteter og foranstaltninger og, hvis de er relateret til virksomhedens værdikæder, deres etablerede forretningsforbindelser, for at overvåge effektiviteten af identifikation, forebyggelse, afbødning, ophør og minimering af omfanget af negative indvirkninger på menneskerettigheder og miljø. Sådanne vurderinger baseres, hvor det er relevant, på kvalitative og kvantitative indikatorer og foretages mindst hver 12. måned, og når der er rimelig grund til at antage, at der kan opstå betydelige nye risici for forekomsten af disse negative indvirkninger. Due diligence-politikken ajourføres i overensstemmelse med resultatet af disse vurderinger.

Artikel 11

Kommunikation

Medlemsstaterne sikrer, at virksomheder, der ikke er underlagt krav om rapportering i henhold til artikel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU, aflægger rapport om de spørgsmål, der er omfattet af dette direktiv, ved på deres websted at offentliggøre en årlig redegørelse på et sprog, der er almindelig anvendt i den internationale forretningsverden. Redegørelsen offentliggøres senest den 30. april hvert år for det foregående kalenderår.

Kommissionen vedtager delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 28 vedrørende indholdet af og kriterierne for en sådan rapportering i henhold til stk. 1 med henblik på at

præcisere oplysninger om beskrivelsen af due diligence, potentielle og faktiske negative indvirkninger og foranstaltninger, der er truffet i forbindelse hermed.

Artikel 12

Modelkontraktbetingelser

For at yde støtte til virksomheder for så vidt angår deres overholdelse af artikel 7, stk. 2, litra b), og artikel 8, stk. 3, litra c), vedtager Kommissionen retningslinjer for frivillige standardkontraktbestemmelser.

Artikel 13

Retningslinjer

For at yde støtte til virksomheder eller til medlemsstaternes myndigheder med hensyn til, hvordan virksomheder skal opfylde deres due diligence-forpligtelser, kan Kommissionen i samråd med medlemsstaterne og interessenter, Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder, Det Europæiske Miljøagentur og, hvor det er relevant, internationale organer med ekspertise inden for due diligence udstede retningslinjer, herunder for specifikke sektorer eller specifikke negative indvirkninger.

Artikel 14

Ledsageforanstaltninger

1. Med henblik på at give oplysninger og støtte til virksomheder og partnere, med hvem de har etableret forretningsforbindelser i deres værdikæder, i deres bestræbelser på at opfylde de forpligtelser, der følger af dette direktiv, opretter og driver medlemsstaterne individuelt eller i fællesskab dedikerede websteder, platforme eller portaler. I den forbindelse skal der tages særligt hensyn til de SMV'er, der findes i virksomhedernes værdikæder.
2. Med forbehold af gældende statsstøttere regler kan medlemsstaterne yde finansiel støtte til SMV'er.
3. Kommissionen kan supplere medlemsstaternes støtteforanstaltninger på grundlag af eksisterende EU-tiltag til støtte for due diligence i Unionen og i tredjelande, og den kan udarbejde nye foranstaltninger, herunder fremme af fælles initiativer for interessenter for at hjælpe virksomheder med at opfylde deres forpligtelser.
4. Virksomheder kan benytte brancheordninger og initiativer med deltagelse af flere interessenter til at støtte gennemførelsen af deres forpligtelser i henhold til artikel 5-11 i dette direktiv, i det omfang sådanne ordninger og initiativer er egnede til at støtte opfyldelsen af disse forpligtelser. Kommissionen og medlemsstaterne kan fremme formidlingen af oplysninger om sådanne ordninger eller initiativer og deres resultater. Kommissionen kan i samarbejde med medlemsstaterne udstede retningslinjer for egnethedsvurdering af brancheordninger og initiativer med deltagelse af flere interessenter.

Artikel 15

Bekæmpelse af klimaforandringer

1. Medlemsstaterne sikrer, at de virksomheder, der er omhandlet i artikel 2, stk. 1, litra a), og artikel 2, stk. 2, litra a), vedtager en plan for at sikre, at virksomhedens forretningsmodel og -strategi er forenelig med omstillingen til en bæredygtig økonomi og med begrænsningen af den globale opvarmning til 1,5 °C i overensstemmelse med Parisaftalen. Denne plan skal navnlig på grundlag af oplysninger, der med rimelighed er til rådighed for virksomheden, identificere, i hvilket omfang klimaændringer udgør en risiko for eller en indvirkning på virksomhedens drift.
2. Medlemsstaterne sikrer, at virksomheden, i tilfælde af at klimaændringer identificeres eller burde have været identificeret som en primær risiko for eller en væsentlig indvirkning fra virksomhedens drift, medtager emissionsreduktionsmål i sin plan.
3. Medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne tager behørigt hensyn til opfyldelsen af de forpligtelser, der er omhandlet i stk. 1 og 2, når de fastsætter variabel aflønning, hvis variabel aflønning er knyttet til et ledelsesmedlems bidrag til virksomhedens forretningsstrategi og langsigtede interesser og bæredygtighed.

Artikel 16

Bemyndiget repræsentant

1. Medlemsstaterne sikrer, at hver virksomhed som omhandlet i artikel 2, stk. 2, udpeger en juridisk eller fysisk person som dens bemyndigede repræsentant, der er etableret eller har bopæl i en af de medlemsstater, hvor den driver virksomhed. Udpegelsen er gyldig, når den bekræftes af den bemyndigede repræsentant som værende accepteret.
2. Medlemsstaterne sikrer, at den bemyndigede repræsentants navn, adresse, e-mailadresse og telefonnummer meddeles til en tilsynsmyndighed i den medlemsstat, hvor den bemyndigede repræsentant har bopæl eller er etableret. Medlemsstaterne sikrer, at den bemyndigede repræsentant er forpligtet til på anmodning at forelægge en kopi af udpegelsen for tilsynsmyndighederne på et officielt sprog i en medlemsstat.
3. Medlemsstaterne sikrer, at en tilsynsmyndighed i den medlemsstat, hvor den bemyndigede repræsentant har bopæl eller er etableret, og, hvis denne er en anden, en tilsynsmyndighed i den medlemsstat, hvor virksomheden havde det meste af sin nettoomsætning i Unionen i det regnskabsår, der går forud for det seneste regnskabsår, underrettes om, at virksomheden er en virksomhed som omhandlet i artikel 2, stk. 2.
4. Medlemsstaterne sikrer, at hver virksomhed giver sin bemyndigede repræsentant beføjelse til at modtage meddelelser fra tilsynsmyndighederne om alle spørgsmål, der er nødvendige for at overholde og håndhæve de nationale bestemmelser til gennemførelse af dette direktiv. Virksomhederne skal give deres bemyndigede repræsentant de nødvendige beføjelser og ressourcer til at samarbejde med tilsynsmyndighederne.

Artikel 17

Tilsynsmyndigheder

1. Hver medlemsstat udpeger en eller flere tilsynsmyndigheder til at føre tilsyn med overholdelsen af forpligtelserne i de nationale bestemmelser, der vedtages i henhold til artikel 6-11 og artikel 15, stk. 1 og 2 ("tilsynsmyndighed").
2. For så vidt angår de virksomheder, der er omhandlet i artikel 2, stk. 1, er den kompetente tilsynsmyndighed myndigheden i den medlemsstat, hvor virksomheden har sit vedtægtsmæssige hjemsted.
3. For så vidt angår de virksomheder, der er omhandlet i artikel 2, stk. 2, er den kompetente tilsynsmyndighed den kompetente tilsynsmyndighed i den medlemsstat, hvor virksomheden har en filial. Hvis virksomheden ikke har en filial i nogen medlemsstat eller har filialer i forskellige medlemsstater, er den kompetente tilsynsmyndighed tilsynsmyndigheden i den medlemsstat, hvor virksomheden havde det meste af sin nettoomsætning i Unionen i det regnskabsår, der går forud for det sidste regnskabsår før den dato, der er angivet i artikel 30, eller den dato, hvor virksomheden første gang opfylder kriterierne i artikel 2, stk. 2, alt efter hvilken dato der kommer sidst.

Virksomheder som omhandlet i artikel 2, stk. 2, kan på grundlag af ændrede omstændigheder, der fører til, at de genererer størstedelen af deres omsætning i Unionen i en anden medlemsstat, indgive en behørigt begrundet anmodning om at ændre den tilsynsmyndighed, der er kompetent til at føre tilsyn med hensyn til spørgsmål, som er omfattet af dette direktiv, for så vidt angår den pågældende virksomhed.

4. Hvis en medlemsstat udpeger mere end én tilsynsmyndighed, sikrer den, at disse myndigheders respektive beføjelser er klart defineret, og at de arbejder tæt og effektivt sammen.
5. Medlemsstaterne kan også udpege de myndigheder, der fører tilsyn med regulerede finansielle virksomheder, som tilsynsmyndigheder i forbindelse med dette direktiv.
6. Senest den dato, der er angivet i artikel 30, stk. 1, litra a), underretter medlemsstaterne Kommissionen om navne og kontaktoplysninger på de tilsynsmyndigheder, der er udpeget i henhold til denne artikel, samt om deres respektive kompetence, hvis der er flere udpegede tilsynsmyndigheder. De underretter Kommissionen om eventuelle ændringer heraf.
7. Kommissionen offentliggør en liste over tilsynsmyndighederne, herunder på sit websted. Kommissionen ajourfører regelmæssigt listen på grundlag af de oplysninger, den har modtaget fra medlemsstaterne.
8. Medlemsstaterne garanterer tilsynsmyndighedernes uafhængighed og sikrer, at de og alle personer, der arbejder for eller har arbejdet for dem, og revisorer eller eksperter, der handler på deres vegne, udøver deres beføjelser upartisk, gennemsigtigt og med behørig respekt for tavshedspligten. Medlemsstaterne sikrer navnlig, at myndigheden er juridisk og funktionelt uafhængig af de virksomheder, der er omfattet af dette direktiv, eller andre markedsinteresser, at dens personale og de personer, der er ansvarlige for dens

ledelse, er fri for interessekonflikter, med forbehold af fortrolighedskrav, og at de afholder sig fra enhver handling, der er uforenelig med deres hverv.

Artikel 18

Tilsynsmyndighedernes beføjelser

1. Medlemsstaterne sikrer, at tilsynsmyndighederne har tilstrækkelige beføjelser og ressourcer til at udføre de opgaver, de pålægges i henhold til dette direktiv, herunder beføjelse til at anmode om oplysninger og foretage undersøgelser vedrørende overholdelsen af forpligtelserne i dette direktiv.
2. En tilsynsmyndighed kan indlede en undersøgelse af egen drift eller som følge af begrundede betænkeligheder, som den har fået meddelelse om i henhold til artikel 19, hvis den mener, at den har tilstrækkelige oplysninger, der tyder på, at en virksomhed muligvis har tilsidesat de forpligtelser, der er fastsat i de nationale bestemmelser, som vedtages i medfør af dette direktiv.
3. Inspektionerne gennemføres i overensstemmelse med den nationale lovgivning i den medlemsstat, hvor inspektionen foretages, og med forudgående advarsel til virksomheden, medmindre forudgående underretning gør inspektionen mindre effektiv. Hvis en tilsynsmyndighed som led i sin undersøgelse ønsker at foretage en inspektion på en anden medlemsstats område end sin egen, anmoder den tilsynsmyndigheden i denne medlemsstat om bistand i henhold til artikel 21, stk. 2.
4. Hvis en tilsynsmyndighed som følge af de foranstaltninger, der er truffet i henhold til stk. 1 og 2, konstaterer manglende overholdelse af de nationale bestemmelser, der er vedtaget i medfør af dette direktiv, giver tilsynsmyndigheden den pågældende virksomhed en passende frist til at træffe afhjælpende foranstaltninger, hvis sådanne foranstaltninger er mulige.

Afhjælpende foranstaltninger udelukker ikke pålæggelse af administrative sanktioner eller udløsning af civilretligt ansvar i tilfælde af skader i overensstemmelse med henholdsvis artikel 20 og 22.
5. Tilsynsmyndighederne skal ved udførelsen af deres opgaver som minimum have følgende beføjelser:
 - a) at påbyde, at overtrædelser af de nationale bestemmelser, der er vedtaget i henhold til dette direktiv, bringes til ophør, at den pågældende adfærd ikke gentages, og at der i givet fald træffes foranstaltninger, der står i et rimeligt forhold til overtrædelserne, og som er nødvendige for at bringe dem til ophør
 - b) at pålægge økonomiske sanktioner i overensstemmelse med artikel 20
 - c) at træffe foreløbige foranstaltninger for at undgå risikoen for alvorlig og uoprettelig skade.
6. Hvis en medlemsstats retssystem ikke giver mulighed for at pålægge administrative sanktioner, kan denne artikel og artikel 20 anvendes på en sådan måde, at den kompetente tilsynsmyndighed tager skridt til sanktioner, og de kompetente nationale domstole pålægger dem, idet det sikres, at disse retsmidler er effektive, og at deres

virkning svarer til virkningen af de administrative sanktioner, som pålægges af tilsynsmyndighederne.

7. Medlemsstaterne sikrer, at enhver fysisk eller juridisk person har adgang til effektive retsmidler over for en juridisk bindende afgørelse truffet af en tilsynsmyndighed vedrørende vedkommende.

Artikel 19

Begrundet mistanke

1. Medlemsstaterne sikrer, at fysiske og juridiske personer har ret til at forelægge enhver tilsynsmyndighed en begrundet mistanke, når de på grundlag af objektive omstændigheder har grund til at tro, at en virksomhed ikke overholder de nationale bestemmelser, der vedtages i medfør af dette direktiv ("begrundet mistanke").
2. Hvis den begrundede mistanke henhører under en anden tilsynsmyndigheds kompetence, fremsender den myndighed, der modtager mistanken, den til denne myndighed.
3. Medlemsstaterne sikrer, at tilsynsmyndighederne vurderer de begrundede mistanker og, hvor det er relevant, udøver deres beføjelser som omhandlet i artikel 18.
4. Tilsynsmyndigheden underretter hurtigst muligt og i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i national ret og i overensstemmelse med EU-retten den i stk. 1 omhandlede person om resultatet af vurderingen af vedkommendes begrundede mistanke og begrundet dette resultat.
5. Medlemsstaterne sikrer, at personer, der indgiver den begrundede mistanke i henhold til denne artikel, og som i overensstemmelse med national ret har en legitim interesse i sagen, har adgang til en domstol eller et andet uafhængigt og upartisk offentligt organ, der har kompetence til at prøve den processuelle og materielle lovlighed af tilsynsmyndighedens afgørelser, handlinger eller undladelser.

Artikel 20

Sanktioner

1. Medlemsstaterne fastsætter regler for sanktioner for overtrædelser af de nationale bestemmelser, der er vedtaget i medfør af dette direktiv, og træffer alle nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de iværksættes. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelserne og have afskrækkende virkning.
2. Når det beslutes, om der skal pålægges sanktioner, og i bekræftende fald ved fastlæggelsen af deres art og et passende niveau, tages der behørigt hensyn til virksomhedens bestræbelser på at efterkomme eventuelle afhjælpende foranstaltninger, som en tilsynsmyndighed kræver, alle investeringer, der er foretaget, og eventuel målrettet støtte, der ydes i henhold til artikel 7 og 8, samt samarbejdet med andre enheder for at imødegå negative indvirkninger i deres værdikæder, alt efter hvad der er relevant.

3. Når der pålægges økonomiske sanktioner, baseres de på virksomhedens omsætning.
4. Medlemsstaterne sikrer, at tilsynsmyndighedernes afgørelser, der indeholder sanktioner for overtrædelse af bestemmelserne i dette direktiv, offentliggøres.

Artikel 21

Et europæisk netværk af tilsynsmyndigheder

1. Kommissionen opretter et europæisk netværk af tilsynsmyndigheder bestående af repræsentanter for tilsynsmyndighederne. Netværket letter samarbejdet mellem tilsynsmyndighederne og koordineringen og tilpasningen af tilsynsmyndighedernes regulerings-, undersøgelses-, sanktions- og tilsynspraksis og, hvor det er relevant, udveksling af oplysninger mellem dem.

Kommissionen kan opfordre EU-agenturer med relevant ekspertise på de områder, der er omfattet af dette direktiv, til at tilslutte sig det europæiske netværk af tilsynsmyndigheder.

2. Tilsynsmyndighederne giver hinanden relevante oplysninger og gensidig bistand under udførelsen af deres opgaver og træffer foranstaltninger med henblik på et effektivt samarbejde med hinanden. Gensidig bistand omfatter samarbejde med henblik på udøvelsen af de beføjelser, der er omhandlet i artikel 18, herunder i forbindelse med inspektioner og anmodninger om oplysninger.
3. Tilsynsmyndighederne træffer alle nødvendige foranstaltninger til at besvare en anmodning om bistand fra en anden tilsynsmyndighed uden unødigt forsinkelse og senest 1 måned efter modtagelsen af anmodningen. Sådanne foranstaltninger kan bl.a. omfatte videregivelse af relevante oplysninger om gennemførelsen af en undersøgelse.
4. Anmodninger om bistand skal indeholde alle nødvendige oplysninger, herunder formålet med og grunden til anmodningen. Tilsynsmyndighederne anvender kun de oplysninger, der er modtaget gennem en anmodning om bistand, til det formål, hvortil de blev anmodet om bistand.
5. Den anmodede tilsynsmyndighed underretter den anmodende tilsynsmyndighed om resultaterne eller efter omstændighederne om fremskridtene med de foranstaltninger, der skal træffes for at imødekomme anmodningen om bistand.
6. Tilsynsmyndighederne må ikke opkræve gebyrer for handlinger og foranstaltninger, der træffes som følge af en anmodning om bistand.
Tilsynsmyndighederne kan dog aftale regler om godtgørelse af hinanden for specifikke udgifter i forbindelse med ydelse af bistand i ekstraordinære tilfælde.
7. Den tilsynsmyndighed, der er kompetent i henhold til artikel 17, stk. 3, underretter det europæiske netværk af tilsynsmyndigheder herom og om enhver anmodning om ændring af den kompetente tilsynsmyndighed.
8. Når der er tvivl om kompetencefordelingen, vil de oplysninger, som tildelingen er baseret på, blive delt med det europæiske netværk af tilsynsmyndigheder, som kan koordinere bestræbelserne på at finde en løsning.

Artikel 22

Civilretligt ansvar

1. Medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne er erstatningsansvarlige, hvis:
 - a) de ikke har opfyldt de forpligtelser, der er fastsat i artikel 7 og 8, og
 - b) der som følge af denne forsømmelse er opstået en negativ indvirkning, som skulle have været identificeret, forebygget, afbødet, bragt til ophør eller minimeret i omfang ved hjælp af de relevante foranstaltninger, der er fastsat i artikel 7 og 8, og som har ført til skade.
2. Uanset stk. 1 sikrer medlemsstaterne, at en virksomhed, som har truffet de i artikel 7, stk. 2, litra b), og artikel 7, stk. 4, eller artikel 8, stk. 3, litra c), og artikel 8, stk. 5, omhandlede foranstaltninger, ikke er ansvarlig for skader forårsaget af en negativ indvirkning, der opstår som følge af aktiviteter, der udføres af en indirekte partner, med hvem den har en etableret forretningsforbindelse, medmindre det efter sagens omstændigheder var urimeligt at forvente, at de foranstaltninger, der faktisk var truffet, herunder med hensyn til kontrol af overholdelse, ville være tilstrækkelige til at forebygge, afbøde, standse eller minimere omfanget af de negative indvirkninger.

Ved vurderingen af spørgsmålet om ansvar og dets omfang i henhold til dette stykke skal der desuden tages behørigt hensyn til virksomhedens bestræbelser, for så vidt som de er direkte forbundet med den pågældende skade, på at efterkomme en tilsynsmyndigheds eventuelle krav om afhjælpende foranstaltninger, eventuelle investeringer og målrettet støtte i henhold til artikel 7 og 8 samt eventuelt samarbejde med andre enheder for at afhjælpe negative indvirkninger i dens værdikæder.
3. En virksomheds civilretlige ansvar for skader, der opstår i henhold til denne bestemmelse, berører ikke dens datterselskabers eller direkte og indirekte forretningspartners civilretlige ansvar i værdikæden.
4. Reglerne om civilretligt ansvar i henhold til dette direktiv berører ikke EU-regler eller nationale regler om civilretligt ansvar i forbindelse med negative indvirkninger på menneskerettighederne eller negative miljøpåvirkninger, der fastsætter ansvar i situationer, som ikke er omfattet af eller fastsætter strengere ansvar end dette direktiv.
5. Medlemsstaterne sikrer, at det ansvar, der er fastsat i bestemmelser i national ret til gennemførelse af denne artikel, finder overordnet præceptiv anvendelse i tilfælde, hvor den lov, der finder anvendelse på krav med henblik herpå, ikke er lovgivningen i en medlemsstat.

Artikel 23

Indberetning af overtrædelser og beskyttelse af indberettende personer

Direktiv (EU) 2019/1937 finder anvendelse på indberetning af overtrædelser af dette direktiv og beskyttelse af personer, der indberetter sådanne overtrædelser.

Artikel 24

Offentlig opbakning

Medlemsstaterne sikrer, at virksomheder, der ansøger om offentlig støtte, attesterer, at de ikke er blevet pålagt sanktioner for manglende overholdelse af forpligtelserne i dette direktiv.

Artikel 25

Ledelsesmedlemmernes pligt til at udvise rettidig omhu

1. Medlemsstaterne sikrer, at de ledelsesmedlemmer i virksomheder, der er omhandlet i artikel 2, stk. 1, når de opfylder deres forpligtelse til at handle i virksomhedens bedste interesse, tager hensyn til konsekvenserne af deres beslutninger for bæredygtighedsspørgsmål, herunder, hvor det er relevant, menneskerettigheder, klimaændringer og miljømæssige konsekvenser, herunder på kort, mellemlang og lang sigt.
2. Medlemsstaterne sikrer, at deres love og administrative bestemmelser om overtrædelse af ledelsesmedlemmers forpligtelser også finder anvendelse på bestemmelserne i denne artikel.

Artikel 26

Etablering af og tilsyn med due diligence

1. Medlemsstaterne sikrer, at ledelsesmedlemmer i de virksomheder, der er omhandlet i artikel 2, stk. 1, er ansvarlige for at indføre og føre tilsyn med de due diligence-foranstaltninger, der er omhandlet i artikel 4, og navnlig den due diligence-politik, der er omhandlet i artikel 5, under behørig hensyntagen til relevant input fra interessenter og civilsamfundsorganisationer. Ledelsesmedlemmerne aflægger rapport herom til bestyrelsen.
2. Medlemsstaterne sikrer, at ledelsesmedlemmer tager skridt til at tilpasse virksomhedsstrategien for at tage hensyn til de faktiske og potentielle negative indvirkninger, der er identificeret i henhold til artikel 6, og eventuelle foranstaltninger, der træffes i henhold til artikel 7-9.

Artikel 27

Ændring af direktiv (EU) 2019/1937

I punkt E.2 i del I i bilaget til direktiv (EU) 2019/1937 tilføjes følgende punkt:

"vi) [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv... af... om virksomheders due diligence i forbindelse med bæredygtighed og om ændring af direktiv (EU) 2019/1937⁺]"

Artikel 28

Udøvelse af de delegerede beføjelser

1. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter tillægges Kommissionen på de i denne artikel fastlagte betingelser.
2. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter, jf. artikel 11, tillægges Kommissionen for en ubegrænset periode.
3. Den i artikel 11 omhandlede delegation af beføjelser kan til enhver tid tilbagekaldes af Europa-Parlamentet eller Rådet. En afgørelse om tilbagekaldelse bringer delegationen af de beføjelser, der er angivet i den pågældende afgørelse, til ophør. Den får virkning dagen efter offentliggørelsen af afgørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende* eller på et senere tidspunkt, der angives i afgørelsen. Den berører ikke gyldigheden af delegerede retsakter, der allerede er i kraft.
4. Inden vedtagelsen af en delegeret retsakt hører Kommissionen eksperter, som er udpeget af hver enkelt medlemsstat, i overensstemmelse med principperne i den interinstitutionelle aftale af 13. april 2016 om bedre lovgivning.
5. Så snart Kommissionen har vedtaget en delegeret retsakt, underretter den Europa-Parlamentet og Rådet samtidigt herom.
6. En delegeret retsakt vedtaget i henhold til artikel 11 træder kun i kraft, hvis hverken Europa-Parlamentet eller Rådet har gjort indsigelse inden for en frist på to måneder fra meddelelsen af den pågældende retsakt til Europa-Parlamentet og Rådet, eller hvis Europa-Parlamentet og Rådet inden udløbet af denne frist begge har underrettet Kommissionen om, at de ikke agter at gøre indsigelse. Fristen forlænges med to måneder på Europa-Parlamentets eller Rådets initiativ.

Artikel 29

Revision

Senest den... [OP indsæt venligst datoen = 7 år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] forelægger Kommissionen Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om gennemførelsen af dette direktiv. Rapporten skal evaluere dette direktivs effektivitet med hensyn til at nå dets mål og vurdere følgende spørgsmål:

⁺ EUT: Indsæt venligst nummeret og datoen på det direktiv, der er indeholdt i dokument ..., i teksten og indsæt EUT-referencen for nævnte direktiv i fodnoten.

- a) om det er nødvendigt at sænke tærsklerne for antallet af ansatte og nettoomsætningen i artikel 2, stk. 1
- b) om listen over sektorer i artikel 2, stk. 1, litra b), skal ændres, herunder for at tilpasse den til retningslinjerne fra Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling
- c) om bilaget skal ændres, herunder i lyset af den internationale udvikling
- d) hvorvidt artikel 4-14 bør udvides til at omfatte negative klimapåvirkninger.

Artikel 30

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne vedtager og offentliggør senest den... [*EUT: Indsæt venligst: 2 år efter dette direktivs ikrafttræden*] de love og administrative bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme dette direktiv. De meddeler straks Kommissionen teksten til disse love og bestemmelser.

De anvender disse bestemmelser på følgende måde:

- a) fra den... [*EUT: indsæt venligst: 2 år efter dette direktivs ikrafttræden*] for så vidt angår de virksomheder, der er omhandlet i artikel 2, stk. 1, litra a), og artikel 2, stk. 2, litra a)
- b) fra den... [*EUT: indsæt venligst: 4 år efter dette direktivs ikrafttræden*] for så vidt angår de virksomheder, der er omhandlet i artikel 2, stk. 1, litra b), og artikel 2, stk. 2, litra b).

Lovene og bestemmelserne skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsfor skrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 31

Ikrafttræden

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 32

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...].

På Europa-Parlamentets vegne
Formand

På Rådets vegne
Formand